

Аврамчук Л.А., к.п.н.,
доцент кафедри фінансів
Національного університету
біоресурсів і природокористування України

Необхідність управління інвестиційними ресурсами для вирішення проблем розвитку національної економіки

Економічна діяльність окремих господарюючих суб'єктів і країни в цілому значною мірою характеризується обсягом і формами здійснюваних інвестицій. Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями можуть бути всі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект. Поняття «інвестицій» в різних науках отримало неоднозначне трактування. Світова економічна наука розуміє інвестиції як спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити його збереження або зростання.

Здійснення інвестування передбачає відповідне управління цим процесом: визначення об'єкта інвестування, обґрунтування доцільності, прийняття рішення, забезпечення інвестування ресурсами, їх раціональне використання, поточний моніторинг, своєчасне внесення змін у процес, знову обґрунтування і прийняття рішення тощо.

Процес управління є складовим елементом забезпечення ефективності інвестування. Добре організоване управління інвестуванням забезпечує адаптацію проекту до конкретних умов, в яких він реалізується, і, головне, до їх постійних змін, забезпечує поточну конкурентоспроможність інвестиційного процесу. Механізми управління надають процесу інвестування гнучкості й стійкості до несприятливих явищ у зовнішньому середовищі. Ми погоджуємося з твердженнями Федоренка В. Г. та Гойка А. Ф., які відмічають, що процес управління інвестуванням у широкому розумінні (без поділу на окремі види та форми інвестування) можна представити послідовністю функцій, об'єднаних в

єдиний цикл (рис.1.).

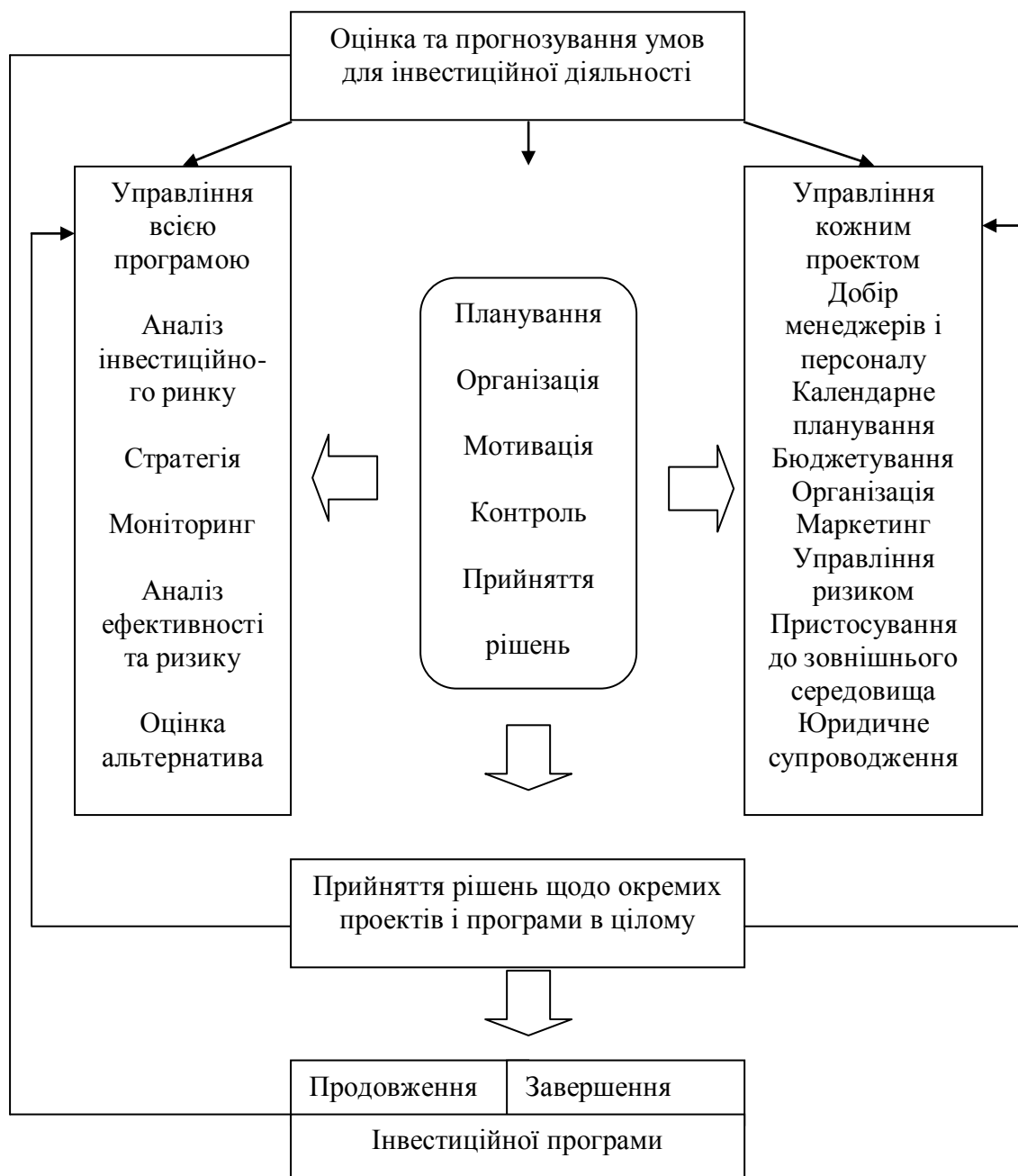

Рис. 1. Функції інвестиційного менеджменту

Ці функції здійснюються в циклічному взаємопов'язаному режимі. На основі результатів контролю через процес корекції окремих робіт чи всього проекту здійснюється перехід до функції нового планування, організації виконання планів, контролю тощо.

Вивчення переваг і недоліків існуючих форм залучення іноземних інвестицій показує, що найбільш прийнятними можна вважати прямі інвестиції, тому що вони характеризуються наявністю довгострокових інтересів інвестора в

господарстві приймаючої країни й обумовлюють більшу вигоду порівняно із зовнішніми позиками.

На нашу думку, використання прямих іноземних інвестицій сприяє забезпеченню потреб національної економіки в необхідній сировині й продукції, а головне — стимулює розвиток економічно ефективних і конкурентоспроможних експортерів, що надає можливість Україні потрапити в систему міжнародного розподілу праці і капіталу.

Отже, прямі іноземні інвестиції для України в умовах інтеграції до світової економіки мають такі позитивні аспекти:

- 1) політичний аспект - підвищення політичної довіри до країни, встановлення й розширення політичних зв'язків;
- 2) економічний аспект - економічне зростання за рахунок розвитку й інтенсифікації процесів у галузях народного господарства;
- 3) соціальний аспект — підвищення рівня добробуту й соціальної захищеності громадян країни за рахунок розвитку суспільства;
- 4) правовий аспект — можливість розвитку нормативно-правового поля відповідно до світових стандартів, взаємодія з міжнародними системами;
- 5) науковий аспект - скорочення періоду наукового просування країни в процесі інтеграції національних знань для здійснення спільних досліджень, випробувань, відкриттів;
- 6) екологічний аспект — зниження негативного впливу на навколишнє середовище й здоров'я населення за рахунок використання новітніх технологій і передового устаткування й техніки;
- 7) загальний аспект - наближення до групи розвинених країн, поліпшення іміджу держави, підвищення конкурентоспроможності країни, можливість міжнародного співробітництва.

Таким чином, управління інвестиційними ресурсами є необхідною умовою прискорення темпів економічного розвитку України, стимулює промислове виробництво, забезпечує умови стійкого економічного росту національної економіки.

Регіональна інвестиційна стратегія в сфері рекреації та туризму

Особливістю більшості відомих інвестиційних стратегій в країнах Європи є те, що вони акцентують увагу на створенні і розвитку інфраструктури підтримки і обслуговування інвестицій із організацією широкого спектру послуг, покликаних допомогти інвесторам в аналізі інвестиційних рішень та гарантувати прозорість інвестиційного процесу. Тому важливим завданням регіональної інвестиційної стратегії є розповсюдження серед зацікавлених сторін інформації щодо регіону та країни, її макроекономічної ситуації, головних галузей промисловості, законодавства і процедур, що визначають інвестиційний процес, інвестиційних стимулів та іншої інформації, яка може полегшити процес ухвалення інвестором рішення про початок бізнесу або організації спільного підприємства. Порведені дослідження свідчать, що інвестиційна стратегія Одеської області спрямована на спільну діяльність обласної та районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, держави по забезпеченню економічного розвитку регіону із урахуванням ситуації, що склалася в інвестиційному середовищі регіонального оточення України та Одеської області (ЄС, Росія, держави Чорноморського басейну, Кавказ), діяльності потенційних стратегічних партнерів (США, Китай тощо). За даними Державного комітету статистики України, Одеський регіон займає 7 місце (після м. Київ, Дніпропетровської, Київської, Харківської, Запорізької та Львівської областей) серед областей та міст України за обсягом залучених прямих іноземних інвестицій на душу населення. Обсяг прямих іноземних інвестицій на одну особу населення регіону в 2010 р. становив 458,3 дол. США. За січень-грудень 2012р. підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 13230,3 млн. грн. капітальних інвестицій. Досягнуті темпи інвестиційного зростання не є достатніми для

повноцінного використання ресурсного потенціалу області, розв'язання стратегічних завдань соціально-економічного розвитку та позиціонування на ринку вітчизняних та зарубіжних капіталів. Диспропорції в територіальному розподілі інвестицій призводять до нерівномірного соціально-економічного розвитку районів та територій області. Дефіцит достатніх обсягів вільних фінансових ресурсів та недостатній рівень внутрішніх заощаджень роблять неможливим динамічний розвиток економіки виключно на основі внутрішніх інвестиційних ресурсів. Вирішення проблеми збільшення обсягів інвестицій можливо шляхом формування сприятливого інвестиційного клімату, необхідного для забезпечення активної діяльності національних та іноземних інвесторів. Тому залучення приватного зовнішнього капіталу є пріоритетним завданням органів державної влади та місцевого самоврядування.

Звернемо увагу, що важливим напрямом модернізації сфери рекреації та туризму стала підготовка туристичної інфраструктури до ЄВРО–2012, яка супроводжувалась збільшенням обсягів інвестицій в основні сектори господарських комплексів приймаючих регіонів. Основними важелями структурних змін в регіональних економічних комплексах України стали: зростання обсягів фінансування розвитку регіональної економіки за рахунок додаткових асигнувань з державного та місцевих бюджетів, а також залучення приватних інвестиційних ресурсів, у тому числі на основі державно-приватного партнерства; збільшення обсягів прямого іноземного інвестування в економіку приймаючих регіонів, частка якого за 2007–2011 рр. зросла з 43,8 % до 77,9 % загального обсягу, а також використання фінансових ресурсів структурних фондів ЄС для розбудови регіональної інфраструктури ЄВРО–2012.

В основу інвестиційної стратегії Одеського регіону щодо розвитку сфери рекреації та туризму, покладено результати базової оцінки інвестиційного середовища та аналізу економічної ситуації в області. Було використано інформацію про демографічний стан в області, ситуацію з трудовими ресурсами і зайнятістю населення, зведений аналіз економічного

середовища області та розвитку турбізнесу, оцінку стану комунальної та технічної інфраструктури, основні параметри бюджету, стан довкілля та умови життя. Результати базового аналізу, у відповідності до мети стратегії, дозволили визначити та обґрунтувати вибір критичних питань у формуванні сприятливого інвестиційного середовища в Одеському регіоні [2]. Відповідно до них був проведений SWOT-аналіз з оцінки інвестиційної конкурентоспроможності споживчого ринку Одеської області в контексті аналізу зовнішніх чинників: сприятливих можливостей і загроз. Результати проведеного SWOT-аналізу дозволили оцінити позицію Одеського регіону як серед інших регіонів України, з якими він конкурує за нові робочі місця та прямі іноземні та внутрішні інвестиції, так і відносно регіонального оточення в чорноморському басейні. Виходячи з мети інвестиційної стратегії Одеської області на 2011-2015 рр., яка полягає у концентрації ресурсів для активізації інвестиційної діяльності, спрямованої на модернізацію економіки та забезпечення її сталого розвитку, передбачається пріоритетна підтримка інвестиційних програм і проектів в сфері рекреації та туризму, у тому числі:

- створення на березі ріки Дунай (близько м. Вилкове), на території 1,8 га сучасного туристичного комплексу на 140 комфортабельних місць розміщення з човною станцією і іншими профільними інфраструктурними елементами. Вартість інвестиційного проекту: 1 млн. 100 тис. дол. США;

- будівництво багатофункціонального морського водно-спортивного тематичного парку на базі яхт-клубу "Luxury Spaces" (пгт. Грибівка, Овідіопольський район). На території вже побудовано котеджне містечко з 489 котеджами та яхт-клуб на 325 швартовочних місць. Вартість інвестиційного проекту: 300 млн. дол. США.

Таким чином, реалізація заходів стратегії на основі державно-приватного партнерства повинна забезпечити створення сприятливих умов для підвищення ефективності інвестиційного процесу в сфері рекреації та туризму в Одеському регіоні.

1. Програма розвитку туристично-рекреаційної галузі Одеської області на 2011-2015 роки. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.touregion.od.ua/>

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Гилка М. Д., кандидат економічних наук, асистент
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м.
Чернівці*

Постановка проблеми. В Україні протягом двох останніх десятиріч різко загострилася проблема продовольчої безпеки, перш за все через зниження рівня розвитку агропромислового комплексу. Серед заходів, реалізація яких може покращити забезпеченість населення продуктами харчування, важливого значення набуває інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств, оскільки інновації у сільському господарстві підвищують конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції, дозволяють вирішити проблему обмежених можливостей розширення сільськогосподарських угідь, сприяють зменшенню загроз світової продовольчої кризи, тощо.

З метою забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств необхідно сформувати інноваційно-інвестиційну модель розвитку сільського господарства, яка б враховувала регіональні особливості сільськогосподарського виробництва та можливості інноваційного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пошуку шляхів інноваційного розвитку сільського господарства України присвячені праці багатьох науковців, зокрема В.Андрійчука, І.Вініченка, О.Дація, М.Дем'яненка, Г.Підлісецького, П.Саблука, М.Хвесика, О.Шубравської та ін. В їхніх роботах розкриваються питання теорії, методології формування засад інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва, що передбачають вивчення проблем інноваційної діяльності на наукомісткому ринку сільськогосподарської продукції. Однак, незважаючи на цінність даних

наукових праць, особливості інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств та детермінанти інноваційного процесу в агропромисловому комплексі все ще залишаються недостатньо вивченими та потребують подальших досліджень.

Метою даного дослідження є аналіз особливостей та перспектив інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств, а також визначення пріоритетів подальшого інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств характеризується як проблемами, так і здобутками. До основних здобутків можемо віднести удосконалення технологій утримання і годівлі тварин, створення сучасних ветеринарних медикаментів і систем захисту тварин від хвороб, впровадження нових сортів, гібридів та засобів захисту рослин, застосування прогресивних технологій мінімального обробітку ґрунту, тощо. До проблем інноваційного розвитку належать загострення проблем безпеки продовольства, погіршення якості земельних та водних ресурсів через впровадження інтенсивних технологій, структурна деформація сільськогосподарського виробництва.

Інновації у сільському господарстві характеризуються певними специфічними рисами, що визначаються особливостями самого сільського господарства. Зокрема, головним фактором сільськогосподарського виробництва (одночасно засобом та предметом праці) є земля, у виробничому процесі відбувається безпосередня взаємодія із живими організмами, виробництво характеризується сезонністю та високим ступенем ризику, тощо. Із введенням інновацій у аграрний сектор види сільськогосподарської продукції не змінюються, а лише покращують свої властивості. Тому для сільського господарства характерними є чотири етапи інноваційної діяльності – це створення інновацій, апробація та перевірка, їх відтворення та запровадження у виробництво.

Найвитратнішим та найбільш трудомістким вважається етап створення інновацій. Створенням інновацій займаються науково-дослідні інститути АПК, а фінансування повинно повністю забезпечуватися державою. Поширення інновацій покладається на органи управління АПК, а також на розробників. При цьому важливого значення набувають інформаційно-консультативні служби, менеджмент та кадрова складова.

Інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств пов'язана з останнім етапом – запровадженням інновацій у виробництво. Тут набуває ваги формування відповідного організаційно-економічного механізму впровадження інновацій безпосереднім виробником, а також пошук джерел фінансування для освоєння інновацій. Проблема фінансування та раціонального використання фінансових ресурсів на сьогодні є ключовою для інноваційного розвитку сільського господарства. Дефіцит фінансових ресурсів зумовлений відсутністю належної державної фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств, розвиненої фінансово-кредитної інфраструктури, диспаритетом цін на промислову та сільськогосподарську продукцію, низькою інвестиційною привабливістю сільського господарства та ін. Саме від вирішення зазначених проблем залежать подальші можливості економічного розвитку всього агропромислового комплексу.

Варто зауважити, що високорозвинуті країни світу визначили пріоритетним інноваційний розвиток сільського господарства ще в кінці минулого століття. Зокрема, важливого значення набули нано- і біотехнології, мікробіологія, генетика, екологізація, зростання ресурсовіддачі і ресурсозбереження, що проявляється у підвищенні урожайності сільськогосподарських культур та органічного сегменту виробництва, вдосконалення організаційно-економічних механізмів функціонування та впровадження нових форм і методів управління у сільському господарстві.

Висновки. Незважаючи на існуючі проблеми інноваційного розвитку сільського господарства, привабливість його стає все помітнішою. Основними пріоритетами інноваційної діяльності сільськогосподарських

підприємств на сьогодні повинні бути техніко-технологічна модернізація, забезпечення ресурсозбереження, розвиток біотехнологій, органічного виробництва, зростання якісних характеристик сільськогосподарської продукції, покращення екологічних характеристик сільськогосподарського виробництва тощо.

Алимова А.У., Богова А.Ю.

Студентки 3-го курса группы МО-32

Научный руководитель: доцент, к.н.г.у. Малышева Елена Валерьевна

Государственная инновационно-инвестиционная политика развития национальной экономики

Необходимость модернизации национальной экономики обуславливает актуальность исследования инновационно-инвестиционной активности как фактора экономического роста. Усиление позиций транснациональных корпораций и недостаточная эффективность международных организаций в части обеспечения сбалансированности развития национальных экономических систем актуализирует научное обоснование инвестиционной стратегии страны с учетом принципиально новых условий хозяйствования. Стремление каждой страны обеспечить национальную безопасность и стабильно позитивную динамику экономического роста закономерно и требует разработки соответствующих концептуальных положений.

Разработкой инновационно-инвестиционной политики занимались такие ученые, как Мухетдинова, Я.С. Мелкумов, И.В. Сергеев, И.И. Веретенникова, И.А. Бланк, В.В. Бочаров, А.И. Гаврилов, В.Г. Золотогоров, Ю.А. Маленков, С.А. Борисова, А.Ю. Забродин, И.В. Гилязутдинова, В.В. Авилова, М.В. Егорова, М. Ионов, С.Д. Ильенкова, Ю. Морозов, М.П. Посталюк.

Утверждение инновационно-инвестиционной модели развития национальной экономики является безальтернативным путем для Украины обеспечить конкурентоспособность отечественных производств,

интегрироваться в глобальные интеграционные процессы их равноправным субъектом, а не объектом направления. А также обеспечить опережающие темпы экономического роста относительно развитых стран мира и создать экономическую почву для ввода высоких социальных стандартов, присущих развитым странам мира.

Определяющую роль в обеспечении положительных структурных сдвигов в национальной экономике играет внедрение достижений науки и техники, инновационных продуктов. Именно эти факторы дают мощный импульс развитию высокотехнологичных наукоемких отраслей и модернизации традиционных отраслей на новой технологической базе, способствуют переориентации ресурсов из малоперспективных секторов экономики в сферы с высоким инновационным потенциалом.

Инновационно-инвестиционные процессы имеют системный характер и требуют государственной поддержки (регулирования) для их направления по установленным законодательством приоритетным направлениям.

Стратегической целью инновационно-инвестиционной политики Украины должно стать обеспечение позитивной экономической динамики за счет использования комплекса “инвестиции-инновации”, формирования внутренних инновационно-инвестиционных механизмов саморазвития национальной экономики. Исходя из указанной цели, раскроем содержание заданий политики, которые требуют первоочередного и перспективного решения.

К первоочередным заданиям следует отнести: создание благоприятного инвестиционного климата и простых правил “игры”; создание условий для наращивания внутренних инвестиционных ресурсов; стимулирование прилива иностранных инвестиций; стимулирование развития науки и образования. Выполнение этих заданий создаст условия для решения и перспективных заданий: создание новых рабочих мест и повышение технологического уровня существующих; усовершенствование отраслевой структуры хозяйства в направлении развития инновационных производств;

изменение структуры занятости населения; обеспечение стойких темпов экономического роста; переход к инновационно-инвестиционной модели развития.

Государственная инновационная политика, управление и регулирование инновационно-инвестиционного развития не могут быть реализованы только за счет поддержки или стимулирования любой из отдельных ее звеньев. Так же как невозможно достичь весомых результатов в реализации такой политики усилиями одного из звеньев государственного управления, без мобилизации усилий всей системы органов законодательной и исполнительной власти страны. Достижению этой цели должны служить и все действия государственной власти, в том числе и осуществление политических реформ.

К приоритетным сферам инновационно-инвестиционной деятельности, которые заслуживают государственной поддержки, относятся:

- высокие технологии, организация которых должна быть направлена на производство высокотехнологичных, конкурентоспособных на мировых рынках и импортозамещающих товаров;
- обеспечение производства экологически чистой продовольственной продукции за счет поддержки сети фермерских и личных подсобных хозяйств;
- современные средства коммуникации, производство средств связи, создание и модернизация транспортных и информационных сетей.

Перечисленные приоритеты должны составить основу системы государственных, региональных и отраслевых инновационно-инвестиционных программ и получить первоочередную поддержку в виде прямых инвестиций, льготных кредитов, налоговых льгот и т.п.

Инновационно-инвестиционная политика государства должна быть направлена на постепенное формирование дееспособного инновационно-инвестиционного комплекса, расширение его пределов на все отрасли экономики Украины.

Следовательно, в современных условиях соответствие национальной экономики критериям мировой хозяйственной системы значит в первую очередь инновационность на основе достаточного инвестиционного обеспечения, а не только высокий уровень доходов и жизни населения, стабильные темпы экономического роста.

*Кривич Я.М., к.е.н.,
Ковальова Г.О., студентка
ДВНЗ «УАБС НБУ»*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ

Динамічний розвиток ринку банківських послуг в Україні та загострення конкуренції на ньому змушують банки опановувати нові підходи до підвищення ефективності своєї діяльності, проводити пошук додаткових шляхів отримання конкурентних переваг, зокрема, шляхом удосконалення існуючих або впровадження нових продуктів та послуг, а також інноваційних технологій обслуговування клієнтів. Таким чином під банківськими інноваціями варто розуміти результат розробки та впровадження нових або удосконалення існуючих банківських продуктів (послуг) та технологій здійснення банківської діяльності, спрямованих з одного боку, на отримання додаткових доходів для банків, а з іншого – задоволення потреб клієнтів.

Аналіз сучасного стану рівня залученості вітчизняних банків до інноваційної діяльності показав, що на сьогодні поступово збільшується кількість банків, які значну увагу приділяють інноваційним продуктам і технологіям. Однак цей процес носить скоріше стихійний характер, ніж системний. Слід також зазначити, що проведене нами дослідження світової практики з впровадження банківських інновацій підтверджує, що переважна кількість вітчизняних банків застосовує стратегію запозичення банківських інновацій, а не розробку власних. Це пов'язано, в першу чергу, з тим, що банківські установи України у порівнянні з банками промислово розвинених

країн мають відносно невеликий термін існування. Застосовуючи таку стратегію, вітчизняні банки страхують себе від ризиків, пов'язаних з веденням інноваційної діяльності. Крім того, такий підхід дозволяє їм значно скоротити витрати на розробку та впровадження інновації, обмежуючись при цьому лише витратами на проведення досліджень щодо адаптації новинки на внутрішньому ринку.

Загалом розглядаючи інноваційну діяльність вітчизняних банків протягом останніх років варто відмітити поступовий перехід на інноваційну модель розвитку. З кожним роком кількість банків які активно запроваджують інновації поступово збільшується. Серед лідерів на сьогодні можна виокремити ПАТ «Приватбанк», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «ОТПбанк», ПАТ «Райфайзен банк Аваль» та ін.

Характеризуючи тенденції розвитку інноваційної діяльності на вітчизняному ринку банківських послуг варто відмітити, що останнім часом окрім постійного удосконалення продуктового ряду банки активно займаються розробкою нових програм пакетного обслуговування клієнтів, які вміщують в собі цілий спектр фінансових сервісів. Причому, якщо раніше «пакетні» моделі обслуговування стосувалися більше підприємств і VIPів, то у 2010-2011 рр. ринок повернувся в бік населення – банки вивели сюди буквально всю лінійку фінансових продуктів.

Крім того, останні 5-р років характеризувалися активним здійсненням вітчизняними банками ребрендингу та рестайлінгу (ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «НАДРА» ПАТ «Альфа банк», ПАТ «VAB банк», ПАТ «ОТП банк», ПАТ «CreditAgricole», ПАТ «Платинум банк», ПАТ Райфайзен банк Аваль», тощо).

Інша характерна тенденція останніх років – зростанням кількості банківських продуктів, які включають технології дистанційного банківського обслуговування. В Україні присутня постійна позитивна динаміка збільшення кількості населення, що використовує банківські інтернет-технології. Банківські операції, що переважним чином входять до послуг інтернет-банкінгу: надання загальної інформації щодо стану рахунків і карток та

доступних на них сум, можливість керування своїми рахунками як в іноземній, так і в національній валюті, оплату комунальних платежів, поповнення рахунків операторів мобільного зв'язку, оплату рахунків за товари, у тому числі придбані в інтернет-магазинах, відкриття додаткових карток і рахунків, блокування платіжних карток клієнтом, переказ коштів з картки на картку, брокерське обслуговування (купівля та продаж цінних паперів, створення інвестиційного портфеля, можливість участі в пайових фондах банку, участь у торгах на ринку FOREX) тощо.

У 2012 році інтернет обслуговування фізичних осіб стало одним з головних бізнес напрямів банківських установ України. 2012 року систему Internet - banking для фізичних осіб запустили Эрсте Банк (ErsteWeb), CreditAgricole (i - Bank), ВТБ Банк (VTB Online) і PlatinumBank (PlatinumClick), тоді як фінансові установи із вже діючими програмами досить активно розширювали їх функціональність.

Щодо надання нестандартних фінансових послуг VIP-клієнтам, слід відмітити такі: довічне управління активами клієнта та членів його родини, формування банками індивідуальних інвестиційних портфелів VIP-осіб і управління ними, забезпечення фінансового управління на підприємствах, якими володіють такі особи, податкове планування та розроблення індивідуальних фінансових схем для оптимізації грошових потоків і т.д.

Аналізуючи інноваційні тенденції розвитку технологій банківського обслуговування, можна стверджувати, що поступово відбувається перехід до технологій самообслуговування клієнтів і зниження навантаження менеджерів з продажу та фахівців операційно-касового залу банку.

Окрім надання фінансових послуг, сьогодні банки пропонують ряд інших послуг, зокрема, організацію відпочинку, туристичних і ділових поїздок, підбір шкіл для дітей за кордоном, тест-драйв автомобілів класу «люкс», арт-банкінг і т.д.

Таким чином, підбиваючи загальний підсумок, слід відзначити, що проведені нами дослідження результатів впровадження інновацій вітчизняними

банками показали, що цей процес нажаль носить стихійний, а не системний характер; переважна кількість вітчизняних банків віддає перевагу запозиченню інновацій, а не розробці власних обмежуючись при цьому лише витратами на проведення досліджень щодо адаптації новинки до умов внутрішнього ринку банківських послуг.

В.М. Мальцевич, канд. экон. наук, доцент
Санкт-Петербургский государственный экономический университет
г. Санкт-Петербург, Российская Федерация

Н.В. Мальцевич, канд. экон. наук, доцент
Полесский государственный экономический университет
г. Пинск, Республика Беларусь

МЕТОДЫ КОЛИЧЕСТВЕННОЙ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ

В современном мире эффективное корпоративное управление выступает одним из важнейших условий улучшения инвестиционного и делового климата в экономике любого государства. Более того, корпоративное управление и его совершенствование на микро и на макро уровнях является эффективным рычагом, способствующим интеграции бизнеса в мировую экономику. Как показывает мировая практика, эффективное корпоративное управление является источником конкурентоспособности стран.

В связи с растущим интересом к корпоративному управлению появляется потребность в независимых, сопоставимых в международном масштабе оценках для сравнения эффективности корпоративного управления в различных компаниях и странах. Определение эффективности корпоративного управления остается одной из наименее исследованных областей экономической науки. Вместе с тем достоверная оценка

эффективности корпоративного управления является чрезвычайно важной, так как ее результаты влияют на принятие решений субъектами экономических отношений, в том числе и потенциальными инвесторами.

Исследование теории и практики в области оценки эффективности корпоративного управления свидетельствует о наличии различных методов ее определения. С точки зрения используемого механизма определения эффективности их можно объединить в две группы: качественные и количественные.

К группе качественных методов оценки эффективности корпоративного управления относится сравнительный метод и методы оценки риска корпоративного управления.

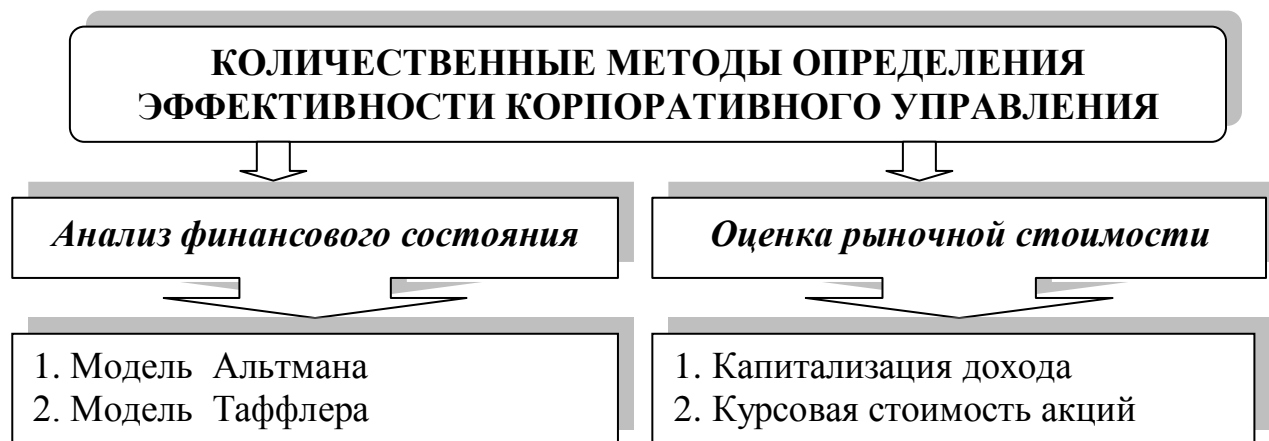

Рис. Количественные методы оценки эффективности корпоративного управления

Количественные методики оценки эффективности корпоративного управления основаны на анализе финансового состояния корпорации и оценке рыночной стоимости (рис). Сложность адекватной оценки финансовой деятельности корпорации, прежде всего, связана с различными экономическими интересами субъектов корпоративных отношений. При использовании метода анализа финансового состояния предполагается, что эффективная финансово-хозяйственная деятельность корпорации и есть подтверждение эффективности корпоративного управления. При этом

ключевым моментом в оценке финансового состояния становится расчёт вероятности банкротства.

Среди методик оценки вероятности банкротства принято выделять методы, основанные на анализе финансовых данных, предполагающие использование Z-коэффициента Альтмана и коэффициента Таффлера. Мировой опыт свидетельствует о том, что количественные методы оценки эффективности корпоративного управления, основанные на анализе финансового состояния, становятся все более актуальными. Анализ финансового состояния компании проводится путем оценки вероятности банкротства при помощи двухфакторной модели Альтмана и определения финансовой устойчивости компании посредством модели Таффлера. Использование вышеуказанных методик для оценки эффективности корпоративного управления в Республике Беларусь будет не всегда адекватно отражать реальную ситуацию в силу того, что процесс перехода отечественных предприятий на международные стандарты финансовой отчетности находится на начальном этапе.

Вторая методика оценки эффективности корпоративного управления основывается на анализе рыночной стоимости компании. В данном случае существует два метода: на основе оценки капитализации дохода и на основе курсовой стоимости акций.

Метод капитализации дохода – метод оценки, применяемый в рамках доходного подхода, при котором стоимость объекта определяется путем деления текущих доходов от использования объекта на коэффициент капитализации. Необходимым условием применения метода капитализации является допущение о том, что в обозримом будущем доходы, приносимые объектом, останутся примерно на одном уровне и должны быть положительной величиной.

Метод оценки эффективности корпоративного управления на основе курсовой стоимости акций корпорации, заключается в сравнении курсовой стоимости акций корпорации в текущем периоде с курсовой стоимостью

акций корпорации в предыдущем периоде. Сдерживающим фактором для применения этих методов при оценке эффективности корпоративного управления является недостаточная развитость рынка ценных бумаг.

Таким образом, рассмотренные методы количественной оценки эффективности корпоративного управления свидетельствуют о различных подходах к указанной проблеме. Сложность использования алгоритма зарубежных методик при оценке эффективности корпоративного управления в Республике Беларусь, на наш взгляд, связана с тем, что они применимы только к предприятиям с эффективно действующими механизмами корпоративного управления, а также с несоответствием отечественных корпораций требованиям зарубежных оценщиков к прозрачности информации и неразвитостью институтов поддержки корпоративного управления.

Anna Maslovska

Post-graduate student of Department of Accountancy,
Assistant of Department of Fundamental Economic Sciences
Institute of Accounting and Finance
Zhytomyr State Technological University, Ukraine

TIME-MANAGEMENT VS. “JUST-IN-TIME” SYSTEM: CONCEPTS DIFFERENTIATION

Usage of innovative management methods by a company can ensure the attainment of high competitiveness. Today it is practically impossible to give a complete description of reality without applying integrated approaches. Only the combination of both disciplinary and multidisciplinary approaches may enable getting a full picture and carrying out a grounded and complex research. The integration of accounting, time-management and economic analysis may serve the purposes of efficient functioning of working capital in a company. One of the important problems is differentiation of the “time-management” and “just-in-time”

concepts. The main goal of both these concepts lies in minimizing the time, but simultaneously the fundamental differences between these concepts can be observed.

The time-management is a system of organizing private activities aimed at providing economy and efficient usage of time. The Pareto Principle also called “the 80:20 rule” is the basis of time-management. The main idea of this principle lies in obtaining 80 % of our results with 20 % of our efforts. Usage of time-management system by top-management provides 80 % of profits with 20 % of all resources in a company.

Due to the application of modern economic tools and techniques (i.e. target formation, planning, allocation, and distribution in the part of capital circulation) time management becomes an efficient instrument in organizing production processes as well as assists in improving work of the company’s accounting department; moreover time management promotes the creation of new analytical parameters which can be effectively used for accounting purposes. The principles of time management influence the accounting system significantly and therefore may increase its efficiency.

The main goal of “Just-in-time” system resulting in high efficiency is to provide transactions in a company with minimal errors and staff time wasting. There are numerous suggestions concerning “Just-in-time” system on reducing work time including steps as follows: implementing new technologies to the process; eliminating the redundant or unnecessary control points; reducing the number of employees involved in transactions processing removing any steps that can be handled in advance from the transaction, automating the points under control.

So the fundamental difference between time-management system and just-in-time concept may be formulated as follows. Using the tools of time management (target formation, planning, allocation, distribution) considering the link between constituent elements, the management of a company has an opportunity to obtain relevant and timely financial information in order to make effective decisions. So

time-management is the system which helps to organize information providing on different elements in a company (including elements of working capital). Information is the object of time-management. Its main goal is providing top-management with relevant on timely basis for decision-making.

Just-in-time system is therefore a system to manage identified objects in a company with minimal time spending. The object of just-in-time is inventories, its main goal is ensuring their timely input to the production process with minimal risks. So, time-management and just-in-time system are different concepts by objects and the main goal. Although timely execution of processes in a company for ensuring its performance efficiency should be recognized common for both these concepts.

References:

1. Bragg, Steven M. Just-in-time accounting. How to decrease costs and increase efficiency. Second edition. John Wiley & Sons, Inc., 2001. 443 pp.
2. Successful time management. MTD Training & Ventus Publishing ApS., 2010. 57 pp.

**РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТЮ МАШИНОБУДІВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ – ЯК ІННОВАЦІЙНА ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ**

Гуріненко Н.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків*

Механізм державного регулювання діяльністю підприємств може виконуватись різними методами. Ці методи різноманітні, тому пріоритет використання того чи іншого метода залежить від конкретних умов діяльності підприємства та від тих цілей, які ставить перед собою держава, регулюючи діяльність таких підприємств.

Можливо всі методи державного регулювання об'єднати в дві великі групи:

- методи прямого впливу (адміністративні методи);
- методи непрямого впливу (економічні методи).

Як бачимо, прямі методи державного регулювання діяльністю підприємств характеризуються безпосереднім впливом держави, а непрямі методи – створюють комплекс опосередкованих методів впливу на діяльність підприємств.

У цій роботі аналізу підлягають непрямі методи, особливо - встановлення соціальних, економічних та інших стандартів. Враховуючи функціонування машинобудівних підприємств в Україні, була розроблена методологія побудови нормативу фінансової стійкості машинобудівних підприємств в умовах їх функціонування в кризових ситуаціях. Методологія передбачає розробку цього нормативу, облік та корегування (покращення) фінансової стійкості підприємств з урахуванням невизначеності, ризиків та кризових ситуацій. Вказана методологія вільна від недоліків, які притаманні діючому непрямому регулюванню діяльністю фінансових структур на ринку України.

Рис. 1. - Методи державного регулювання діяльністю машинобудівних підприємств

В даному дослідженні вперше постає питання щодо розробки відповідного стандарту, який регулює з боку держави фінансову стійкість промислових підприємств, функціонуючих на товарному ринку України. Розробка методологічного підґрунтя вказаного стандарту, і є однією з цілей, поставлених при виконанні цього дослідження; при чому, в цьому дослідженні не розглядається організаційна частина управління реалізацією даного стандарту, а розробляється тільки науково – практична частина побудови системи забезпечення фінансової стійкості діючих підприємств в Україні в умовах їх функціонування в невизначених та кризових ситуаціях.

Поздняков Сергей, Смирнов Сергей МО-31

Інтегрований інвестиційно-інноваційний процес групи підприємств: сутність та послідовність реалізації

У ХХІ ст. найважливішою, ключовою умовою прискореного прогресу соціально-економічного розвитку галузей економіки є ефективна інвестиційно-інноваційна політика – діяльність, кінцева мета якої – упровадження заснованих на досягненнях науково-технічного прогресу нових, передових, «проривних» технологій, форм організації праці та управління. Інноваційний шлях розвитку будь-якої країни визначається рівнем інвестиційно-інноваційного процесу її суб'єктів господарювання. Інноваційний процес – це процес перетворення наукового знання в інновацію, який можна представити як послідовний ланцюг подій, у ході яких інновація визріває від ідеї до конкретного продукту, технології чи послуги й поширюється при практичному використанні. Головною проблемою підтримки та розвитку науково-технічного потенціалу залишається проблема інвестування коштів у НДДКР – науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки. Система фінансування науково-технічного розвитку є дуже складним механізмом. До 1991 р. він в

основному базувався на бюджетних асигнуваннях, а також централізованих джерелах цільового призначення. За роки незалежності механізм фінансування зазнав змін, що визначилося перш за все у зменшенні державних дотацій та збільшенні обсягів фінансування з таких джерел, як власні кошти підприємств; фінансові ресурси різних типів комерційних структур (інвестиційних компаній, комерційних банків тощо); кредитні ресурси спеціально уповноважених урядом інвестиційних банків; іноземні інвестиції промислових і комерційних фірм; кошти національних та зарубіжних наукових фондів; приватні накопичення фізичних осіб. Проте такі зміни не сприяли збільшенню ефективності реалізації інвестиційно-інноваційного процесу в країні та на рівні суб'єктів господарювання. Отже, ця проблема залишається актуальною і потребує нових підходів до вирішення.

Усе частіше в практику реалізації інноваційного процесу входять спільні дії декількох інноваторів. Тоді говорять про організацію та реалізацію спільних інноваційних проектів. Механізмами їхньої реалізації визначають: багатосторонні угоди; спільні підприємства; державно-приватні інвестиційні проекти; фінансові інструменти управління ризиками тощо. Видами інноваційної діяльності, які реалізовані в межах спільних інноваційних проектів, є:

- дослідження і розроблення нових продуктів, послуг і методів їхнього виробництва (передачі), нових виробничих процесів;
- виробниче проектування , дизайн та інші розробки (не пов'язані і з науковими дослідженнями та розробками) нових продуктів, послуг і методів їхнього виробництва (передачі), нових виробничих процесів;
- придбання машин та обладнання, пов'язаних з технологічними інноваціями;
- придбання нових технологій (у тому числі права на патенти, ліцензії на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей);
- придбання програмних засобів;

- інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, упровадження нових послуг або методів їхнього виробництва (передачі);
- навчання та підготовка персоналу, що пов'язані з інноваціями;
- маркетингові дослідження.

УДК 330.341.1 (477)

Власова І.В.

к.е.н., старший викладач кафедри банківських інвестицій
ДВНЗ “Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана”

ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

З метою забезпечення розвитку і конкурентоздатності економіки країни вирішального значення набуває фінансування інноваційного сектора економіки.

Фінансова підтримка дослідницьких та інноваційних проектів в країнах ЄС містить такі заходи:

прямі – передбачають передачу державної підтримки виконавцям інновацій. Вони можуть бути розподілені між *тематичними (вертикальними) галузевими стратегіями*, які зосереджені на окремих пріоритетних напрямках (біотехнологіях, телекомунікаціях, сталому розвитку, дослідженнях безпеки) та *загальними (горизонтальними) напрямками*, які не мають тематичних пріоритетів, але охоплюють питання наукової якості академічних досліджень (гранти з наукових фондів), публічні приватні товариства та інші форми співпраці;

фіскальні – непрямі заходи забезпечують стимули для збільшення участі приватного сектора в інвестуванні науково-дослідницьких та інноваційних проектів завдяки відмові бюджетного сектора від прибуткового податку в

обмін на інвестування досліджень і розробок;

каталітичні заходи, спрямовані на забезпечення кращого доступу до фінансових ресурсів приватного сектора: *заходи щодо ризикового капіталу*, для його спрямування у дослідницьку та інноваційну сфери; з *гарантування цінних паперів та позик*, за допомогою яких бюджетний сектор залучатиме додаткові інвестиції до інноваційної сфери, пропонуючи взяти на себе часткову відповідальність за відповідні ризики для забезпечення підтримки інноваційної діяльності, пов'язаної з дослідницькими та інноваційними проектами; *зі структурної політики у дослідницькій сфері*, зосереджені на забезпеченні дослідницької інфраструктури: фінансування університетських досліджень, дослідних інститутів, центрів передових технологій [1, с. 20].

Використовують державні закупівлі у підтримці інноваційних проектів. Обсяг державних закупівель у більшості держав ЄС становить 16-19% ВВП, що майже у десять разів перевищує відповідний обсяг приватних і державних інвестицій у дослідницьку сферу.

В країнах ЄС має місце конкурентне фінансування (надається на базі відкритої конкуренції) і інституційне (безпосередньо призначене державним установам та університетам) для проведення дослідницької та інноваційної діяльності. Виокремлюють:

– країни, для яких конкурентне фінансування є дуже важливим: Данія, Естонія, Фінляндія, Німеччина, Греція, Угорщина, Люксембург, Польща, Словаччина, Словенія, Іспанія, Швеція та Сполучене Королівство.

– країни, для яких інституційне фінансування становить левову частку, однак частка конкурентного фінансування збільшується протягом останніх років: Чеська Республіка, Франція, Литва, Мальта, Нідерланди та Португалія.

– країни, для яких інституційне фінансування є центральним, а конкурентне фінансування існує, проте є обмеженим щодо обсягів: Австрія, Болгарія, Чеська Республіка, Ірландія, Італія та Латвія.

Близько третини фінансування дослідницьких проектів є проектним фінансуванням і становить від 20 до 30 % загального конкурентного

фінансування, доступного для дослідників у Європі.

Європейський союз надає підтримку європейським малим і середнім підприємствам (МСП) у різних формах, таких, як гранти, кредити, гарантії.

Кредити на інноваційні проекти надають двох видів: на інвестиції та на оборотний капітал (робочий капітал). Виокремлюють кредити *під відсоток* – *пільгові* (наприклад, кредит в сумі 100 тис. євро під 3% строком на 10 років, з них перші 3 роки – зі сплатою за кредит 0%); *під заставу* (новоствореним підприємствам); *у вигляді субсидій* (зазвичай сплата 3%, у Австрії – 5,5% банкам).

Кредити можуть надавати безпосередньо урядові органи, але частіше інноваційні агенції; спеціальні державні банки; комерційні банки. Наприклад: *ERP кредит для інноваційних компаній*. ERP-система (*Enterprise Resource Planning System* – система планування ресурсів підприємства) – інтегрована система на базі ІТ для управління внутрішніми і зовнішніми активами підприємства (значними фінансовими, матеріально-технічними та людськими ресурсами). Такий кредит надається підприємствам з виробничими або дослідницькими потужностями на проект з високим ступенем інновацій, особливо в біотехнології, енергетиці або технологіях охорони довкілля. Обсяг кредиту – від 100000 до 7500000 євро, терміном на 6-15 років залежно від проекту, при цьому пільговий період становить 3-5 років. Під час пільгового періоду підприємство сплачує 0,5% за кредит, решту періоду – 1,5% (відповідно до договору цей відсоток може бути змінено). Іншими витратами підприємства є плата за послуги, яка складає 0,9%.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інноваційна політика: європейський досвід та рекомендації для України. Том 1. – Ключові особливості інноваційної політики в якості основи для розробки заходів сприяння інноваціям, що спрямовують Україну до заснованої на знаннях конкурентоспроможної економіки – порівняння

ситуації в ЄС і Україні / [Ред. Гудрун Румпф, Джордж Строгилопулос, Ігор Єгоров]. – К.: Фенікс, 2011. – 214 с.

Рекуненко І.І. к.е.н., доцент кафедри фінансів
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Останніми роками інтенсивність розвитку всіх сегментів фінансового ринку, як вітчизняного, так і міжнародного дещо сповільнилася. Розширення спектру нових фінансових інструментів, поява нових торговельних майданчиків, розвиток регіональних ринків і підвищення інтенсивності торгів найчастіше залежить від наявності необхідної інформації. Це пов'язано з тим, що банкам, фінансовим компаніям, інвесторам оперативна і достовірна інформація необхідна для своєчасного і адекватного ухвалення рішення. Будь-який попит в умовах ринкової економіки породжує пропозицію, тому останнім часом почала з'являтися значна кількість інформаційних агентств, що спеціалізуються в наданні фінансової інформації. Цьому також сприяє вибуховий розвиток комп'ютерних технологій, розвиток комунікаційної інфраструктури та поширення мережі Internet.

Потрібно відзначити, що наявність такої інформації не задовольняє ринок та його учасників. Ринок вимагає обліку безлічі зовнішніх і внутрішніх даних, що передбачає використання для її регулювання зовнішньої і внутрішньої інформаційно-аналітичної системи. Зовнішня інформаційно-аналітична система акумулює нормативно-правову інформацію державних органів управління економікою і суб'єктів регіонального управління, інформацію міжгалузевого характеру, аналіз ринку, фінансового стану підприємств тієї чи іншої галузі і т.п. Внутрішня інформаційно-аналітична система – це сукупність даних безпосередньо про емітента або іншого позичальника: його організаційно-технічний рівень, інформація про кадри,

організацію постачання і стану на ринку, стан економіки і фінансів тощо. Вся сукупність зовнішньої і внутрішньої інформації використовується для розробки плану інвестування коштів (бізнес-плану інвестиційного проекту).

Брак інформації породжує проблеми, з якими стикається фінансовий ринок в частині несприятливого вибору і недобросовісної поведінки. Інформація щодо розвитку сегментів фінансового ринку України є розрізненою та неповною.

Тому на ринку необхідно створити певний структурний підрозділ, який повинен допомагати основним регуляторам в організації моніторингу та створенні єдиного інформаційного простору, який дозволить оптимізувати взаємодію всіх суб'єктів фінансового ринку. Тобто, потрібно створити таку базу даних стосовно позичальників, інвесторів та самої інфраструктури, яка б допомогла зорієнтуватися споживачам та постачальникам капіталу у виборі необхідної послуги, що надається інфраструктурними суб'єктами, самим інфраструктурним суб'єктами зменшити існуючі ризики у своїй діяльності, а також державі – оперативніше відслідковувати та реагувати на визначені події, які відбуваються в рамках всього фінансового ринку, а не тільки в тому сегменті ринку на який вони мають вплив.

Про ефективність такої бази можна буде говорити тільки в тому випадку, якщо вона буде доповнюватися з певною періодичністю, як мінімум один раз на квартал. Цією інформацією можна скористатися у будь-який час, що дасть змогу користувачам оперативно та якісно вирішувати цілу низку важливих питань. Наприклад, досить швидко знайти всю необхідну інформацію про аудиторів, здійснити пошук уповноваженого рейтингового агентства, яке визначає кредитні рейтинги, провести оцінку торговців цінними паперами або банків та сформувати із них список з якими можна співпрацювати, або за допомогою кадрового агентства замовити підбір працівників у фінансовій сфері потрібної спеціалізації, а завдяки доступу до єдиного інформаційного центру кредитних бюро отримати інформацію про потенційних позичальників. Крім того, майбутнім фахівцям та спеціалістам

визначитись із навчальним закладом, де можна отримати відповідну спеціальність, а також отримати сертифікат або пройти перепідготовку по тому чи іншому виду професійної діяльності. На допомогу інвесторам та емітентам стане інформація про організаторів торгівлі, зокрема умови лістингу, основних емітентів та фінансових інструментів, які мають котирування та доступ на біржовий ринок.

Негативные факторы современного туризма и управление ими.

Землякова Ольга Борисовна

Обозная Светлана Васильевна

студентки группы МО-32

Проблема управления негативными факторами современного туризма является актуальной, так как для того, чтобы контролировать развитие туризма в целом и управлять им необходимо уметь активизировать благоприятные моменты и систематически устранять возникающие проблемы.

Проблемой управления негативными факторами туризма занимались такие ученые, как Алейникова Г.М., Александрова А. Ю., Сенин В.С., Юрьев А. П. и др.

Индустрия туризма развивается в тесной связи со многими сферами человеческой деятельности. Позитивная роль туризма в жизни общества очень велика, и включает в себя не только экономические, но и социально-культурные аспекты. Но при управлении туристической деятельностью необходимо помнить не только о положительных, но и отрицательных воздействиях туризма.

Негативные факторы проявляются при стихийном развитии туризма без учета объективных законов развития в системе «человек-окружающая среда», а также социально-политической обстановке в обществе и отдельных регионах мира [1, с.37]. Существующие негативные факторы можно

классифицировать в зависимости от сферы, на которую они оказывают влияние.

К факторам экономического характера можно отнести следующее:

1. Несоответствие доходов и издержек, то есть прибыль от туризма не всегда получают те, кто несет издержки.
2. Чрезмерный вывоз валюты за рубеж, что, во-первых, является следствием привлечения иностранных рабочих для строительства объектов туристской инфраструктуры, а во-вторых, результатом преобладания зарубежного (выездного) туризма над иностранным (въездным).
3. Повышенная нагрузка на существующую инфраструктуру, которая непосредственно связана с расходами на ее содержание.
4. Нарушение баланса рынка («импорт инфляции»), когда прибытие большого количества туристов с высокой покупательской способностью приводит к повышению цены на пользующиеся повышенным спросом товары.

Большой вред на развитие туризма наносят экологические факторы. Одним из ведущих является загрязнение вод вследствие неправильного развития систем канализации и удаления твердых отходов и загрязнение воздуха ввиду чрезмерного употребления в туристических зонах транспортных средств с двигателями внутреннего сгорания. Также можно отметить проблемы удаления мусора в природных местах, курортных центрах, на туристических объектах и нарушение экологии природных зон вследствие необоснованной застройки объектами туристской инфраструктуры. Экологические риски и проблемы, связанные с землепользованием и возникающие вследствие неудачного планирования, размещения, проектирования и строительства туристических объектов и предприятий также являются серьезной проблемой.

Также существуют криминальные, социо - культурные, политические факторы, оказывающие негативное влияние на туризм в Украине.

Управляя туризмом на макроуровне необходимо уделять серьезное внимание планированию, для того чтобы по возможности избежать негативных факторов или минимизировать их. Многие туристические регионы развиваются без перспективных планов, но даже при планировании с изменениями обстоятельств появляются новые проблемы, которые необходимо систематически устранять. Для эффективного управления туризмом и обеспечения базы данных для маркетинга, развития и контроля необходимо создать туристическую информационную систему каждого туристского региона страны.

Источники и литература

1. Алейнікова Г.М. Організація і управління тур бізнесом: Навч.посібник. – Донецьк: ДІТБ, 2002. – 184с.
2. Александрова А.Ю. Международный туризм: Учебное пособие для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 464с.
3. Кирияджи В.В. Правовое регулирование отраслей турбизнеса: учеб.пособие. – Донецк, 2001. – 339с.
4. Маринин М.М. Туристские формальности и безопасность в туризме. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 144 с.
5. Сенин В.С. Организация международного туризма: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 400с.

ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКОГО КЛАСТЕРА В СЕВЕРО-ЗАПАДНОМ КРЫМУ

**Анфалов А.А., кандидат экономических наук, доцент кафедры
маркетинга КЭИ КНЭУ, Сергеев Б.И., доктор технических наук,
профессор, заведующий кафедрой маркетинга КЭИ КНЭУ**

Насущность и актуальность инновационного и инвестиционного развития транспортно-логистических комплексов и кластеров в Крыму диктуется их движущим характером для экономического роста и повышения конкурентоспособности не только транспорта и логистики, но и всей экономики региона и государства в целом. В Украине рынок логистических услуг начал формироваться в начале 1990-х годов, однако лидируют на нем, в основном, Одесский, Киевский, Донецкий регионы, при наличии в Крыму значительного потенциала для развития логистики. Особенно перспективным в этом отношении нам видится регион северо-западного Крыма с центром в Евпатории, где имеются зачатки всей необходимой инфраструктуры: железнодорожное сообщение (ж.-д. станции Евпатория-Товарная и Евпатория-Курорт), 3 аэродрома (Евпатория с авиаремонтным заводом, Саки, плюс заброшенный аэродром Мирный), сеть автодорог, морской порт Евпатория с перспективой развития порта Донузлав, плюс удобный равнинный ландшафт, позволяющий в перспективе расширять пропускную способность авто- и железных дорог (в отличие от Севастопольского региона с его сложным ландшафтом и ж.-д. туннелями). Значительные рекреационные и туристские возможности именно северо-западного района Крыма (лечебные грязи, масса здравниц, в т.ч. детской специализации, достопримечательности Евпатории, Тарханкута и его окрестностей, курорт и порт «Черноморнефтегаза» Черноморское и т.д.) также создают большой потенциал для притока транспортных потоков и развития транспортной инфраструктуры. Эти факторы создают потенциальную почву для инвестиций в регион и дальнейшего совершенствования инфраструктуры, что, однако, сдерживается рядом существенных тормозящих моментов (коррупционные процессы, опасения со стороны многих банковских и бизнес-структур долгосрочных инвестиционных проектов ввиду их длительных сроков окупаемости, прочее). Тем не менее, указанные задачи отвечают принятой «Стратегии экономического и социального развития АРК в период 2011-2020 годов», а также «Стратегическому плану экономического и

социального развития города Евпатория на период до 2015 года». Целью последнего является создание высокотехнологичных предприятий, в долгосрочной перспективе способных выполнять функции мультимодального пассажирского и грузового узла Западного Крыма. Разработаны также пока не реализованные планы создания на базе Евпаторийского торгового порта и озера Донузлав туристической инфраструктуры с гостиничными комплексами, развлекательными центрами, яхтенной мариной европейского уровня.

Формирование транспортно-логистического кластера (ТЛК) в Крыму должно проводиться в несколько этапов. Вначале необходимо определить цель создания, задачи и масштабы деятельности ТЛК. Далее необходимы маркетинговые исследования для определения конкурентного потенциала региона в логистической сфере. Также нужно определить ядро кластера и состав его участников, принципы функционирования, утвердить документы по его деятельности на уровне властей АРК и городов региона. Ядро кластера должны составить как отечественные транспортные структуры, так и иностранные логистические компании - операторы (провайдеры, интеграторы). Исходя из структуры транспортно-логистической отрасли Украины, для образования ядра кластера представляется целесообразным брать 2PL-провайдеров (Second Party Logistics Providers). Именно они предлагают аутсорсинг отдельных задач на рынке логистических услуг: транспорт, экспедиторы, склады общего пользования, грузовые терминалы (Евпатория, Саки, Донузлав), таможенные брокеры, агенты, страховые и стивидорные компании (погрузочно-разгрузочные операции, укладка грузов на судне), информационно-консалтинговые фирмы в сфере логистики и т.д. Кроме того, необходимо разработать стратегию кластера, определить источники и объемы отечественных и зарубежных финансовых ресурсов, совместные компании с иностранным капиталом, плюс возможные источники государственной (в лице министерства инфраструктуры Украины и других органов) и региональной поддержки. После разработки этих

аспектов необходимо оценить эффективность функционирования ТЛК в северо-западном Крыму. Готовность финансировать регион в 2011г. уже выражали, например, инвесторы Китайской народной республики (КНР) и была достигнута предварительная договоренность с компанией «China National Technical Import & Export Corporation» (CNTIC) о строительстве торгового порта на озере Донузлав с общим объемом инвестиций в проект 1,2 млрд. долларов США. Этот проект, однако, был заторможен на уровне местных властей, земельными проблемами и отсутствием в Украине «Закона о портах». При этом Крым и Украина в целом проигрывают конкуренцию соседним странам: Румынии, Турции, Грузии, болгарской Варне и Молдавии, куда за последние 5-6 лет КНР уже вложила крупные инвестиции. Кроме этого, КНР входит в тройку стран, инвестирующих средства в агропромышленные комплексы на территории других государств, а это крайне важно и для развития АПК Крыма, находящегося пока, к сожалению, в состоянии стагнации. Крым, а особо его северо-западный регион, имеет значительный транспортный потенциал, способный реализовать национальный транзитный ресурс, евроазиатские связи и потребности Украины в перевозках пассажиров и грузов во всех видах сообщений. Использование этого потенциала позволит значительно увеличить конкурентоспособность Украины на мировом рынке. Отсюда необходимо формировать региональный ТЛК сразу интегрированным в национальную и транснациональную макрологистическую систему, в рамках Евро-Азиатского международного транспортного коридора через планируемый мост Крым-Кавказ, дабы получить максимальный синергетический эффект. Это является одним из основных требований государственной инновационно - инвестиционной политики роста конкурентоспособности регионов на базе кластерной модели развития.

Оценка инновационно – инвестиционной привлекательности Крымского региона

На современном этапе Автономная Республика Крым является одним из наиболее перспективных в экономическом аспекте регионов Украины.

Природно-климатические особенности Крыма исторически обусловили его специализацию как рекреационно-курортного региона и обеспечили развитие сопутствующих отраслей, поэтому в Крыму развито курортно-оздоровительное направление туризма.

Развитие рекреационного комплекса в АРК требует привлечения инвестиционных ресурсов, обоснования инвестиционных проектов, разработки путей привлечения инвесторов, т.е. формирования инвестиционной привлекательности региона, что и обусловило актуальность настоящего исследования.

Целью данной статьи является оценка инвестиционной привлекательности Крыма для развития на его территории рекреационно – курортного бизнеса.

Курортно-рекреационный комплекс АР Крым – это совокупность связанных между собой отраслей и предприятий хозяйственного комплекса, объединенных общей целью:

- 1) рациональным использованием курортных территорий республики в целях организации круглогодичного санаторного лечения, реабилитации, оздоровления и отдыха населения Украины, ближнего и дальнего зарубежья;
- 2) созданием конкурентоспособного на мировом и национальном уровнях рекреационного продукта на основе эффективного использования курортно-рекреационного потенциала, социально-культурных и производственно-экономических ресурсов региона.

АР Крым – крупнейший и популярнейший в стране курортно-рекреационный регион. Формированию в республике мощного курортно-рекреационного комплекса способствовали благоприятные климатические

условия, Черное и Азовское моря, пляжи, значительные запасы минеральных вод и лечебных грязей, живописные ландшафты, многочисленные памятники архитектуры, истории и природы. Курорты Южного берега по своей рекреационной ценности наряду с курортами Северного Средиземноморья входят в третью, остальные курорты Крыма вместе с курортами Северного Причерноморья – в пятую из девяти групп в медико-климатическом рейтинге приморских курортных местностей Европы и прилегающих к ней регионов Азии и Африки.

Занимая 4,3% площади Украины, АР Крым концентрирует около 30% всех рекреационных ресурсов страны, 40% вместимости здравниц, 12% гостиничного фонда, более 25% потока иностранных туристов. В межрегиональном территориальном разделении труда республика выделяется, прежде всего, производством оздоровительных и лечебных услуг. По количеству курортно-рекреационных учреждений и их вместимости АР Крым занимает первое место в Украине. Здесь, вдоль всей береговой полосы Черного моря, расположены многочисленные санатории, пансионаты, дома отдыха, базы отдыха, детские оздоровительные лагеря, туристские базы и гостиницы.

Наиболее перспективными для привлечения инвестиций в регион являются такие виды туризма как лечебно-оздоровительный туризм, сельский туризм, культурно-познавательный, этнографический, научный, спортивный, яхтенный и подводный, экстремальный.

В рекреационной сфере выделяют в качестве перспективных для инвестирования следующие территории: 1) северо-западная, 2) западная, 3) южная, 4) восточная, 5) юго-восточная.

Освоение данных территорий предполагает широкое привлечение инвестиционных ресурсов. Активизация конкурентной борьбы на международном и внутреннем рынке туристических и рекреационных услуг требует от предприятий санаторно-курортного комплекса внедрения новых

подходов и методов организации бизнеса, постоянного повышения качества предоставляемых ими услуг, приближения их к мировым стандартам.

В экономике АРК наблюдается ежегодный прирост инвестиций, что сказывается и на развитии рекреационного комплекса Автономии. По данным Государственной службы статистики Украины за 2012 год в экономику автономии было привлечено 343,4 млн. долл. США иностранных инвестиций. Всего же, нарастающим итогом с 1994 года, в автономии сосредоточено 1,46 млрд. долл. США инвестиционных средств, что позволило республике занять 8 место по общему объему привлеченных прямых инвестиций среди всех регионов Украины.

Ганзюк Світлана

к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

Остимчук Галина

студентка III курсу кафедри фінансів і кредиту

Дніпродзержинський державний технічний університет

Інвестиційний клімат в Україні та проблеми його формування

Інвестиції відіграють центральну роль в економічному розвитку країни, вони визначають загальне зростання її економіки. Від ефективності інвестиційної політики залежать стан виробництва, рівень технічної оснащеності основних фондів підприємств, можливості структурної перебудови економіки, вирішення соціальних і екологічних проблем. Інвестиції становлять основу розвитку підприємств, окремих галузей і економіки в цілому. У сучасних умовах вони є найважливішим засобом забезпечення структурних зрушень у народному господарстві, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним із надійніших механізмів соціально-економічних перетворень [4].

Інвестиційний клімат — це сукупність політичних, соціально-економічних, фінансових, соціально-культурних, організаційно-правових і географічних факторів, які притаманні певній країні і визначають привабливість її для іноземного інвестора.

Зараз в Україні існує проблема дефіциту фінансових ресурсів. Сьогодні держава не в змозі здійснювати інвестування різних сфер економіки через брак бюджетних коштів. Отже, серед проблем, які потребують негайного вирішення, одно з перших місць займає проблема нестачі інвестиційних ресурсів в економіці України та створення сприятливих умов для їх нагромадження. Варто зауважити, що процеси економічного росту обумовлюються обсягом і темпами зростання інвестицій, їх структурою та якісними характеристиками.

Сьогодні Україна не здобула серйозних досягнень у забезпеченні національної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості [2, с.68].

За оцінками Міжнародної фінансової корпорації сьогодні Україна за інвестиційною привабливістю значно відстає від інших країн, за показником легкості ведення бізнесу вона посіла 152 місце (зі 183 країн), в той час як країни нашого регіону посіли значно вищі позиції: Росія - 120, Казахстан - 47, Молдова - 81, Білорусія - 69, Польща - 62 [4].

Згідно даних Державної статистичної служби у 2012 році в економіку України іноземні інвестори вклали 885,1 млн. дол. США прямих інвестицій. До десятки основних

країн-інвесторів, на які припадає більш ніж 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 13,66 млрд. дол. США, Німеччина – 7,47 млрд. дол., Нідерланди – 4,91 млрд. дол., Російська Федерація – 3,66 млрд. дол., Австрія – 3,45 млрд. дол., Великобританія – 2,3 млрд. дол., Франція – 2,28 млрд. дол., Швеція – 1,76 млрд. дол., Віргінські Острови (Брит.) – 1,65 млрд. дол. і США – 1,04 млрд. дол. [1].

Однак, за оцінками експертів, для нормального розвитку економіки України потрібно додаткових інвестицій від 80 до 100 млрд. дол. США. Водночас прямі іноземні інвестиції за тринадцять років незалежності становили лише 5,3 млрд. дол. США. Тоді як, Чехія за такий час отримала понад 20 млрд. дол. Щорічні інвестиції в Польщу становлять 4—5 млрд. дол. США. Сучасні обсяги інвестицій залишаються недостатніми для кардинального поліпшення економічної ситуації в країні, так за розміром іноземних інвестицій на душу населення Україна поступається навіть Албанії та Казахстану [4].

Покращити інвестиційний клімат можливо за рахунок різноманітних заходів, зокрема забезпечення чіткого правового поля інвестиційної діяльності, макроекономічної та політичної стабільності, запровадження податкових та митних пільг, дотацій, субсидій, субвенцій і бюджетних позик на розвиток пріоритетних сфер галузей економіки, подолання бюрократичних бар'єрів, корупції, забезпечення правового захисту інвестицій, покращення інформаційного забезпечення.

З метою поліпшення інвестиційного клімату необхідно провести ефективну політику зі зниження інфляції та інфляційних очікувань, а також врегулювати проблему державного боргу, забезпечити процедуру захисту прав власників та інвесторів. Тобто створити такі сприятливі умови, при яких підвищиться міжнародний імідж України, а інвестор буде зацікавлений працювати на території країни на довготермінову перспективу.

Також, необхідно створити механізм субсидування перспективних і пріоритетних науково-дослідних, дослідно-конструкторських розробок, за допомогою яких значно підвищиться конкурентоспроможність національної економіки [3].

Реалізація всіх вищезазначених заходів сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату, при якому інвестор отримує прибутки, а країна покращує економічну конкурентоспроможність. Отже, Україна повинна зробити все можливе для того, щоб покращити своє загальне становище і зайняти гідне місце розвинутої держави на ряду з провідними країнами світу.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Горбачова Ю. І. Складові інвестиційного клімату і чинники, які його формують. / Ю. І. Горбачова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/2095/1/151-157.pdf>
3. Колосов О. Іноземні інвестиції в економіку України: користь чи небезпека? / О. Колосов // Економіка України. - 2010. - №8. - С.6-12
4. Коваленко С.О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення // Вісник економіки транспорту і промисловості № 38. - 2012. - С.366-369

ВНУТРЕННИЕ ИСТОЧНИКИ И ХАРАКТЕР КОНФЛИКТОВ В ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

ас. Головка-Марченко И.С., студ. Загуменная Ю.Е.

Харьковский национальный университет строительства и архитектуры

Инновационная деятельность, нововведение всегда запускают процесс изменений. Это означает возникновение сомнений, несовместимых целей, мыслей или эмоций у отдельных людей или групп, что приводит к конфронтации. Следовательно, можем сказать, что конфликт становится результатом несоответствия или несовместимости отношений между участниками инновационного процесса. Конфликт возникает в случаях:

- когда действительно существуют взаимоисключающие цели и ценности, или вовлеченные в конфликт стороны считают, что они существуют;
- когда взаимодействие характеризуется поведением, направленным на победу над оппонентом;
- когда люди применяют друг против друга агрессивные действия и контрдействия;
- когда каждый участник конфликта пытается занять благоприятную позицию по отношению к другим.

Однако, проявляясь в отношениях между людьми, источники возникновения конфликтов могут лежать и за их пределами. Характер инновационной деятельности объективно и неизбежно порождает противоречия, которые ведут к конфликтам, что, в свою очередь, либо становятся барьерами на пути ее осуществления, либо стимулируют интенсификацию инновационного процесса.

Источники возникновения конфликта в инновационной деятельности следует разделить на две большие группы:

- 1) внешние конфликты;
- 2) внутренние конфликты.

Ключевым объектом, относительно которого были рассмотрены источники возникновения конфликтов, является инновационный проект. Наиболее очевидным внутренним источником конфликтов выступает персонал. Прежде всего речь идет о научно-исследовательском персонале и

инновационных менеджерах. При этом конфликты возникают не только по эмоциональным, но и по другим причинам, связанным с психологическими факторами, ассоциирующимися с работой творческих личностей.

Действительно, деятельность по поиску и созданию новшеств усиливает воздействие указанных факторов. Все люди неповторимы, но для поиска новых, оригинальных путей требуются сотрудники с развитой индивидуальностью. Это обеспечивается системой психологических тестов на наличие у кандидатов инновационного потенциала, пригодность к инновационной деятельности. Однако также закономерно инновационная деятельность создает противоречивые ситуации с необходимостью выбора между различными подходами, вариантами решения.

«Человеческий фактор» в инновационном бизнесе не ограничивается персоналом, но всегда подразумевает присутствие другой составляющей собственников предприятия. В частности, взаимодействие собственников и менеджеров является источником агентской проблемы конфликтной ситуации, возникновение которой в инновационном менеджменте весьма типично.

Внутренний источник конфликтов заложен также в предшествующих результатах деятельности менеджеров – существующей организации инновационного бизнеса, причем, так как инновационный процесс означает изменения, он неизбежно создает организационные противоречия, приводя к конфликтам.

Следующий их источник при реализации инновационного проекта связан с ресурсным потенциалом предприятия, например, обусловлен противоречием между задачами проекта и финансовыми ресурсами, имеющимися в распоряжении предприятия. Борьба за ресурсы выступает важным источником конфликтов не только в случае инновационного менеджмента.

Значение корпоративной культуры как источника конфликтов при осуществлении инноваций достаточно очевидно. Корпоративная культура

обладає потенціалом регулювання конфліктних ситуацій, але це не означає, що тим самим вона більш сприятлива для інноваційної діяльності.

Конфлікти, пов'язані з взаємодією людей, але внутрішній джерело виникнення конфлікту може заключатися в супереччях між інновацією і тими продуктами, які компанія виробляє, тими технологіями, які вона використовує, іншими дослідженнями і розробками, які вона здійснює. Це обумовлено явищем морального зносу, який генерується інноваціями. Але поряд з внутрішніми джерелами конфліктів, при здійсненні інноваційних проєктів потрібно обов'язково враховувати і зовнішні джерела.

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЄКТУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

ас. Головка-Марченко І.С., студ. Іванчук А.П.

Харківський національний університет будівництва та архітектури

На сьогодні значущою проблемою підприємств України є підвищення конкурентоспроможності, а це можливо лише завдяки ефективній роботі інноваційного механізму. Для того, щоб мати змогу конкурувати і утримувати свою ринкову позицію, підприємству необхідно постійно нарощувати свою міцність, що стає можливим при впровадженні нових і вдосконаленні існуючих прогресивних технологій. Тому актуальною стає проблема визначення впливу інновацій на підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Інноваційна діяльність підприємства спрямована на використання наукових, технічних, організаційних досліджень та розробок з метою одержання нової продукції, послуги чи технології.

Основним завданням інноваційної діяльності підприємств є пошук найефективніших шляхів ведення своєї діяльності, розробка прогресивних

технологій та випуск конкурентоспроможної продукції на основі всебічного ретроспективного аналізу та вивчення тенденцій змін. Але для реалізації інвестиційної діяльності потрібно мати інвестиційний проект розвитку того чи іншого підприємства.

Під інвестиційним проектом розуміють комплекс заходів, що здійснюються інвестором з метою реалізації свого плану нарощування капіталу. Дії інвестора мають бути оптимальними для досягнення поставлених цілей при обмежених часових, фінансових і матеріальних ресурсах.

Розробка інвестиційного проекту здійснюється з урахуванням кількох важливих моментів, що становлять методичну основу проекту. До них слід зарахувати: комплексність представлення процесу інвестування (маркетингові, організаційні, фінансові, виробничі, трудові, часові параметри, які становлять єдину систему); урахування зв'язку проекту із зовнішніми умовами (стан економіки країни, регіональні, галузеві особливості проекту, сумісність продукції проекту з поточним станом ринку, узгодженість з місцевою інженерною інфраструктурою, місцеві умови і співробітництво з органами влади, екологічна сумісність, соціальна безконфліктність проекту, відповідність ситуації на місцевому ринку праці); інтегрована оцінка ефективності проекту на основі співвідношення результатів (зиску) і інвестиційних витрат проекту, соціального ефекту, наслідків для економіки країни в цілому (останнє стосується великих проектів); урахування майбутньої невизначеності проекту і потенційних ризиків (адже проект на етапі прийняття рішення є лише прогнозом); урахування альтернативних варіантів використання капіталу інвестора та відповідної зміни вартості грошових потоків у часі, застосування методики приведення грошових потоків до єдиних умов обліку; прагнення представити прогнозну модель проекту з максимальною деталізацією і конкретизацією (у часі й у розрізі кожного етапу реалізації проекту); урахування соціальних умов і наслідків реалізації проекту як для власного персоналу, так і для

зовнішнього соціального середовища; урахування важливості управлінських аспектів проекту для майбутньої успішності проекту.

Формування та реалізація інноваційного проекту дозволить в найкоротші терміни і з високою ефективністю використовувати у виробництві інтелектуальний і науково-технічний потенціал. Інноваційний проект – потужний важіль, за допомогою якого можна регулювати циклічні спади виробництва, забезпечити їх структурну перебудову і заповнити ринок.

Таким чином, удосконалення управління інноваційним процесом потребує вирішення ряду проблем шляхом правильно вибраної оргструктури та стилю керівництва, методів мотивації працівників, обміну знаннями, впровадження системи управління ідеями та часом. Удосконалення управління інноваційними процесами сприятиме набуттю конкурентоспроможності підприємством, збільшенню його інноваційного потенціалу та активізації інноваційної діяльності.

УДК

Шаповаленко К. С.

Аспирант, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
г. Харків

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ФУНКЦИЯ СТРАХОВАНИЯ

Страхование – специфическая подсистема финансовой системы, представляющая собой совокупность операций по предоставлению финансовых услуг и непосредственно связана с другими секторами экономики и влияет на их деятельность и состояние. Выполняет функции мобилизатора сбережений, управления рисками и долговыми обязательствами, предоставляет прозрачное информационное поле, проводит мониторинг финансовых операций, осуществляет корпоративный контроль, обеспечивает специализированное предоставление финансовых услуг [1].

В развитых странах во всем мире страхование является одним из важнейших секторов национальной экономики и обеспечивает перераспределение 8-12% валового внутреннего продукта. Общий объем

поступлений в бюджеты этих стран от страховой отрасли пропорционально равен объему соответствующих поступлений от банковской системы. Аккумулированные через страхование денежные средства являются источником крупных инвестиций в различные отрасли и служат буфером устойчивости национальных экономик.

Страховой рынок Украины в 2013 году на 27,1% состоит из страховщиков, в деятельность которых инвестируется иностранный капитал. В абсолютных величинах это 112/414 компаний, из всех зарегистрированных страховщиков. Общий объем иностранных инвестиций на отечественном страховом рынке составляет 468,3 млн. евро [2].

Доли присутствия иностранных капиталов на страховом рынке Украины представлены в следующих пропорциях: на Австрию приходится 15,6% инвестиций, Россию – 9,8%, Казахстан – 5,5%, США – 4,8, Нидерланды – 3,8%, Францию – 2,9%, Германию – 2,1%. На Кипр и оффшорные территории Великобритании приходится свыше 40% инвестиций (см. рис.1).

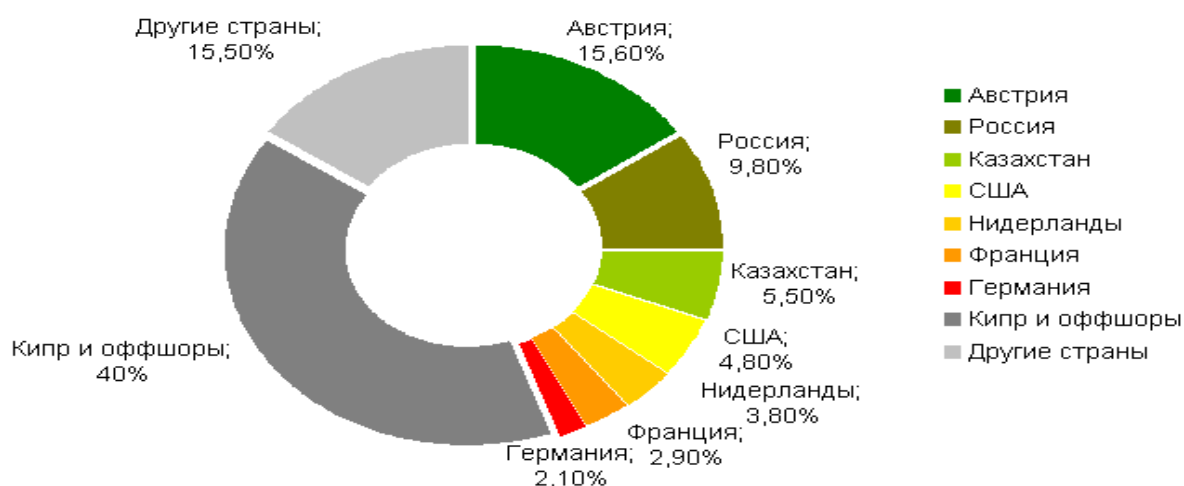

Рис.1. Структура присутствия иностранного капитала на страховом рынке Украины, 2013 год [2]

Такие показатели в целом характерны для развивающихся рынков. Создание и улучшение прозрачности системы регулирования и надзора над страховщиками, обеспечение стабильности налогового законодательства и осуществление реформы в соответствии с запросами рынка, особенно в сферах связанных с капитализацией рынка (пенсионная реформа, обязательное медицинское страхование, агрострахование, страхование экологических рисков, интернет-страхование и т.д.) эти шаги привлекут в страховой сектор Украины иностранный и отечественный капитал [2].

В настоящее время показатели и темпы развития отечественного страхового рынка интересны и перспективны для инвесторов. Актуальной остается тенденция по поглощению богатыми иностранными и украинскими страховыми компаниями мелких страховщиков. Прилагаются титанические усилия для формирования сознательных взглядов общества на страховые услуги [3].

Проведенное исследование показало возрастание роли небанковских финансовых учреждений в предоставлении финансовых услуг и участия в инвестиционных процессах в Украине. Позитивные ожидания по росту участия страховых компаний в инвестиционных процессах связанных с ростом доходов и сбережений населения и накоплений субъектов хозяйствования.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 9 липня 2003р. №1057–IV// Офіційний вісник України – 2003. – №33. – Ст.1769.
2. Залетов А. Доля иностранного капитала на страховом рынке Украины остается почти неизменной / А. Залетов // Электронный журнал о страховании [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.forinsurer.com

3. Шаповаленко К. С. Аналіз страхового ринку України / К. С. Шаповаленко // Сучасні проблеми інтеграційних економічних процесів в Україні та світі : наукова конференція студентів, аспірантів та молодих вчених економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна, 25 березня 2009 р. : тези доп. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна – 2010. – С. 283-287.

Жук Т.В., аспірантка КНТЕУ

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ МЕТОДІВ ПЛАНУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПОТРЕБИ У ФІНАНСУВАННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ РІЗНИХ РОЗМІРІВ.

Планування обсягів інноваційного розвитку вимагає визначення планової потреби у його фінансуванні. Визначення планової потреби у фінансуванні саме інноваційного розвитку підприємства є складним процесом, що пов'язано з недостатнім інформаційним забезпеченням.

Сучасні вчені до визначення загальної потреби у фінансуванні проектів, в т.ч. інноваційних, підходять не рівнозначно. Найчастіше у сучасній літературі, як і в офіційних джерелах, пропонується метод техніко-економічних розрахунків, аналогій, експертних оцінок, сценаріїв, Монте-Карло [1,2,3].

Методи планування діяльності підприємств, які сьогодні пропонуються сучасними джерелами, ми виділили 5 методів, які можуть бути застосовані при плануванні загальної потреби у фінансуванні інноваційного розвитку підприємства торгівлі, які ми потребуємо поділяти на основні і допоміжні, що обумовлено різними рівнями планування загальної потреби у фінансуванні.

До складу основних методів відносяться методи, які використовуються при плануванні загальної потреби у фінансуванні інноваційного проекту і не вимагають додаткових розрахунків про діяльність підприємства, крім інноваційної. До таких методів можна віднести: техніко-економічних розрахунків, аналоговий і експертних оцінок. Допоміжні методи планування запропоновані для більш досконалого обґрунтування і виявлення додаткових можливостей підприємства. До допоміжних методів відносяться: метод сценаріїв і метод Монте-Карло.

Враховуючи вище зазначене, представимо основні і допоміжні методи планування загальної потреби у фінансуванні інноваційного розвитку на рис. 1.

Розподіл методів планування потреби у фінансуванні інноваційного розвитку на торговельних підприємствах на основні і допоміжні обумовлює можливості підприємств різного розміру у їх застосуванні.

Рис. 1. Методи планування загальної потреби у фінансуванні інноваційного розвитку торговельного підприємства.

В залежності від розміру торговельного підприємства виділяють малі, середні і великі. Так, малі підприємства обмежені у фінансових, трудових і технічних ресурсах, тому в даному випадку можна використати тільки декілька методів планування, які відповідають цим умовам. Тобто, малим торговельним підприємствам будуть притаманні прості методи, які не потребують залучення додаткових спеціалістів, програмного забезпечення; є найбільш дешевими у застосуванні; вимагають мінімум інформації, а отже є менш трудомісткими. Таким умовам відповідають методи: техніко-економічних розрахунків і аналоговий.

Середні підприємства у порівнянні з малими мають більше можливостей щодо наявності і можливості залучення необхідних фінансових, трудових і технічних ресурсів для розрахунку планової потреби. У зв'язку з чим, основними методами планування потреби у фінансуванні інноваційного розвитку будуть: техніко-економічних розрахунків, аналоговий і експертних оцінок. При умові – неможливості розрахунку планової потреби у фінансуванні інноваційного проекту (діяльності, розвитку), виникає необхідність у залученні спеціалістів, що є досить дорогим, але з можливостями середніх підприємств стає можливим. До можливих методів планування можна віднести: метод сценаріїв. Середні підприємства у порівнянні з малими вже мають можливості щодо його застосування і у порівнянні з методом Монте-Карло він є більш дешевим.

Великі підприємства мають найбільші можливості щодо застосування методів планування, що зв'язано з наявністю і можливістю до залучення необхідних фінансових, трудових і технічних ресурсів. У порівнянні з середніми підприємствами до додаткових методів на великих підприємствах буде ще віднесений метод Монте-Карло. Це пов'язано з тим, що він є більш дорогим у застосуванні, вимагає наявності кваліфікованого персоналу і потребує ґрунтовну інформаційну базу.

Результати диференціації методів планування потреби у фінансуванні інноваційного розвитку підприємств торгівлі представлені на рис. 2.

		Групи підприємств		
		<i>Малі</i>	<i>Середні</i>	<i>Великі</i>
Система методів	Основні			
	техніко-економічних розрахунків	техніко-економічних розрахунків	техніко-економічних розрахунків	техніко-економічних розрахунків
	аналоговий	аналоговий	аналоговий	аналоговий
		експертних оцінок	експертних оцінок	експертних оцінок
	Допоміжні			
		сценаріїв	сценаріїв	сценаріїв
				Монте-Карло

Рис. 2 Диференціація методів планування загальної потреби у фінансуванні інноваційного розвитку торговельних підприємств в залежності від їх розміру і можливостей застосування.

Література

1. Планування та прогнозування в умовах ринку. – навч. посіб. / під ред. В.Г. Воронкової. – К.: «Професіонал», 2006. – 608 с.
2. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. – підручник. / О.О. Орлов. – К.: Скарби, 2002. – 336 с.
3. Корольова-Казанська О.В. Обґрунтування обсягу фінансових ресурсів підприємства в системі стратегічного управління його розвитком / О.В. Корольова-Казанська // Ефективна економіка. – 2010.

Ілленко О. В.

Київський національний
торгівельно-економічний
університет

**ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИКОРИСТАННЯ ІТ У
СУЧАСНОМУ ЗАРУБІЖНОМУ ТА ВІТЧИЗНЯНОМУ МАРКЕТИНГУ**

На сьогоднішній день поняття ІТ найбільш актуальне. Адже друга половина ХХ століття подарувала людству цілий феєрверк досягнень у галузі інформаційних технологій. Поява комп'ютерів спровокувала безліч нових винаходів та, крім того зробила інформацію більш доступною.

Інформаційні технології – це сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, опрацювання, зберігання, розповсюдження, показу і використання [інформації](#) в інтересах її користувачів.

Інформаційні технології беруть свій початок з 1960-х років ХХ століття, разом із появою перших інформаційних систем. Основоположником ІТ в Україні й у колишньому Радянському Союзі став В.М. Глушков.

Україна за розвитком ІТ посідає 75 місце (дані 2011 року). У складеному рейтингу лідирує Данія — завдяки зразковій нормативно-правовій базі і чіткій політиці держави з поширення інформаційних технологій.

Друге місце зайняла Швеція, яка за 2006 рік піднялася на шість позицій, ставши однією з країн із найбільшим ростом ІТ —сектору економіки. Також у першу трійку потрапив Сінгапур. У першу десятку увійшли Фінляндія, Швейцарія, Нідерланди, США, Ісландія, Великобританія і Норвегія.

США, лідер рейтингу минулого року, опустилися на 7 місце. [Росія](#) зайняла лише 70 місце, піднявшись, у порівнянні з торішнім рейтингом, на дві позиції. Найнижчий рівень розвитку інформаційних технологій спостерігається в африканських країнах.

Всього розглядалося більше 122 країн, які оцінювалися за впливом інформаційних і комунікаційних технологій на їхній розвиток і [конкурентоздатність](#).

2009 року KPMG внесла [Львів](#) у список 30 міст світу з найбільшим потенціалом розвитку інформаційних технологій.

Цифровий маркетинг має 2 форми: натягуючий та спонукаючий.

Із зарубіжного досвіду розвитку цифрового маркетингу відомо, що організацією з питань дослідження ринків GfK Group (Товариство споживчих досліджень) були проведені дослідження використання додатків на телефон.

Дослідження показали, що 85% респондентів, котрі мають планшет насолоджуються та активно завантажують найновіші додатки на свій пристрій, при цьому 9 з 10 людей завантажують безкоштовні додатки. $\frac{3}{4}$ споживачів, які завантажили додатки, що підлягають оплаті у середньому сплачують за них 100\$НК (приблизно 100 грн) на місяць.

Основними джерелами інформації про додатки, на які опираються споживачі є спеціальні точки продажу, через ЗМІ та через рекомендації друзів та родини.

Додатки, які вживаються найчастіше:

- 1) Ігри (64%)
- 2) Соціальні мережі (53%)
- 3) Погода (49%)
- 4) Розваги (48%)

За даними Американської асоціації маркетингу, основними тенденціями розвитку ІТ за кордоном є розвиток аналітики розташування та проведення вебінарів.

Крім того, активно використовуються ІТ у цифровій стратегії Нью-Йоркського музею сучасного мистецтва. Музей розвинув всебічну цифрову стратегію, яка стала профільною в їхній нещодавній фірмовій кампанії «Я відвідав МСМ та...» (англ. “I went to MoMA and...”), яка передбачає заповнення відвідувачами бланків зі словами та малюнками про враження від походу до музею.

В Україні розвиток цифрового маркетингу характеризується використанням Іtone-реклами, системи тестування рекламних матеріалів за допомогою «Touchpoll clicktest» та проведенням різноманітних виставок. Однією з таких була 10-та ювілейна премія у сфері маркетингових послуг

«Золотий PROпеллер», яка відбулася у Києві, 9-го листопада 2013 року. У номінації Digital Marketing були представлені наступні проекти: You're blind (Hungry Boys, Російська Федерація), Cornetto (ГРЭЙП, Російська Федерація).

Якщо порівнювати розвиток ІТ у сучасному закордонному та вітчизняному маркетингу, можна сказати, що неможливо не помітити стрімке прагнення усіх країн до розвитку. Постійно здійснюється розробка нових винаходів та ідей, адже користування новими технологіями поступово лише зростає. Зробивши необхідні висновки, мушу сказати, що майбутнє—за інформаційними технологіями. Переглядаючи необхідні інформаційні джерела у бібліотеці та інтернеті, неможливо було не помітити те, що технології фактично повністю втрутилися в наше життя. До 2016 року у світі буде близько 3, 4 млрд фіксованих інтернет-користувачів, що складає 45% Землі. Тому правильно використавши надбання сучасної науки та технології, можна створити успішний маркетинговий проект, що було доведено прикладами у цій статті.

Коваленко Ю.М., к.е.н., доцент,
професор кафедри фінансових ринків Національного університету
державної податкової служби України

РІВЕНЬ ДЕПОЗИТНИХ І КРЕДИТНИХ СТАВОК ЯК ІНДИКАТОР ВПЛИВУ БАНКІВ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

На перших етапах розвитку ринкової економіки відбулось істотне скорочення попиту на банківські депозити і, як наслідок, відтік коштів із фінансового сектора, що тільки-тільки формувався. Основна причина – великий обсяг заощаджень домогосподарств до реформ був зумовлений дефіцитом товарів, а після лібералізації цін і появи на українському ринку імпорту населення почало інтенсивно знімати кошти з депозитів, а ті кошти, що залишились знецінились за гіперінфляції. У підсумку знизилась

економічна активність у цілому, а економічного зростання досягли країни, які провадили жорстку монетарну політику.

Рівень проникнення банківських послуг (частка кредитів приватному сектору у ВВП) у країнах Центральної Європи і Прибалтики є істотно вищим, ніж у країнах СНД. На нашу думку, це пояснюється переважанням комерційних банків, для яких основою метою діяльності є максимізація прибутку за рахунок спекулятивних операцій, а не кредитування економіки в умовах невизначеності, коли відсутнє відповідне законодавство, досвід і кваліфікація. Підвищена дохідність банківської діяльності довгий час існувала поряд з високим рівнем ризику. На перший погляд, показники кредитування економіки України зростають, проте банківська гривнева ліквідність є короткою, що призводить до розвитку карткових продуктів, споживчих кредитів в ритейлі та короткострокових кредитів бізнесу. При цьому середня вартість гривневих депозитів складає 17% річних, що робить кредити ще дорожчими (24% річних).

Останнім часом можна зустріти критику політики НБУ із стримування інфляції і курсу, що зводиться до зменшення кількості грошей, спрямованих на кредитування [1]. Як наслідок, зросли кредитні ставки у гривні для юридичних осіб. Якщо у першому півріччі 2011 р. середні ставки коливалися в межах 12– 13%, то в кінці року вони зросли до 17 – 20%, а за короткостроковим кредитами – до 20 – 23%. І в підсумку – уповільнення темпів зростання економіки у 2011 р до 5,2%. Надалі НБУ переглянув вимоги до формування обов'язкових резервів, проте ситуацію з кредитуванням і високими ставками за депозитами це не змінило. В економіці складається парадоксальна ситуація – з одного боку, «білі» підприємства «закредитовані» і мають більше боргів за своїх колег з сусідніх країн, а, з іншого боку, не зовсім прозорі компанії не можуть взяти через його дорожнечу і відсутність довіри до таких позичальників. Під час кризи багато підприємств відмовились погашати банківські кредити, і банки були вимушені у 2009 – 2010 рр. провести реструктуризацію, коли валютний кредит на 5 років

перетворився на гривневий на 10 років. За даними НБУ[2], частину неповернених позик було списано. Так, українські банки з листопада 2009 р. по грудень 2011 р. списали 25 млрд грн. Нині частка проблемних кредитів становить 14% (153 млрд грн) від їх загального обсягу, а велика їх частина – безнадійні до повернення[2]. Ринок банківських кредитів досі залишається джерелом кризи, а не макроекономічної стабільності, а для того, щоб змінити ситуацію, він має повернути коефіцієнт «кредити/депозити» до норми 1 (нині 1,57 а в кінці 2011 р. – 1,62), яка була до початку 2005 р., через збільшення депозитної бази, списання проблемних кредитів, докапіталізації за рахунок приватних коштів, а не платників податків.

Сьогодні банки у пошуку джерел прибутків активно освоюють високоризиковий сегмент споживчого кредитування – кеш-кредити і POS-кредити, що видаються у точках продажу товарів. Через це НБУ планується внести зміни до Інструкції про порядок регулювання банків у частині надання статусу спеціалізованого банку споживчого кредитування тим банкам, що мають портфель споживчих кредитів фізичним особам на рівні їх статутного капіталу. Такий статус означатиме збільшення у два рази регуляторних нормативів, а також залучення депозитів на суму, не більшу триразового розміру статутного капіталу такого банку.

З метою стабілізації української економіки НБУ і банківські установи з 2011 р. почали розраховувати індекс вартості депозитів фізичних осіб – *Ukrainian Index of Retail Deposit Rates (UIRDR)*. Поки що регулятор запропонував 20 найбільшим банкам, що контролюють 80% ринку (Приватбанк, Ощадбанк, Райффайзен Банк Аваль, Укрсиббанк, Укрексімбанк, Укрсоцбанк, Форум, Фінанси та Кредит, Брокбізнесбанк, ВТБ Банк, ПУМБ, Дельта Банк, Альфа-Банк, Південний, Кредитпромбанк, Хрещатик, Віейбі Банк, Проінвестбанк, Кредит-Дніпро, Дочірній банк Сбербанку Росії), щодня вносити в систему *Thomson Reuters* інформацію про ставки за депозитами у гривні, доларах і євро на термін 3,6,9,12 місяців і на суму 100 тис грн, 10 тис дол., 10 тис. євро. Індекс максимально наближений до найдосконалішого механізму розрахунку

ставки *LIBOR* (середньої вартості ресурсів у різних валютах на Лондонському міжбанківському ринку). З метою забезпечення прозорості індексу депозитні ставки встановлюються комітетом з управління активами і пасивами банку, тобто колегіальним органом. Цей індекс є індикатором вартості ресурсів у розпорядження банків і дає змогу останнім не закладати у кредитні відсоткові ставки ризик виникнення проблем в економіці за один-кілька років. У підсумку має активізуватись довге кредитування через зниження ставок.

Література

1. Лямець С. Чому в Україні дорогі кредити / С.Лямець // Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/05/21/324275>.
2. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

Козлова М.О., к.э.н., доц.
Институт учета и финансов
Житомирский государственный технологический университет
г. Житомир, Украина

КОММУНИКАТИВНЫЕ БАРЬЕРЫ, ОСЛОЖНЯЮЩИЕ ФОРМАЛИЗАЦИЮ ТРЕБОВАНИЙ К КСБУ¹

Необоснованное принятие решений на любом уровне руководства может обернуться для хозяйствующих субъектов непоправимыми отрицательными последствиями. Высокая потребность в качественной экономической информации для целей управления и бурное развитие информационных процессов выдвигают на первый план анализ факторов влияния на качество

¹ КСБУ - Компьютерная система бухгалтерского учета

информации экономического и неэкономического характера, а также поиск факторов негативного влияния на отдельные ее качественные характеристики.

Основной целью создания компьютеризованной системы бухгалтерского учета на предприятии является минимизация затрат на подготовку информации при одновременном снижении затрат рабочего времени на генерацию, прежде всего, управленческой отчетности.

Прикладным аспектом проявления лингвистических и психологических аспектов и их влияния на организацию бухгалтерского учета на конкретном предприятии (при его компьютеризации), является их действие в качестве коммуникативных барьеров, осложняющих процесс формализации требований.

КСБУ создается для удовлетворения информационных потребностей конкретных групп внутренних пользователей. Под функционированием КСБУ подразумевается решение задач пользователем на основе информационного, программного обеспечения, которые созданы проектировщиками и другими специалистами на этапах проектирования и подготовки процесса автоматизации обработки учетной информации.

В процессе внедрения КСБУ и адаптации ее к реальным потребностям бизнеса, в частности, в процессе разработки внутренней управленческой отчетности важнейшим этапом является формализация требований. Вначале возникает потребность (либо в решении определенной проблемы, либо в достижении определённого желаемого результата – например, в формировании сложного детализированного внутреннего отчета), затем эта потребность обязана быть сформулирована для ИТ-специалистов в качестве требований и сформулирована в качестве постановки задачи.

Постановка задачи определяется на стадии проектирования КСБУ, и состоит в описании задачи по определенным правилам, которое дает четкое представление о ее сущности, логике преобразования информации для получения желаемого результата. На основе постановки задачи программист

должен представить логику ее решения и рекомендовать стандартные программные средства, пригодные для ее реализации.

Практическая реализация программистами требований пользователя зависит от четкости и точности их формулирования. В процессе постановки задачи важной является проверка точности и полноты названий всех информационных единиц и их совокупностей. Четкость наименований информационных совокупностей и их идентификации, устранение синонимов и омонимов в названиях экономических показателей повышают качество результатов обработки.

Постановка задачи требует от бухгалтеров не только профессиональных знаний своей предметной области, но и знаний компьютерных информационных технологий, поскольку ошибки пользователя на этапе постановки задачи, если они будут выявлены на конечных фазах внедрения либо отладки КСБУ, могут иметь серьезные негативные последствия (как информационные, так и экономические), в сотни раз превышающие саму ошибку на этапе формализации требований.

Практика показывает, что до 50 % времени от момента возникновения запроса на внесение изменений в КСБУ и до реализации (устранения проблемы) уходит именно на формулирование, уточнение и последующую корректировку требований.

Различия в видении желаемого конечного результата и путях его достижения могут возникать прежде всего из-за причин психологического характера: особенностей восприятия, психологического типа личности, усложненной вербализации идей и существующих потребностей. Более того, несовместимость психологических типов бухгалтеров и ИТ-специалистов часто является причиной конфликтогенности процесса формализации требований, их уточнения и дальнейшей корректировки.

Кроме того, чем более многоступенчатым является процесс фактического «спуска» требований от руководства к работнику бухгалтерии (финансового отдела), ответственного за дальнейшую работу с работниками

ИТ сфери, тем более вероятными будут искажения информации, обусловленные субъективностью такого сотрудника по восприятию и его субъективностью как продуцента информационного сообщения.

В качестве фактора, осложняющего предметную коммуникацию, может выступать и несоразмерный уровень владения конвенциональной законодательно закрепленной терминологией, и использование сторонами (постановщики требований (бухгалтеры) – исполнитель (ИТ-специалист)) в речи профессионализмов своих сфер деятельности, что вызывает их непонимание субъектами и необходимость расшифровки (своеобразного «декодирования») и, в конечном итоге, затрудняет растягивает во времени выработку конвенционального «общего языка» между участниками процесса создания КСБУ.

Устранение коммуникативных барьеров приводит к сокращению временных издержек на формализацию требований, что в качестве позитивного результата влечет также уменьшение расходов на оплату услуг аутсорсинговых компаний по внедрению и настройке КСБУ, в чем руководство фирмы заинтересовано.

ЯКІСТЬ ОСВІТИ ЯК БАЗИС ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

доц. Колмакова О.М., доц. Смачило В.В.

(Харківський національний університет будівництва та архітектури)

Досліджуючи поняття «економіка знань», зауважимо, що, не зважаючи на актуальність та бурхливий розвиток цього напрямку, перші систематичні дослідження в цьому напрямку були проведені ще в 1960-х роках професором Віденського університету Фріцом Махлусом. А основою цієї галузі знань вважають думку третього президента США Томас Джефферсон, який колись зауважив: «Хто сприйняв від мене ідею, користується нею, не збіднюючи мене, як отримав світло від моєї лампи не занурює мене у темряву». Термін "економіка знань" або "економіка, заснована на знаннях" одержав широке розповсюдження наприкінці 90-х років і пов'язаний значною мірою із встановленням нових пріоритетів в політиці й економіці

країн Європейського Союзу. Але вже сьогодні саме виробництво знань служить основним джерелом зростання економіки в розвинених країнах.

В літературі використовуються такі можливі варіанти термінології: економіка знань (економіка, що базується на знаннях, суспільство знань), нова економіка, інформаційна економіка (інформаційне суспільство), постіндустріальне суспільство, суспільство навчання упродовж життя, цифрове суспільство, суспільство мережевого інтелекту, глобальне суспільство, тощо. Всі вони характеризують такий тип економіки, в якій знання відіграють вирішальну роль, а виробництво знань є джерелом зростання.

У роботі [1] наведено еволюцію та відмінності економіки знань від таких етапів її становлення як: традиційна економіка; інформаційна економіка; інноваційна економіка; нова економіка і, нарешті, економіка знань як вінець розвитку. Особливістю є те, що економіка кожної країни в залежності від галузі та сфери діяльності може поєднувати декілька вказаних типів одночасно.

Експерти Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) визначають галузі економіки, засновані на знаннях, як галузі, що прямо пов'язані з виробництвом, розподілом і використанням знань та інформації і до економіки знань у найширшому сенсі відносять три основні сфери: НДДКР та інновації, освіту і навчання, що сприяють формуванню людського капіталу, а також інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) [2]. Досить часто додається ще четверта основа: взаємовідносини (правила гри) в сфері економіки (дозволяють адаптувати нові технології та ідеї, підтримувати інвестиції в науку, тощо) (рис 1.).

Важливість розвитку освіти як основи економічного зростання обґрунтовано дослідженнями багатьох вчених. Так, наприклад, Річард Істерлін вважає, що промислова революція, що почалася в 19 столітті, набрала темп лише завдяки реформам в системах освіти країн світу. Істерлін виявив зв'язок між поширенням освіти в різних країнах світу і початком

економічного зростання і встановив, що, як правило, після проведення освітньої реформи було потрібно 25-30 років, щоб в тій чи іншій країні

Рисунок 1 – Базис економіки знань

почала помітно зростати економіка. Артур Медісон встановив, що чим вища частка освічених людей в чисельності населення країни, тим вищі темпи економічного зростання. Він також вивів залежність, згідно з якою збільшення асигнувань на освіту на 1% веде до збільшення валового внутрішнього продукту країни на 0,35%. Вільям Швеке вважає, що інвестиції в охорону здоров'я, освіту і професійне навчання здатні благотворно вплинути не тільки на продуктивність праці, але й істотно зменшити гостроту соціальних проблем (таких, як алкоголізм, наркоманія, злочинність, бідність тощо), які тяжким тягарем лягають на національні економіки. Американський економіст Хлоє Хейнс встановила, що чим краще освіта, тим вища продуктивність праці найманих працівників і менеджерів, тим складніші завдання вони здатні вирішувати і тим вище організація бізнесу. В той же час, підвищення рівня освіти спричиняє підвищення вартості робочої сили, в чому не зацікавлені підприємці. Економісти Алан Крюгер і Мікаел Ліндау встановили, що благотворний вплив освіти відчувають лише країни, де населення, в цілому, малограмотно, а в "освічених" країнах більше освіти зовсім не означає автоматичного зростання економіки. Одна з причин цього полягає в тому, що на здобуття освіти витрачається занадто багато часу і сил.

Зростання числа освічених людей породжує ще одну проблему - дуже багато випускників ВНЗ виявляють, що отримані ними професії не затребувані на ринку. Таким чином, можна вважати, що левова частка часу, грошей і сил була ними витрачена даремно[3].

Зауважимо, що професійна незатребуваність випускників на ринку праці, проблема, характерна не лише для України, де близько 70 % людей з вищою освітою працюють не за спеціальністю, але й для розвинених країн, де відсоток нижче й коливається від 40 до 50%. У 1974 році економіст Гарвардського Університету Джек Мінсер вперше довів на великому статистичному матеріалі, що здобувати освіту матеріально вигідно, перш за все, для самих учнів. За його підрахунками, кожен зайвий рік навчання збільшує дохід людини.

Таким чином, можна зробити висновок, що вчитися потрібно, адже в епоху інтеграції набуті знання можуть використовуватися будь-де при наявності бажання вчитися та отримання додаткових знань.

Література

1 Федулова Л.І. Концептуальні засади економіки знань // Економічна теорія. – 2008. - № 2. – С. 37-59.

2 Федулова Л.І., Корнєєва Т.М. Державна політика розбудови економіки знань - особливості реалізації антикризової стратегії // Фінанси України, 2009. - № 10. - С. 3-17

3Електронний ресурс
{<http://www.recruiters.ru/index/jobmarket/foreign/10297,0.html?prn=1>}

Линский Д.В. ассистент кафедры менеджмент природоохранной деятельности и маркетинг, НАПКС

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Актуальность данной темы определяется тем, что именно разработка и внедрение инноваций в рыночных условиях – это единственный способ повышения своей конкурентоспособности и поддержания высоких темпов развития организаций и их торговых марок. Инновации направлены на более полное удовлетворение нужд потребителей, открытие новых рынков сбыта с

целью повышения объемов продаж, что является залогом успешного развития организации.

Неудачный выбор инновации всегда дорого обходится предприятию: распыляются ограниченные ресурсы; напрасно тратится ценное время; специалисты пренебрегают другими (перспективными) возможностями, стараясь минимизировать ущерб от неудачно выбранного варианта покорения потребителей своими товарами, услугами. Поэтому ниже приводится ряд критериев по оценке эффективности инновационно-инвестиционной деятельности (табл. 1).

Таблица 1.

Критерии оценки эффективности инновационно-инвестиционной деятельности [1-6]

Показатель	Характеристика показателя	Формула расчета
1. Показатель И. Ансоффа	Показатель качества инновации (A)	$A = \frac{r \times d \times p \times (T + B) \times E}{K}$ <p><i>r</i> – вероятность успеха в окончательной разработке инновации; <i>d</i> – вероятность успешного внедрения инновации на рыночном сегменте; <i>p</i> – вероятность успешной реализации продукта; <i>T</i> и <i>B</i> – технико-технологические и экономические показатели; <i>E</i> – приведенная величина дохода от реализации товаров, услуг; <i>K</i> – суммарные капитальные вложения в разработку и реализацию инновации.</p>

Продолжение таблицы 1

2. Показатель Ольсена	Значимость инновации (O)	$O = \frac{C \times d \times p \times S \times P \times N}{\text{стоимость проекта}},$ <p>S – объем продаж продукции в расчетный период; P – доход от реализации единицы продукции; N – срок использования данной инновации на выделенных сегментах рынка.</p>
3. Показатель Харта	Возврат капитала (X)	$X = \frac{p \times G^*}{R^* + D^* + F^* + W},$ <p>G^* – приведенная величина валовой прибыли; R^* – приведенные прямые затраты на исследование рынка; D^* – приведенные прямые затраты на внедрение инновации; F^* – приведенные прямые затраты основного капитала; W – оборотный капитал.</p>
4. Показатель Виллера	Индекс проекта инновации (B)	$B = \frac{r \times d \times p \times (E^* - R^*)}{\text{суммарные затраты}},$ <p>E^* – приведенная величина дохода от реализации товаров, услуг.</p>
5. Показатель Дисмана	Оправданные максимальные капитальные вложения (Д)	$D = r \times p \times (V^* - X^*),$ <p>V^* – приведенный доход от реализации новшества; X^* – приведенные затраты на разработку и реализацию нововведения.</p>
6. Показатель Дина и Сенгупта	Приведенную меру возможности выполнения результативных маркетинговых исследований на выбранном рыночном сегменте (ДС)	$V = \sum_{i=1}^n C_i \times (1+r)^{-i},$ <p>V – приведенная мера возможности выполнения результативных маркетинговых исследований на выбранном рыночном сегменте; C_i – движение чистой денежной наличности в i-й период времени; r – ожидаемая норма прибыли от внедрения новшества в расчетный период; i – индекс расчетного периода времени; n – общее число периодов, в течение которых ожидается получение прибыли</p>

Таким образом, представленные критерии позволяют оценить возможные варианты нововведений при более чем одном уровне финансирования, численная оценка эффективности для нескольких вариантов и для нескольких уровней финансирования становится трудоемкой. Поэтому подобные критерии оценки эффективности инновационно-инвестиционной деятельности рекомендуется использовать для быстрого установления приоритетности типовых нововведений, поскольку они дают весьма ограниченную информацию о «наилучшей» их приоритетности. Если предполагается, что полученные приоритеты

относятся лишь к одному из многих уровней финансирования реализации стратегии, то существует вероятность того, что установленные приоритеты будут распространяться на все уровни финансирования выбранной стратегии с одинаковой скоростью. В этом преимущество и одновременно недостаток показанных критериев оценки эффективности инновационно-инвестиционной деятельности.

Литература:

1. Пермичев Н.Ф. Маркетинг инноваций : Учебное пособие. / Н. Ф. Пермичев, О. А. Палева. — Н. Новгород : Нижегород. гос. архит.–строит. ун–т, 2007. — 88 с.
2. Гершман М. А. Инновационный менеджмент. / М. А. Гершман. — М. : Маркет ДС, 2008. — 200 с.
3. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навч. посіб. / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 448 с.
4. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : Навч.–метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни. / С. В. Гарбуз — К. : КНЕУ, 2005. — 276 с.
5. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент : Навчальний посібник. / П. П. Микитюк. — Тернопіль : Економічна думка, 2006. — 295 с.
6. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент. 5-е издание. Учебник для вузов. / Р. А. Фатхудинов. — Спб. : Питер, 2006. — 448 с.

Мельниченко С.В., д.е.н., проф.,

Босовська М.В., к.е.н., доц.

Київський національний торговельно-економічний університет

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЯКОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інтеграція національної економіки у світові економічні структури ставить перед підприємствами готельного господарства завдання застосовувати такі умови та норми для підвищення якості послуг і продукції,

які б забезпечували ринковий попит й одночасно створювали умови для зацікавленості інвесторів у капіталовкладеннях в інфраструктуру індустрії гостинності та розвитку партнерства на користь сфери послуг.

Вирішення цих завдань можливе за умов удосконалення якості готельних послуг, впровадження норм і правил, які діють на світовому ринку та забезпечення якості послуг на їх рівні, імплементації міжнародного досвіду у сферу управління якістю.

В світовій практиці до основних тенденцій розвитку систем управління якістю та сертифікації відноситься забезпечення і контроль безпечності продукції, а саме: перехід до державного захисту прав споживачів на безпечність товарів, захисту оточуючого середовища, а також створення ефективних систем контролю безпечності продукції, що випускається та імпортується; інтенсивний розвиток робіт на всіх рівнях в сфері встановлення норм і вимог безпечності в стандартах, технічних регламентах та інших документах на продукцію і використання сертифікації як ефективного засобу підтвердження її відповідності встановленим нормам [1].

Впровадження систем менеджменту якості позитивно впливає на діяльність підприємств готельного господарства, а саме:

- підвищується конкурентоспроможність підприємства за рахунок зниження непродуктивних витрат матеріалів і часу. При розробці системи якості є можливість чіткіше визначити склад виробничих операцій і їх тривалість, виявити місця, де відбуваються матеріальні втрати і втрати часу;

- підвищується якість продукції і послуг. Впровадження системи якості приводить до створення механізму управління підприємством, при якому працівникам вигідно підвищувати або стабілізувати якість вироблюваної продукції або послуг, що надаються;

- відбувається удосконалення системи управління підприємством і його підрозділами. Наявність системного управління передбачає детальний розподіл між управлінцями середнього рівня відповідальності за досягнення запланованих результатів;

- система якості дозволяє оптимізувати структуру підприємства та швидко перебудувати і управління, і виробництво;
- оптимізація документообігу підприємства та створення бази для швидкого і ефективного впровадження інших систем менеджменту;
- підвищення відповідальності і дисциплінованості персоналу;
- здобуття лояльних клієнтів. Успішно працююча система якості приділяє велику увагу роботі відділів, що контактують з клієнтом. Крім того, передбаченість підприємства, де впроваджена система якості, сприймається клієнтами як елемент стабільності.

Для досягнення високих результатів в сфері якості підприємство готельного господарства повинно регулярно проводити внутрішні перевірки якості, контролювати ефективність і придатність різних елементів системи якості для досягнення поставлених цілей в області якості. Частота періодичних перевірок встановлюється планом внутрішніх перевірок. Внутрішній аудит необхідний як обов'язкова вимога в рамках проведення в подальшому сертифікації системи якості. Персонал, що проводить аудит повинен мати відповідну кваліфікацію і бути незалежним від того підрозділу, який він перевіряє.

Отже, на основі вивчення практичного досвіду українських і російських вчених, що займалися питаннями розробки і впровадження систем менеджменту якості, можна вивести ряд правил успішної роботи в цьому напрямку. Вони полягають у наступному:

1. Доцільно вводити в штат організації групу працівників (або одного кваліфікованого фахівця), які координуватимуть діяльність з реалізації проекту по розробці системи управління якістю.
2. До розробки і впровадження системи якості потрібно залучати активних працівників, підтримуючи їх ініціативу і надаючи їм можливість проявити себе.
3. При виборі консультуючої організації варто орієнтуватися на практичний досвід її консультантів і час, упродовж якого вона працює в даній сфері.

4. Реалізації вимог стандарту ISO 9001:2000 потрібно вчитися (особливо це стосується керівного складу), причому запорукою успіху є правильна організація навчання.
5. Варто прислухатися до рекомендацій консультанта, організовуючи їх своєчасну реалізацію.
6. Реальні терміни реалізації проекту по створенню системи менеджменту якості відповідно до вимог стандарту ISO 9001:2000 потрібно встановлювати після аналізу діючої системи, навчання керівників і персоналу.
7. Керівництву організації не слід обмежуватися тільки ініціюванням проекту розробки системи якості. Доцільно використовувати на практиці методологію РБСА (плануй - роби - перевіряй - дій).
8. Створення працездатної системи якості - колективна творчість, тому до розробки документації і побудови системи потрібно залучати всіх, а не тільки співробітників служби якості та відділу технічного контролю.

У разі виконання всіх вище зазначених заходів, система менеджменту якості буде організована на найвищому рівні, що в майбутньому стане найвагомішою конкурентною перевагою підприємства.

Література:

1. Адлер Ю.П. Восемь принципов, которые меняют мир / Ю.П. Адлер // Стандарты и качество. – 2001. – № 5–6.

Корпоративна соціальна відповідальність як інноваційний підхід до ведення банківського бізнесу

Мозговий Ярослав, аспірант, ДВНЗ «УАБС НБУ» м. Суми

Сучасний ринок банківських послуг України характеризується високим рівнем конкуренції. Свідченням цього може бути вихід з банківського ринку

нашої країни в 2012 році кількох європейських банківських установ, котрі не витримали значного конкурентного тиску у боротьбі за прибутки. При цьому загальний рівень іноземного капіталу знизився зовсім незначним чином. Це може пояснюватись тим, що відповідні сегменти ринку були захоплені російськими інвесторами, які краще адаптовані до ведення бізнесу в українських реаліях.

В таких висококонкурентних умовах банки використовують будь-які інструменти для досягнення переваг. На допомогу приходять цінові методи, проте часто продукти з надто привабливими умовами не викликають довіри у громадян, які вважають, що за мінімальними ставками по кредитах, чи за високими по депозитам криються комісії, обмеження, жорсткі штрафи та пені за будь-які порушення договору тощо. Таким чином значним плацдармом для конкурентної боротьби є нецінові методи. З одного боку впровадження інноваційних продуктів може принести короткострокову вигоду банку, проте в сучасних умовах стрімкого технологічного розвитку, такі продукти можуть бути дуже швидко скопійовані конкурентами і витрати на їх розробку і впровадження виявляться невиправданими. В цьому випадку дуже перспективним шляхом конкурентної боротьби є такий нематеріальний актив банку як репутація. Серед методів підвищення репутації банку слід виділити доволі новий для України підхід корпоративної соціальної відповідальності (КСВ).

Відповідно до загального визначення КСВ – це відповідальність тих, хто приймає бізнес-рішення, за тих, на кого безпосередньо чи опосередковано ці рішення впливають. Що ж стосується специфіки банківського бізнесу, то ми хотіли б запропонувати інше визначення.

КСВ в банках - це підхід до ведення банківського бізнесу який регламентує банківську діяльність з точки зору ефективного управління ризиками, які виникають від економічного, соціального, природного та інших аспектів розвитку суспільства з метою виконання відповідальності перед певними групами стейкхолдерів (зацікавлених осіб), що спрямований як на

підтримку суспільного добробуту так і на досягнення стратегічних цілей бізнесу та забезпечення його довгострокового розвитку. З нашої точки зору дане визначення дуже гарно відображає прагматичний підхід до ведення банківського бізнесу, першочерговою метою якого є отримання прибутку та успішна діяльність в довгостроковій перспективі, з іншого боку воно також розкриває суть підходу КСВ.

На нашу думку допомогти зрозуміти структуру діяльності організації в області КСВ може піраміда Керола. Американський дослідник Арчі Керол, роботи якого в області КСВ є одними з найбільш цитованих в закордонних наукових працях запропонував розглядати КСВ у вигляді піраміди, яка за логікою побудови дуже схожа на піраміду потреб Маслоу. Дана модель КСВ вказує на те, що підхід складається з 4 рівнів. Базовими рівнями відповідальності є економічна та правова. Потім йдуть етична та філантропічна відповідальність. Вітчизняними науковцями та практиками КСВ розглядається частіше за все тільки як четвертий рівень піраміди – філантропічна відповідальність, рідше – на етичному рівні. Вважається, що ті рівні які регламентовані законом, правовими актами чи установчими документами не відносяться до КСВ. На нашу думку така позиція порушує цілісність розуміння даного поняття та значно його звужує.

Що ж стосується специфіки впровадження КСВ в банківських установах, то вона полягає в наступному:

- банки здійснюють значний вплив на загальну фінансову та економічну ситуацію, їх діяльність безпосередньо пов'язана з управлінням фінансовими ризиками (в тому числі і системним ризиком);

- суть банківської діяльності полягає не у промисловому виробництві, а у наданні послуг;

Зважаючи на це акцент в КСВ робиться на корпоративному управлінні, ризик менеджменті, внутрішньому аудиті. Сегмент КСВ, відповідальний за навколишнє середовище має дещо інший характер в банках, ніж в промислових підприємствах. Банки можуть чинити непрямий вплив на

навколишнє середовище через відповідні умови в кредитних договорах з промисловими контрагентами, відрахування в «зелені фонди», акцій по збереженню електроенергії тощо.

Інноваційним підхід КСВ можна буде вважати саме тоді, коли українські практики будуть його розглядати не як філантропічну діяльність, а як стратегію розвитку банку, постійну необхідність підвищення якості управління, ефективний ризик менеджмент, довгострокове планування, інвестиції у стабільний розвиток, повноцінний діалог з усіма групами стейкхолдерів. Такий підхід буде більш дієвим з точки зору залучення в банки іноземних інвестицій та підвищення їх довгострокової позитивної репутації, аніж короткострокові стихійні філантропічні відрахування, які переважають на даному етапі розвитку національної банківської системи.

Нездоймінов С., Дерманчук

М,

*Одеський національний
економічний університет*

Передумови формування міжнародних альянсів туроператорів в Україні

Щорічно в світі відбувається близько 808 млн. поїздок, більше 52% з яких - у межах Європи, близько 60% усіх туристичних поїздок пов'язані з відпочинком. Частка туризму у світовому експорті товарів і послуг складає близько 13%, а в країнах ЄС - 14%, туризм формує 8% сукупного ВВП країн ЄС і забезпечує близько 11% економічного зростання [1]. Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України, тому що це найкращий спосіб реалізації національних інтересів побудови економічної і демократичної держави, посилення позиції у світовій системі міжнародних відносин. Для України європейська інтеграція це шлях модернізації економіки, подолання технологічного занепаду, отримання іноземних інвестицій і нових технологій, створення нових робочих місць. Європейський ринок послужить поштовхом для підвищення якості та рівня

виробленої продукції, що в свою чергу дозволить скласти гідну конкуренцію країнам світу. Україна – це країна з великим потенціалом і можливостями, але ні для кого не секрет, що її економічний стан залишає бажати кращого. Одним з факторів розвитку національної економіки України є туристичний бізнес. Це один з самих рентабельних видів економічної діяльності. У багатьох країнах він займає місце головного джерела прибутку. Туристичний потенціал України та динаміка в'їзного туризму показує, що потрібно підняти конкурентоспроможність туристичного продукту українських туроператорів на європейському туристичному ринку. Динаміка національного ринку, дає зрозуміти, що кількість прибулих іноземних туристів не така вже і велика в порівнянні зі світовим туристопотоком. У 2012 році число міжнародних туристичних прибуттів склало 1035 млрд. чоловік. У той самий час, наприклад аналіз ринку туристичних послуг Франції, свідчить, що число іноземних туристів, згідно даним UNWTO, збільшилася на 3%. У 2012 році Францію відвідало більше 80 мільйонів туристів, які прибули в країну не тільки на відпочинок, але і з діловими цілями. В той же час, загальний обсяг турпотоку до України по відношенню до Франції становить 1/3 (25 млн іноземців)[2]. За даними Державної служби статистики України, відвідування французькими громадянами України за цілями поїздки розподілилося так.: всього чол. - 64804, службова поїздка - 3792, туризм - 12904, приватна поїздка – 48108. Відвідування українцями Франції: всього склало – 75396 чол., службова поїздка - 18, туризм - 48, приватна поїздка - 75330 [3] (див.рис.1).

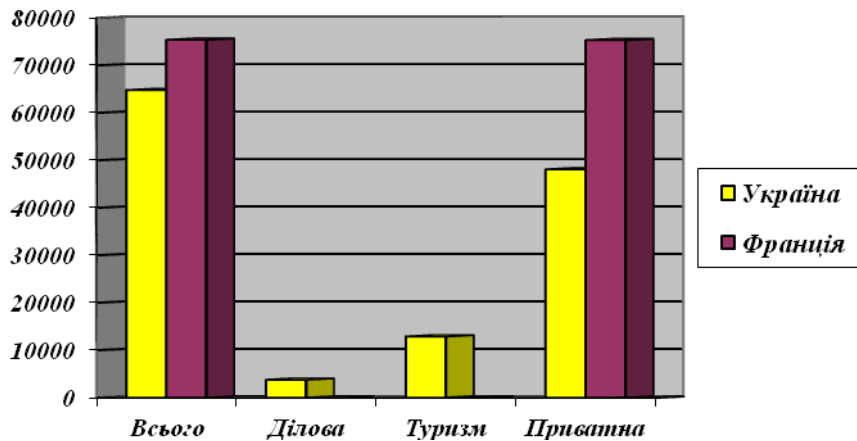

Рис. 1. Динаміка туристопотока до України та Франції у 2012р., тис. чол.

Динаміка туристопотока свідчить про те, що українським туристичним операторам необхідно закріплювати свою присутність на французькому туристичному ринку виїзного туризму. Євроінтеграційні процеси є поштовхом щодо просування українського туристичного продукту на європейський ринок, а співробітництво туристичних підприємств України та Франції підвищує інтенсифікацію туристичних потоків. Саме стратегічний альянс туроператорів України та Франції послугував би розвитку туристичного бізнесу України. Фахівці звертають увагу на те, що стратегічний альянс є об'єднанням зусиль декількох компаній із сумісного збуту продукції і послуг, розподілу між собою ринків збуту і збутової мережі, проведення сумісного маркетингу, науково-дослідних робіт і фінансових вкладень. Основний мотив такого об'єднання полягає в тому, щоб покупка продукції або послуг однієї організації стимулювала б придбання продукції в іншій [4]. Звернемо увагу на сучасний досвід туроператорів м. Львів, які впр'яте презентували свій туристичний потенціал на міжнародній туристичній біржі «ІТВ-2013» у Берліні. Впродовж чотирьох виставкових днів стенд Львова відвідало близько 1000 відвідувачів, серед яких було багато французьких туроператорів. Як підкреслює Лев Підлісецький, голова Львівського Туристичного Альянсу, нам треба намагатися бути присутніми у Європі не лише в час виставки, а й впродовж року, оскільки це дає великий ефект для розвитку перш за все туризму. На кінець березня у Львові

планується провести промоційний тур для французьких туроператорів з метою розвитку туризму у Львові та залучення нових потенційних туристів [5].

Таким чином, стратегічний альянс туроператорів Франції та України надасть можливість туристичним підприємствам надавати послуги високого рівня якості, підвищити свій імідж на туристичному ринку Європи. Це співробітництво дозволить туроператорам України вийти на ринок західних інвестицій та диверсифікувати турпослуги щодо сегментів міжнародного турринку.

Література :

1. Двоєзерська В. С. Тенденції державного регулювання розвитку туризму і діяльності курортів в Україні / В. С. Двоєзерська // Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія: Державне управління. – 2010 р. – №1. – С. 20-24
2. World Tourism Organization UNWTO [Електронний ресурс]. Режим доступу :
<http://media.unwto.org/en/press-release/2013-01-28/international-tourism-continue-robust-growth-2013>
3. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу :
<http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Поколюдна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 541 с.
5. На міжнародній виставці у Берліні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://city-adm.lviv.ua/portal-news/tourism/209767>

Пересадько Галина Олександрівна
к.е.н., доцент
Київський національний торговельно-економічний університет

ІННОВАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Проблема утилізації гумових відходів залишається актуальною, незважаючи на вдосконалення технології виробництва нових виробів. Складування і поховання відходів полімерів економічно неефективно і екологічно небезпечно, тому що при тривалому зберіганні вони можуть виділяти в навколишнє середовище речовини, здатні призвести до порушення екологічної рівноваги.

Крім того, до моменту втрати гумовими виробами їх експлуатаційних якостей власне полімерний матеріал зазнає вельми незначні структурні зміни, що обумовлює можливість і навіть необхідність їх вторинної переробки.

Вибір технологій та обладнання для термічної переробки ТПВ, зношених шин й каналізаційних мулів є актуальним питанням в управлінні поводження з ТБО. До основних методів переробки відходів можна віднести:

1. Механічна сепарація:

- а) паливо з відходів (піроліз, газифікація, спалювання)
- б) вторинна сировина;
- в) біологічно розкладені відходи (компост, анаеробне бродіння).

2. Спалювання. Вважається екологічно небезпечний методом.

3. Термічна переробка: підготовка ТПВ (гранули, брикети)

4. Газифікація (найбільш перспективний метод) процес окиснення, отримуємо на виході газ. Висока температура, близько 1000 С. Шкідливі домішки видаляються. Основні способи:

- а. піроліз (хімічні реакції);
- б. отримання синтетичного газу;
- в. система очищення димових газів.

5. Спалювання в цементних печах (не потребується будівництво заводів для спалювання, а також не потрібна утилізація зольних залишків).

6. Без сортування ТПВ – плазмова газифікація.

Велика проблема наразі для всього світу та України вчасності є утилізація машинних шин. Одним з напрямків переробки шин є дорожнє покриття. Паливо перероблюється шляхом газифікації або піролізу, отримуємо вихід рідкої фракції близько 40%, 35% коксу. Великою проблемою є очисні споруди. Великий відсоток золи залишався після реакції. ТПВ потрапляють в мішалку, однорідна суміш потрапляє в шнековий відділ, отримуються гранули. На протязі 2-х тижнів досягається вологість 10%.

Найбільш перспективним представляються способи переробки відходів гумових виробів, пов'язані з їх подрібненням, так як хімічні методи, такі як піроліз і спалювання призводять до знищення полімерної основи матеріалу. Різні методи подрібнення можна залежно від умов проведення процесу підрозділити на криогенне подрібнення і здрибнювання при позитивних температурах. Незважаючи на можливість отримання тонкодисперсних порошків гум і малі енерговитрати на власне процес подрібнення застеклованої гуми, криогенна технологія володіє досить істотним недоліком, пов'язаним з високою вартістю хладоагентів.

Утилізація автомобільних, сільськогосподарських та інших видів шин - гостра екологічна проблема в більшості країн. Ці вироби не піддаються природному розкладанню, при спалюванні вони виділяють отруйні сірчисті сполуки, складування їх створює додаткові труднощі:

- великі території використовуються під звалища;
- на звалищах виникають гніздові місця для гризунів і шкідливих комах, збудників та переносників небезпечних захворювань;
- звалища старих шин є пожежонебезпечними місцями;
- неможливість використання цінного матеріалу, що міститься в зношених шинах, для виробництва нових товарів.

Таким чином для розробки рекомендацій про доцільність застосування оптимальної технології термічної переробки ТПВ необхідне проведення

порівняльного аналізу кожного конкретного регіону України. А також введення «зеленого тарифу» на електроенергію з ТПВ дозволить прискорити будівництво заводів з утилізації ТПВ.

Петренко І. П.
асистент кафедри банківських інвестицій
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ВЕКСЕЛЬ ЯК ОБ'ЄКТ ІНВЕСТИЦІЙ: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

Будучи одним з найдавніших цінних паперів у світі, вексель досить міцно утвердив свої позиції на ринку цінних паперів в Україні. Доказом цього є те, що обсяг угод за векселями зростає з року в рік, а їх частка у структурі договорів за цінними паперами, виконаних вітчизняними торговцями цінними паперами, у 2011 р. склала 16,63% [1]. Крім того, у складі зведеного портфеля цінних паперів ІСІ станом на 30.09.2012 р. питома вага векселів склала 38,28% [2].

Однак сьогоднішні дії держави щодо регулювання вексельного обігу в Україні можна розцінювати як такі, що спрямовані на зменшення кількості угод за векселями та скорочення частки цього цінного паперу на фінансовому ринку. Так, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) офіційно внесла вексель до переліку тих цінних паперів, які мають високий ступень ризику бути використаними для відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом. Зокрема в установі зазначають, що операція за посередництвом векселя здійснюється виключно між суб'єктами господарювання, контроль за нею з боку держави на етапі видачі векселя (на відміну від емісійних цінних паперів, випуски яких підлягають реєстрації в НКЦПФР) відсутній. Таким чином, за допомогою векселя можна створити

фіктивний борг на підставі сфальсифікованого договору про поставку товарів та потім отримати вже легалізовані гроші.

Також у 2012 р. було прийнято неоднозначне рішення, за яким векселі було виключено з переліку об'єктів інвестиційної діяльності [3]. Така зміна законодавства пов'язана із міркуваннями, викладеними вище (вексель є високо ризиковим інструментом інвестування як неемісійний цінний папір), однак вона не узгоджується з існуючими нормативними та практичними реаліями. Так, ІСІ продовжують утримувати векселі у складі своїх портфелів цінних паперів. Крім того, прийняття цього рішення спричинила невинуваті побоювання, що під час перевірки податкові органи можуть наполягати, що витрати на придбання векселів мають бути вилучені з ціннопаперових витрат, понесених при формуванні портфельних інвестицій. Таким чином виникає ситуація, за якою нормативно-правова база не відповідає дійсним потребам суб'єктів господарювання.

Таким чином, ми відстоюємо позицію, за якою потрібно відновити статус векселів та сприяти подальшому розвитку цього сектору ринку цінних паперів. Таке твердження зумовлене наступними міркуваннями.

Формування ринкової вартості векселів шляхом організації торгів векселями за спеціальним порядком дасть змогу знизити ризики Національного банку України при рефінансуванні банків під заставу векселів та підвищити ефективність рефінансування. Вдосконалення системи врахування та переврахування векселів банками в Україні допоможе Нацбанку оцінювати та регулювати вплив векселів у обігу на монетарну політику. Запровадження торгівлі векселями на організованому ринку дасть змогу розв'язати проблему реалізації векселів із податкової застави, що нині наявна завдяки рішенню НКЦПФР № 103 від 18.03.2012 «Про заборону торгівлі векселями на організаційно оформлених ринках».

Розвиток цивілізованого вексельного ринку знизить ризики банків при активних операціях із векселями, розширення обсягів операцій з векселями клієнтів та збільшення прибутку від них, підвищення ефективності

рефінансування Нацбанком України під заставу векселів, спрощення обліку векселів у портфелях за ринковою вартістю при запровадженні торгівлі векселями на організованому позабіржовому ринку.

Суб'єкти підприємницької діяльності (малий і середній бізнес), промислові та сільськогосподарські підприємства потерпають від нестачі обігових коштів для поточної діяльності й розвитку бізнесу (виробництва). Ширше використання векселів суб'єктами господарювання забезпечить їх додатковими обіговими коштами для розвитку виробництва та розширення бізнесу, а також зниження вартості залучених ресурсів, що теж сприятиме реалізації планів уряду щодо розвитку економіки України.

Удосконалення вексельного обігу сприятиме мінімізації витрат на складання та узагальнення звітності, дасть змогу достовірно оцінювати вплив обсягів векселів у обігу на економічні й макроекономічні показники та прогнози на перспективу. Збільшення обсягів ліквідних векселів, зокрема поновлення випуску фінансових векселів банками (під залучені пасиви), сприятиме підвищенню ліквідності вексельного ринку та зниженню рівня дебіторсько-кредиторської заборгованості у країні. Повернення векселів на організований позабіржовий ринок забезпечить зменшення зловживань і шахрайства при операціях із векселями на фондовому ринку через формування ринкової вартості векселів. Зменшення обсягів дебіторсько-кредиторської заборгованості, зокрема простроченої, шляхом переоформлення її векселями, підвищить платіжну дисципліну, пожвавить рух капіталу і прискорить фінансові розрахунки у країні, що, своєю чергою, приведе до підвищення вартості компаній та рівня капіталізації фондового ринку.

Список літератури:

1. Український фондовий ринок - 2011: впевненість, стійкість та зростання. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/58/1340015412.pdf

2. УАІБ: Аналітичний огляд ринку спільного інвестування у 2008-2011 році / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uaib.com.ua/analituaib/publ_ici_quart.html

3. Про внесення змін до Закону України «Про інвестиційну діяльність»: Закон України від 22.12.2011 № 4218-VI

***М.А. Проданчук, к.е.н., доцент
кафедри обліку, аудиту та економічного аналізу
Буковинського державного фінансово-економічного університету***

Роль облікової системи в інформаційному забезпеченні управління підприємством
У сучасних умовах господарювання у зв'язку з постійним ускладненням всіх процесів функціонування вітчизняних підприємств дуже важливим завданням постає пошук напрямків розвитку інформаційного забезпечення системи управління економікою. Бухгалтерський облік, в системі економічної інформації має розвиватися в напрямку максимального задоволення потреб управління.

Сьогодні постає потреба у формуванні ефективних мікроекономічних механізмів підприємств з метою забезпечення їхнього розвитку в умовах динамічності ринкового середовища та активізації інвестиційних, інноваційних і управлінських процесів, реформування земельних відносин. Такі процеси вимагають удосконалення бухгалтерського обліку, спрямованого на формування інформаційної системи для потреб управління. Тому одним із ключових моментів є визначення змісту обліку, що забезпечуватиме потреби управління, тобто формування інформаційної системи з метою прийняття виважених рішень, а також визначення напрямів стратегічного розвитку підприємства в майбутньому.

В системі бухгалтерського обліку, інформація, що формується використовується як на мікро-, так і на макрорівні. Система бухгалтерського обліку в управлінні виступає забезпечувальною ланкою, яка призначена впорядкувати вхідну та вихідну інформацію (власний продукт) відповідно до вимог менеджменту. Від кількості рівнів управління залежить

різноманітність інформації, що впливає на складність самої системи бухгалтерського обліку.

З цієї точки зору, професор Пушкарь М.С.: «Бухгалтерський облік виконує роль інформатора управлінської системи щодо забезпечення повноти та достовірності даних про всі суттєві сторони господарської діяльності об'єкта управління. Якість бухгалтерського обліку та ступінь забезпеченості інформацією системи управління залежить від рівня ентропії системи управління, яка відіграє активну роль, а бухгалтерський облік підпорядковується їй як організаційно, так і в методологічному відношенні [3, с.32]».

Інформаційна система – це сукупність інформації, апаратно-програмних і технологічних засобів, засобів телекомунікації, баз даних, методів та процедур обробки даних, персоналу управління, які реалізують функції збирання, передавання, обробки і накопичування інформації для підготовки і прийняття ефективних управлінських рішень [2]. В.О. Копилов під «інформаційною системою» розуміє організаційно упорядковану сукупність документів (масивів документів) та інформаційних технологій, у тому числі з використанням засобів обчислювальної техніки і зв'язку, що реалізують інформаційні процеси [1, с. 63].

В більшості випадків вітчизняними та зарубіжними вченими бухгалтерський облік розглядається як елемент інформаційної системи, яка перетворює первинні дані, зафіксовані в документах, в продукт та інтерпретує всю базу інформаційного потоку, надану різними системами для управління.

Для вироблення принципів напрямків поглиблення інформаційних можливостей обліку в системі управління економікою дуже важливим є визначення місця облікової інформації в цілісній інформаційній системі підприємства. Удосконалення розвитку бухгалтерського обліку як системи має здійснюватися на інтеграційних засадах з іншими функціями управління – плануванням, контролем та аналізом.

Систему бухгалтерського обліку можна розглядати з одного боку, як елемент цілісної інформаційної системи, з другого, – як відносно автономну систему в залежності від того, що береться за “точку відліку”. Так при дослідженні рухом “уверх”, в

системному розумінні, він розглядається як відокремлений елемент, підсистема цілісної інформаційної системи підприємства. При дослідженні рухом “униз” облік вже сам є цілісною системою, яка в свою чергу розподіляється на відповідні підсистеми, блоки, елементи.

Отже, облікова система є підсистемою яка належить до більш складних систем економічної інформації і одночасно є автономною системою, яка інтегрується з іншими системами управління: системою бюджетування, планування, прогнозування, контролю та аналітичною системою (рис. 1).

З метою створення управлінцями факторів впливу на підприємство потрібно забезпечити користувачів інформацією у відповідності на їх запит у чіткій та простій для сприйняття семантичній формі. При цьому необхідно враховувати також можливості досягнення взаєморозуміння між постачальником інформації - обліковою системою, та основного її споживача система менеджменту.

Література:

1. Копылов В.А. Информационное право: учебник / В.А. Копылов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 512 с.
2. Косарев В.П. Введение в систему по “Lotus Notes” / В.П. Косарев, Л.В. Ерёмин // Компьютер сегодня. – 2007. – №3. – С. 14–16.
3. Пушкар М.С. Філософія обліку. / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 157 с.

Н.Ю. Могилевська

Науковий керівник – Кучма Ю.В., канд. техн. наук, доцент

Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля

Розробка геоінформаційного забезпечення в бізнесі

Сучасні ГІС пропонують все більше і більше можливостей для відображення просторової інформації. Аббревіатура ГІС розшифровується буквально як географічна інформаційна система або геоінформаційна система. ГІС це набір апаратних і програмних інструментів, що використовуються для введення, зберігання, маніпулювання, аналізу і відображення просторової інформації [1].

Управління бізнесу передбачає збір і обробку величезної кількості даних про продаж, клієнтів, запасах, демографічних відомостях, списків розсилки і багато іншого. Основна частина цих даних пов'язана з географічним місцем розташування, і тому їх можна відображати на електронних картах і працювати з ними у діалоговому режимі. У сьогоднішньому економічному кліматі компанії стурбовані тим, як скоротити витрати і збільшити продажі для того, щоб підвищити прибутковість. ГІС містить дані та інструменти, які допоможуть бізнесу у вирішенні цих завдань. Функції просторового аналізу дозволяють, наприклад, за допомогою ГІС вирішити, де слід відкрити новий магазин, аптеку або відділення банку, ґрунтуючись на нових демографічних даних та планах розвитку міста. Ви можете відразу отримати потрібну інформацію про об'єкт, клацнувши по ньому на електронній карті. У будь-який момент Ви можете оновити інформацію, прив'язану до карти, і внесені зміни автоматично проступлять на карті. І для користування ГІС не потрібно спеціальної підготовки. Комерційні фірми намагаються використовувати ГІС для вибору місця розташування нових супермаркетів, для управління поставками і т.і. [2].

Цілком очевидно, що в сучасних умовах ГІС є доладним способом зберігати інформацію про території, які знаходяться під юрисдикцією організації. Нами було покладено початок створенню в місті Луганську ГІС для бізнесу. Першим завданням, яке Ми взялися вирішувати це створення «ГІС-Схід Луганська». Ця частина міста була обрана нами в якості полігону.

Мета проекту: апробація ГІС-технології на конкретній ділянці території міста.

Геоінформаційна система орієнтована на аналіз просторової інформації та моделювання різних бізнес-рішень на основі статистичних даних.

Першим кроком до створення повноцінної геоінформаційної системи є розробка інтерактивних карт. Викладемо основні етапи її розв'язання.

1. Збір картографічних даних. На даному етапі відбувається збір картографічної інформації. В якості вихідних даних можуть бути використані різні карти, супутникові знімки, плани розглянутої місцевості.

2. Обробка та аналіз картографічних даних. На цьому етапі вся картографічна інформація приводиться до вигляду, придатного для подальшого використання, проводиться розпізнавання будівель, доріг та інших об'єктів.

3. Створення інформаційної бази даних. На цьому етапі проектується і створюється база даних, яка буде використовуватися для обробки запитів і виведення статистичної інформації. База даних буде містити всі раніше розпізнані об'єкти.

4. Побудова алгоритмів обробки даних. На цьому етапі створюються різні алгоритми для обробки даних: отримання різного виду статистичної інформації, знаходження оптимального маршруту, обробка користувача запитів і т. і.

5. Підготовка системи для кінцевого користувача. На даному етапі відбувається переоформлення карти для додання їй більш естетичного вигляду. На карту наносяться різні умовні позначення, створюється додаткова анімація, можливе створення тривимірного представлення.

На даний момент розроблено програмне забезпечення, яке дозволяє обробляти адміністративні карти міста та розпізнавати на них будинки. Використана технологія java-апплетів, що дозволяє запускати її як веб-додаток безпосередньо в браузері, незалежно від операційної системи, на якій вона буде використовуватися. Розроблений алгоритм розпізнавання на мапі

побудований на основі алгоритму заливки, який використовує принцип чотирьохзв'язності пікселів.

Також проектується основна база даних по будівлях міста. Вона буде містити інформацію про житлові будинки та торгові об'єкти міста Луганська.

На поточному етапі перед нами стоїть завдання розробки алгоритмів обробки картографічних і статистичних даних. Планується реалізація ряду математичних методів і алгоритмів для оцінки економічно значущих показників. Так вже розроблені моделі для прогнозу обороту торговельного підприємства [3,4].

Узагальнюючи все вищесказане про ГІС в бізнесі, можна виділити наступне: ГІС допомагає приймати більш обґрунтовані рішення. Однак геоінформаційна система - це не інструмент для видачі рішень, а засіб, що допомагає прискорити і підвищити ефективність процедури прийняття рішень. Вона забезпечує відповіді на запити і функції аналізу просторових даних, подання результатів аналізу в наочному і зручному для сприйняття вигляді.

Список літератури

1. Турпалов В.Е. Геоинформационные системы в экономике: Учебно-методическое пособие. – Нижний Новгород: НФ ГУ-ВШЭ, 2007. – 118с.
2. Stas Sushkov, Stas's Geomarketing Blog.
<http://stasgeomarketing.wordpress.com/>
3. Кучма І.В., Кучма Ю.В. До питання про вибір місця розташування торгового підприємства // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2009. - №12(142). – С. 187-191.
4. Кучма І.В., Кучма Ю.В. Прогноз обороту торгового підприємства на основі моделей виявлених переваг // Матеріали І-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні питання теорії та практики менеджменту» 17-19 березня 2010 року. Присвячується 90-річчю СНУ ім.В.Даля –Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2010. – С.352-353.

**Регулирование проблемы оплаты труда в условиях
экономического кризиса.**

Оплата труда является основным инструментом повышения эффективности труда работников. В условиях приближения экономического кризиса, сложилась проблема организации оплаты труда, поэтому необходимо разработать конкретные меры по преодолению социальных последствий экономического кризиса.

В настоящее время в экономике Украины, сложилась кризисная ситуация, которая заключается в следующем. Во-первых, переход к рыночной экономике привел к снижению реальной заработной платы почти во всех отраслях. Значительно снизилось соотношение средней заработной платы и прожиточного минимума, то есть рабочая сила не оценивается по своей естественной стоимости. Во-вторых, возникла огромная дифференциация заработной платы между отдельными социальными группами. В-третьих заработная плата перестала быть стимулирующим фактором на многих выживающих предприятиях, что затрудняет проведение эффективной мотивирующей политики. А систематические невыплаты заработной платы стали серьезной проблемой для работников и государства.

Оплата труда является одной из основных экономических категорий, объединяющей интересы работников, предпринимателей, государства в направлении удовлетворения общественных потребностей. Уровень, динамика оплаты труда, механизм ее формирования непосредственно влияет на уровень жизни и социальное положение населения, эффективность производства, динамику экономического роста. В условиях рыночной экономики минимальная заработная плата должна равняться прожиточному минимуму для работоспособных лиц; это закреплено статьей 9 Закона Украины «Об оплате труда». Что касается организации оплаты труда в условиях экономического кризиса, то известно, что Международная организация труда в обновленной редакции «Глобального доклада о

заработной плате за 2010 г.” утверждает, что одной из причин глобального экономического кризиса стало замедление роста заработной платы в течение десятилетия, предшествующего кризису. Чтобы впредь обеспечить экономическую и социальную устойчивость, Международная организация труда рекомендует властям и бизнесу восстановить взаимосвязь между ростом производительности и увеличением заработной платы. Снижение заработной платы приводит к сокращению столь необходимого в экономике спроса и подрывает общий уровень уверенности в обществе. В Украине, где проблема задержек с выплатой заработной платы существовала и ранее, кризис еще больше ухудшил ситуацию с оплатой труда.

Социальная политика государства должна иметь ориентир: минимум заработной платы постепенно сближать со стоимостью потребительской корзины прожиточного минимума. В настоящее время в научных дискуссиях по проблемам заработной платы поднимается вопрос о соотношении и взаимодействии роста заработной платы и инфляции. И на утверждение о необходимости реального роста заработной платы часто приводится, что это может привести к дальнейшему росту инфляции, но инфляция порождается не столько массой денег в обращении, сколько повсеместным падением производства. Реальная борьба с инфляцией может быть только на основе подъема экономики, общественного производства. Устранение большой дифференциации в области труда по категориям работников, предприятиям - второй шаг на пути преодоления кризиса заработной платы. Необходимо преодолеть усиливающуюся дифференциацию в оплате труда путем установления и поддержания рациональных пропорций в соответствии оплаты простого и сложного труда, труда требующего уровня квалификации. И в этой связи возникает вопрос о роли и месте тарифной системы в оплате наемного труда.

ТИПОЛОГІЯ РИЗИКІВ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Скриньковський Р.М.,

*асистент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва
Національного університету “Львівська політехніка”*

Процевят О.С.,

*студ. 5 курсу Інституту економіки і менеджменту
Національного університету “Львівська політехніка”*

Потенційні інвестори здебільшого приймають рішення про інвестування, яке пов'язане з ризиком. Виходячи з того їх цікавить насамперед рівень інвестиційного ризику (ІР), що супроводжує інвестиції.

ІР – можливість/ймовірність повного або часткового неотримання (недосягнення) очікуваних інвесторами результатів здійснення інвестицій [1, с. 122].

Як вважає Устенко О. Л. [2, с. 130], ІР можна поділити на три групи. Цей поділ здійснюється в залежності від сфери вкладення капіталу.

До першої групи відносять ризики, що виникають при вкладенні інвестицій у виробничу та невиробничу галузі економіки. Подана група ризиків становить сукупність ризиків, що виникають на підприємстві в процесі здійснення ним господарської діяльності. Як виняток, до цієї групи не включається діяльність, що проводиться на фінансовому ринку.

Другу групу становлять ризики, що виникають при здійсненні підприємством своєї діяльності на фінансовому ринку. В свою чергу, подану групу поділяють на такі підгрупи ризиків: ризики, пов'язані із втраченими можливостями; ризики, що призводять до зниження дохідності; ризики, пов'язані з відсотками.

Суть ризиків, пов'язаних із втраченими можливостями полягає у виникненні для підприємства непередбачуваних фінансових втрат. Це в свою чергу породжує недоотримання прибутку в процесі здійснення підприємством відповідних заходів. Різновидом цього виду є ризик падіння загальноринкових цін. Він виникає при падінні цін одночасно на усі цінні

папери, що знаходяться в обігу на ринку. Досить часто ризики втрачених можливостей запобігають за допомогою спеціальних заходів.

Ризики, що призводять до зниження дохідності є наслідком того, що знижується розмір відсотків та дивідендів відносно портфельних інвестицій, внесків та кредитів. До ризиків зниження дохідності відносять відсоткові та кредитні ризики.

Третя група містить у собі ризики, пов'язані з різного роду кредитами.

Також виділяють такі види ризиків, а саме [3, с. 336 – 343]: загальноекономічний та індивідуальний. Загальноекономічний ризик пов'язаний із виникненням несприятливих умов у всіх галузях економіки. Індивідуальний ризик характеризує умови певного процесу.

За чинниками, що впливають на інвестиційну діяльність виділяють наступні види ІР [3, с. 336 – 343]: політичний, загальноекономічний, правовий, технічний, фінансовий, маркетинговий, екологічний та ризик учасників інвестиційного проекту.

Зовнішні умови реалізації інвестицій характеризують такі групи ризиків, як політичні, загальноекономічні та правові. Інші ризики постають перед підприємством в процесі здійснення ним діяльності і спричинені помилками у плануванні та організуванні відповідних інвестиційних проектів.

Ризик фінансового характеру виникає при нездійсненні певних фінансових планів. Як приклад, сюди можна віднести незаплановане зменшення відповідних джерел та обсягів фінансування, незадовільний стан фінансових партнерів, ненормоване надходження коштів від реалізації продукції.

Технічний ризик тісно пов'язаний із якісним проектуванням, технічною базою, відповідними технологіями, управлінням проектом, перевищенням кошторису і виникає при досить великій кількості помилок та хибних рішень, зроблених сторонами інвестування.

Маркетинговий ризик характеризується недостатньо аналізованими та оціненими ринковими умовами дії проекту. Прикладом цього слугуватиме недостатня оцінка ринків збуту, постачання сировини та матеріалів.

Екологічний ризик насамперед виникає під час настання певних надзвичайних ситуацій. Також він тісно переплітається з питаннями, суть яких полягає у впливі на довкілля, можливості настання аварійної ситуації, стосунках з місцевою владою та населенням.

Ризик учасників проекту, перш за все, пов'язаний із настанням певних неочікуваних подій в управлінні та фінансовому стані підприємств-партнерів.

Дуже важко усунути ризик повністю, але ним можна оперувати. Для того, щоб ним оперувати, його потрібно заздалегідь оцінювати, розраховувати, здійснювати опис, планувати відповідні заходи, з допомогою яких можна знизити ймовірність настання непередбачуваних подій. Даний комплекс заходів по-іншому можна назвати як систему управління інвестиційним ризиком [4, с. 94].

Список використаних джерел:

1. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: [навч. посібн.] / О.О.Удалих. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 292 с.
2. Устенко О.Л. Теория экономического риска: [монография] / О.Л. Устенко. – К.: МАУП, 1997. – 164 с.
3. Мойсеєнко І.П. Інвестування: [навч.посібн.] / І.П.Мойсеєнко. – К.: Знання, 2006. – 490 с.
4. Щукін Б.М. Інвестування: [курс лекцій] / Б.М.Щукін. – К.: МАУП, 2004. – 216 с.

Талько Марина Олександрівна
здобувач кафедри фінансових ринків
Національного університету

державної

Інноваційна політика як основа забезпечення економічного зростання

Сьогодні досягнення значних темпів економічного зростання не можливе без впроваджень в економічну діяльність результатів наукових досліджень, які б сприяли зростанню добробуту та збалансованому економічному, соціально-культурному та екологічному розвитку суспільства. Розробка та впровадження результатів наукових досліджень є складовою інноваційної політики. На жаль, не так часто згадують про те, що в Україні відновлено фундаментальну умову інноваційної діяльності - свобода думки, дискусії, інформації. Ці досягнення реформи важко переоцінити за умови їх збереження, це забезпечить майбутнє піднесення науково-технічного потенціалу як основи добробуту країни.

У розвинених країнах світу державна інноваційна політика є одним з основних чинників забезпечення економічного зростання, вона характеризується високою результативністю у вирішенні проблем суспільства та створює умови для підвищення ефективності національних інноваційних систем.

Проблемі удосконалення інноваційної політики присвячені дослідження провідних вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких: З. Адаманова,

В. Александрова, О. Амоша, Р. Андрощук, Л. Антонюк, М. Боськін, І. Галиця, О. Дагаєв, В. Денисюк, Л. Лоу, В. Новіцький, С. Онишко, О. Папаїка, М. Шарко, О. Шубін, М. Чумаченко, А. Чухно й ін.

Незважаючи на велику увагу до проблем підвищення ефективності державної інноваційної політики з боку учених-економістів, існує низка невирішених завдань, які стримують темпи економічного зростання. Відсутня чітка систематизація особливостей інноваційної моделі економічного розвитку, теоретичне обґрунтування та практична реалізація державної інноваційної політики не відповідають сучасному етапу конкурентної боротьби, не розроблено комплексного підходу до визначення

детермінант підвищення ефективності державного регулювання інноваційних процесів.

«Інноваційна політика» - це наука і система практичного управління нововведеннями у суспільстві, в умовах конкретного підприємства, галузі, країни [5].

Інноваційна політика є частиною соціально-економічної політики, яка визначає цілі і пріоритети інноваційної стратегії і механізм її реалізації органами державної влади. Інноваційна політика держави складається з пошуку оптимальних шляхів розвитку суспільства; виявлення перспективних галузей і виробництв, їх фінансової підтримки; економічного регулювання інноваційних процесів; організаційного, правового та іншого забезпечення прискорення впровадження у сферу виробництва і послуг досягнень науки і техніки.

На жаль, в Україні практично відсутня зважена інноваційна політика держави, спрямована на активне стимулювання розвитку промислового виробництва. Як підкреслювалось раніше, розвиток української економіки не зорієнтовано на активізацію інноваційної діяльності. Державна підтримка інноваційної діяльності ще не оформилася в систему ефективних заходів. Але певні дії щодо її становлення були прийняті Верховною Радою України у вигляді відповідних законів. На сьогодні законодавство України у сфері інноваційної діяльності складається із законів України „ Про інноваційну діяльність ” [1], „ Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні ” [2] та ін.

Інноваційна політика для забезпечення економічного росту – це ціль та інструмент. Саме розвиток інновації, досконаліша структура відтворення – головні в політиці держави і його інтересів, що становлять, в досягненні економічної стабільності. На перший план при цьому завжди висувуються швидкі структурні зміни у виробництві, технологіях, в споживчих властивостях продукції. Показник відношення частки витрат підприємства на

інноваційну продукцію в Україні в 10-20 раз нижче ніж у розвинутих країнах світу [3].

Головна слабкість поточної економічної ситуації в Україні зумовлюється недорозвинутістю підприємницького сектора та інноваційних досліджень. Державна інноваційна політика повинна стати найважливішим фактором виведення економіки України з кризи і забезпечення її динамічного зростання. Головною метою такої політики є стратегічна орієнтація розвитку виробництва на створення і широке застосування принципово нових комплексних технологічних систем [4]. Тому для державного управління пріоритетними мають бути заходи, що сприяють розвитку інноваційних якостей суспільства, забезпечують технологічний динамізм країни. Сучасне управління інноваційним процесом повинно бути спрямоване не на точкове стимулювання вибраних тем досліджень чи розробок, а на створення умов для масового пошуку результативних шляхів технологічних змін і швидкої підтримки позитивних знахідок. Лише в такому випадку Україна стане спроможною використати наявний науково-аналітичний потенціал для розвитку власної господарської системи та досягнення стабільних темпів економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про інноваційну діяльність технологічних парків» та інших законів України» // № 3333-IV від 12.01.2006// Відомості Верховної Ради (ВВ).
2. Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні» // N 433-IV від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради (ВВ).
3. Каракай Ю. Роль держави у стимулюванні інноваційної діяльності / Ю. Каракай. // Економіка України. – 2011. - №3. – с.14-21.
4. Онишко С.В. До проблеми фінансування інвестиційно-інноваційного розвитку // Інноваційне забезпечення структурної перебудови національної економіки: Зб. наук. пр. – К.: Ін-т економіки НАН України, 2005. – с. 60.

5. Цигилик І.І. Економіка й організація інноваційної діяльності/І.І. Цигилик, С.О. Кропельницька, О.І. Мозіль, І.Г. Ткачук //Навч.посіб. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – с.23.

ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНЕЗИСУ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ВИРОБЛЕННЯ ПРИБУТКОВИХ «ЗНАНІЄВИХ» ПРОДУКТІВ

У сучасному світі економічний розвиток країни визначається не природними ресурсами і не обсягами промислового виробництва, а сукупною здатністю суб'єктів господарювання до впровадження нових ідей з метою задоволення споживчого попиту в певних товарах чи послугах. Пошук цих ідей є реакцією підприємців на зменшення доходу від своєї діяльності, що спричинене насиченням ринку відповідними товарами, а втілення цих ідей у життя залежить від інноваційних можливостей суб'єктів господарювання і від загального рівня науково-технічного розвитку країни.

Проблемам розвитку інновацій присвятили дослідження ряд вітчизняних та зарубіжних вчених: Л.Л. Антонюк, який розглянув способи комерціалізації інновацій [1], О.Ф. Балацький розглянув формування організаційно-економічного механізму управління інноваціями [4], С.М. Ілляшенко сформував критеріальну інноваційну базу і розробив методичні підходи до її оцінки[2], Ю.М. Канигіна, І.М. Комарницький, В.П. Мікловди, М.В. Одрехівський та ін.

Основним носієм і виразом інновацій, основним середовищем і механізмом використання інновацій, є нова економіка, економіка знань, економіка, заснована на знаннях. Загальним результатом діяльності такої економіки (і одночасно - її товаром) є знання, особливо – нові знання. Виникнення інновації, донесення її до суспільства залежить від стану інформаційної діяльності. Основні зусилля витрачаються на виробництво, розподіл і використання знань, на відміну від того, що для попередніх стадій економічного розвитку в центрі цих зусиль використовувався речовинний

продукт. Змістом цього нового «знанієвого» продукту є інформація, у всіх можливих видах і формах.

Багато видатних економістів, таких як А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, Е. Бем-Баверк приділяли увагу досягненням у сфері нової техніки й технології. Так, Адам Сміт перший розділ своєї праці «Дослідження про природу і причини багатства народів» присвятив, головним чином, тому, що сучасні економісти називають науково-технічним прогресом і економічним зростанням. Уважаючи, «що значне збільшення кількості роботи, яку може виконати в результаті поділу праці та сама кількість працівників залежить від трьох різних умов: по-перше, від збільшення вправності кожного окремого працівника; по-друге, від економії часу, який зазвичай утрачається на перехід від одного виду праці до іншого; по-третє, від винаходу великої кількості машин, які полегшують і скорочують працю та дають змогу одній людині виконувати роботу кількох» [3].

Складність і надзвичайно висока рухливість ринкових процесів, поява нових запитів і зміна позицій споживачів, масштабні технологічні зрушення, стрімкий розвиток інформаційних мереж, а отже, швидке поширення та придбання інформації, її доступність не тільки ускладнюють роботу підприємств, а й сприяють появі нових, часто несподіваних можливостей для бізнесу, що ґрунтуються на інноваційних баченнях.

Процес розв'язання науково-технічної проблеми включає в себе цикл «наука – техніка – виробництво – збут». Ефективний розвиток складових циклу можливий лише за умови швидкого впровадження наукових досягнень у техніку і технологію, а потім винаходів, промислових зразків і ноу-хау – у виробництво. Цю функцію виконує науково-технічна інформація.

Чим повніша й оперативніша інформація, тим вона ефективніша, оскільки зменшуються витрати на зайві етапи роботи, цілком усувається дублювання. Таким чином повинна надаватися повна та якісна інформація, яка дає уявлення про якісну інновацію. Отримувана людиною якісна інформація – це призначений для неї інформаційний акт, дії ж поза такими

зв'язками не мають сенсу. Важливість інформації в будь-якій діяльності є важливим та значущим фактором, але особливої ваги й значення вона набуває в умовах ринкової системи господарювання.

На нашу думку «інновація» — це новий підхід до конструювання виробництва, збуту прибуткових «знанієвих» продуктів, завдяки якому інноватор здобуває перевагу над конкурентами за допомогою повної та якісної інформації.

Якщо нова модель продукту краще вже існуючої за техніко-економічними характеристиками (за рахунок застосування нових наукових рекомендацій, винаходів і технічних рішень), але ринкова новизна в продукті відсутня, то його впровадження навряд чи забезпечить прибуток виробнику. Разом з тим ринкова новизна продукту може бути досягнута завдяки розподілу і використанню знань, відходячи та трансформуючись від речовинної сутності продукту.

Головним критерієм відбору інновацій у 80-х та 90-х роках була економічна ефективність нововведення, яка забезпечувала виживання, результативність та прибутковість на ринку. На нашу думку вже сьогодні для збільшення конкурентоспроможності інноватору потрібна більш якісна та модернізована ефективність нововведення, яка буде опиратися на економіку, засновану на знаннях. Створення ефективної системи управління інноваційною діяльністю потребує наявності відповідних теоретичних розробок, які спрямовані на уточнення понятійного апарату, а також дослідження генезису інновацій.

Література

1. Антонюк Л.Л., Поручник А.М., Савчук В.С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації. Монографія.-К.:КНЕУ, 2003.-394с.
2. Ілляшенко С.М. Інтелектуальний капітал ВНЗ як запорука його інноваційного розвитку: сутність, структура, підходи до оцінки/С.М. Ілляшенко//Маркетинг і менеджмент інновацій.-2011.-№3.-С.145.

3. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. - М.: Соцэкгиз, 1962. - 678 с.
4. Социально-экономический потенциал региона: монография. [О.Ф. Балацкий, О.М. Телиженко, Е.В. Лапин]/Под общ. Ред. проф. О.Ф. балацкого. - Сумы: Университетская книга, 2010.-364с.

к.е.н., асистент Кулиняк І.Я.,

студент Ріжко І.А.

Національний університет «Львівська політехніка»

1 ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Інвестиційна привабливість регіону визначається факторами інвестиційної привабливості і регіональною інвестиційною політикою. Під факторами інвестиційної привабливості регіону розуміються процеси, явища, дії, переважно об'єктивного характеру, що впливають на інвестиційну привабливість регіону і визначають його територіальні особливості. Відповідно, регіональна інвестиційна політика розуміється як процес, що визначає територіальні особливості регіону. На практиці це є дії державних і місцевих органів влади і управління щодо розвитку інвестиційного процесу в регіоні, пов'язані з удосконаленням нормативно-правової бази, надання пільг та заохочень для найбільш ефективних та значущих для регіону інвестиційних проектів, розвитком інфраструктури з обслуговування суб'єктів інвестиційної діяльності, гарантування безпеки діяльності підприємницьких структур [1].

Іноземні інвестори спрямовують свої інвестиції в такі види економічної діяльності Львівської області: сільське господарство, мисливство та лісове господарство; рибальство, рибництво; добувна промисловість; переробна промисловість; виробництво та розподілення електроенергії, газу та води; будівництво; торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку; діяльність готелів та ресторанів; діяльність транспорту та зв'язку; фінансова діяльність; операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям; освіта; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги; надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту.

Найбільш популярною економічною діяльністю у Львівській області серед іноземних інвесторів в останні роки є фінансова діяльність. З цього можна зробити висновок, що Львівська область є перспективною територією фінансової діяльності.

Загальна сума іноземних інвестицій в різні види економічної діяльності Львівської області протягом останніх 12 років стабільно зростає, навіть економічна криза 2008 року не вплинула на динаміку. На початок 2013 року сума іноземних інвестицій склала 1634,8 млн. дол. США, що у 10,9 разів вище і з аналогічним терміном у 2001 році [2].

Порівнявши суму інвестицій з різних країн світу, можна зробити висновок, що найбільше коштів у Львівську область інвестують країни Євросоюзу. Це пов'язано з географічним розташування області на кордоні України і Європейського союзу. Значний підйом суми інвестицій з цих країн почався в 2007 році, коли зріс більш ніж у 4 рази порівняно із попереднім роком [3]. Станом на 1 січня 2013 року найбільша частка інвестицій була з Кіпру (29,3 %), друге місце займає Польща (24,3 %) [4].

Розглянувши надходження іноземних інвестицій у райони Львівської області можна зробити висновок, що найбільш привабливими є Кам'яно-Буський та Пустомитівський райони, а також міста Львів та Дрогобич [5].

Чинниками, що зумовлюють інвестиційну привабливість регіону, є: наявність ресурсно-сировинної бази та особливості природно-кліматичних умов; економічно-географічне положення регіону; виробнича та наукова спеціалізація регіону; наявність трудового потенціалу та рівень його кваліфікації; розвиненість інституціональної ринкової структури.

У рейтингу інвестиційної привабливості регіонів, в якому застосовувалася математична модель і методика обробки статистичного матеріалу "Інституту реформ", була зроблена спроба використовувати як найважливіші чинники економічного розвитку регіону показники ринкової та фінансової інфраструктури, стану людських ресурсів. Розрахунок загального рейтингу інвестиційної привабливості областей України включав розрахунок

стандартизованих значень (балів) кожного з показників по регіонах; на основі формули середнього арифметичного стандартизованих значень визначався загальний рейтинг регіону як середньозважена часткових рейтингів по групах. Львівська область посіла четверте місце в рейтингу, а по обсягах інвестицій виявилася наприкінці першої десятки по країні [6].

Отже, інвестиційна привабливість Львівської області це важливий чинник стабільного соціально-економічного розвитку області та держави в цілому. Держава в процесі залучення інвестицій в область відіграє роль координатора, запобігаючи економічному відокремленню області. Тільки завдяки співпраці виробничих структур і органів влади державного та місцевого рівнів і органів місцевого самоврядування можливо досягти того, що Львівська область стане привабливою для різноманітних інвесторів.

1. Асаул А. Систематизація факторів, що характеризують інвестиційну привабливість регіонів / А. Асаул // Регіональна політика. – 2008. – № 2. – С. 53-62.

2. Прямі іноземні інвестиції у Львівську область за видами економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/06/theme_06_1_2_06.php?code=06&ind_page=statables.

3. Надходження прямих іноземних інвестицій у Львівську область за угрупованнями країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/06/theme_06_1_2_05.php?code=06&ind_page=statables.

4. Географічна структура прямих іноземних інвестицій Львівської області на 1 січня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/dem/SWF/dani/trade/graph12.html>.

5. Надходження прямих іноземних інвестицій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/maps/m06A04.htm.

6. Носова О. Інвестиційна привабливість регіонів [Електронний ресурс] / О. Носова. – Режим доступу: <http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/conf06/papers/Nosova.html>.

ГЕНДЕРНА ДИСКРИМІНАЦІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ В УКРАЇНІ

*Балабан А. В., магістр
Науковий керівник: к. держ. упр., доц. Михальченко Г. Г.
Навчально-науковий професійно-педагогічний інститут УІПА*

Проблеми гендерної дискримінації при працевлаштуванні і звільненні, право жінок на справедливу і рівну оплату праці за рівноцінну роботу в порівнянні з чоловіками, створення сприятливих умов праці з урахуванням репродуктивної функції жінок, залишаються актуальними в усьому світі.

Процеси соціально-економічної адаптації у жінок і чоловіків проходять по-різному. Розглянути їх особливості дозволяє популярний останнім часом у вивченні соціальних явищ гендерний підхід.

Гендер - поведінкові тенденції чоловіків і жінок, обумовлені їх родовими, біологічними відмінностями, які набувають конкретних форм під впливом певних чинників [1]. Розгляд будь-якої соціальної проблеми без урахування гендерної складової є неповним і однобічним.

З позиції зайнятості, дискримінація - це нерівні можливості на ринку праці групи працівників, виділених за певною ознакою, які мають однакову продуктивність з іншими працівниками, або нерівні можливості окремих працівників порівняно з працівниками, які мають аналогічні характеристики якості робочої сили. Гендерна дискримінація знаходить відображення в тому, яке значення надається одержанню жінками освіти, у відведенні жінкам репродуктивної, а чоловікам - продуктивної ролі, в приписах щодо «належної» роботи для жінок і чоловіків.

На сьогоднішній день в Україні безробіття захоплює нові соціальні та професійні групи населення. Існуючі тенденції на ринку зайнятості забезпечують умови для посилення прихованого безробіття. Соціальні та

економічні зміни в суспільстві по-різному впливають на становище жінок і чоловіків у сфері зайнятості. На думку економістів і соціологів, процес скорочення чисельності на діючих підприємствах більшою мірою зачіпає інтереси жінок: найчастіше саме їх звільняються в першу чергу, їм, як правило, важче знайти аналогічну роботу. Крім того, ця категорія працюючих важче переносить порушення звичних зв'язків і умов роботи.

Часто жінці доводиться працювати не за фахом, а за можливістю працевлаштування, найчастіше - це фізична праця. Причому більшість жінок не намагаються змінити вид зайнятості, пов'язаний з шкідливим характером виробництва через відносно високий заробіток. Частіше за все скорочують не тих, хто, маючи робітничі професії, зайнятий ручною некваліфікованою працею, а фахівців і службовців. Вивільнення відбувається за рахунок скорочення управлінської ланки підприємств та зайнятих безпосередньо у виробничому процесі інженерно-технічних працівників. Найчастіше безробіття спостерігається у людей з вищою і середньою спеціальною освітою, і в першу чергу жінок.

Форми дискримінації жінок, такі як галузева і професійна сегрегація жінок, існування неформальних бар'єрів у професійній кар'єрі, доповнилися сьогодні нерівноправністю жінок і чоловіків при прийомі на роботу. Число безробітних жінок значно перевищує число безробітних чоловіків (рис.1).

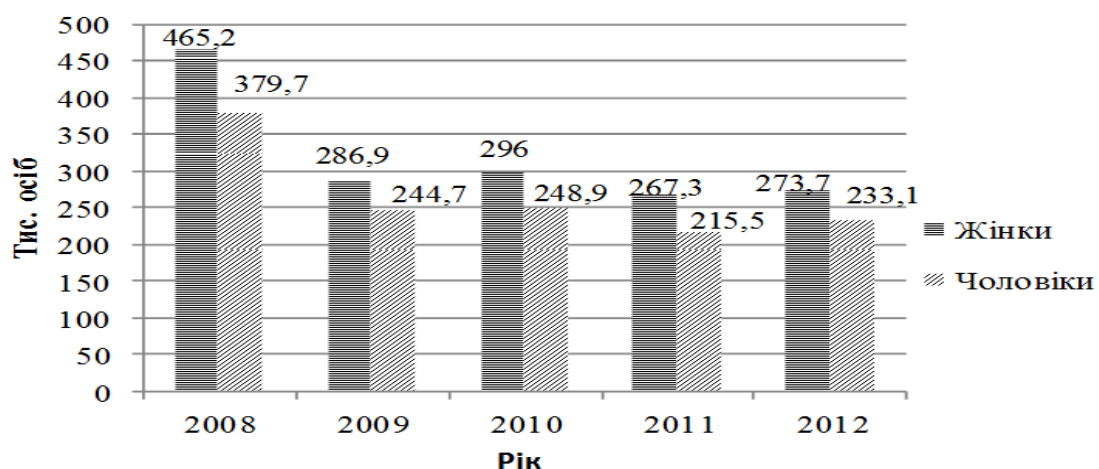

Рис. 1. Динаміка зміни чисельності безробітних жінок та чоловіків в Україні за 2008-2012 рр., тис.осіб [2]

Дискримінація жінок впливає на їх статус та психологічні установки в конкретній ситуації і веде за собою зміни у рольових функціях. Праця має позитивний вплив на всі сфери їх життєдіяльності. Але поєднання професійних та материнських функцій змушує жінок відчувати великі перевантаження, що призводить до таких негативних явищ, як обмеження числа дітей в сім'ях. Але ще більш негативний вплив має укорінена тенденція роботодавців гласно або негласно змушувати співробітниць відмовлятися від народження дитини в перші роки роботи.

Все частіше при прийомі на роботу роботодавець не завжди обґрунтовано висуває як основну вимогу «стать і вік». Такі оголошення є дискримінаційними, але довести це на практиці надзвичайно складно. А між тим, за даними органів Державної служби зайнятості, безробітні жінки мають значно вищий рівень освіти, ніж безробітні чоловіки. Вищу або середню спеціальну освіту мають близько 59 % безробітних жінок та 46 % безробітних чоловіків.

Компанія Catalyst, що займається проблемами працюючих жінок, регулярно публікує дані, які показують стійку кореляцію між показниками ефективності компаній, що входять в рейтинг Fortune 500, і часткою жінок у радах директорів. Компанії, в радах директорів яких три і більше жінок, явно випереджають решту. В них на 53 % вище рентабельність власного капіталу (показник прибутковості), і на 66 % вище дохід на вкладений капітал (показник, що дозволяє виміряти ефективність менеджменту).

Таким чином, для усунення економічних основ гендерної нерівності недостатньо забезпечити однакову участь чоловіків і жінок у трудовій діяльності. Для цього необхідно змінити структуру попиту на ринку праці, практику найму та просування персоналу, підвищити значимість і престижність займаних жінками посад.

Література

1. Хоткина З.А. Гендерная дискриминация в сфере труда: новые грани

старой проблеми /З.А. Хоткина // Социологические исследования. - 2009. - № 8. - С. 31-35.

2. Динаміка зміни чисельності безробітних жінок та чоловіків за 2008-2012 рр. [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

*Балабан Н. В., магістр
Науковий керівник: к. держ. упр., доц. Михальченко Г. Г.
Навчально-науковий професійно-педагогічний інститут УІПА*

У комплексі складних соціально-економічних проблем України винятково важлива роль належить соціальному захисту населення як основі забезпечення суспільно нормальних умов життєдіяльності всіх прошарків суспільства.

Під соціальним захистом розуміють певний комплекс організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на захист добробуту кожного члена суспільства в конкретних економічних умовах чи іншій ситуації [1].

Одним з найважливіших показників захищеності населення є прожитковий мінімум, на основі якого визначаються розміри мінімальної заробітної плати, пенсії за віком, розміри державної соціальної допомоги, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, розміри інших видів соціальних виплат. Прожитковий мінімум застосовується також для загальної оцінки рівня життя в Україні, що є основою для реалізації соціальної політики та розроблення державних соціальних програм. Динаміка зміни прожиткового мінімуму представлена на рисунку 1.

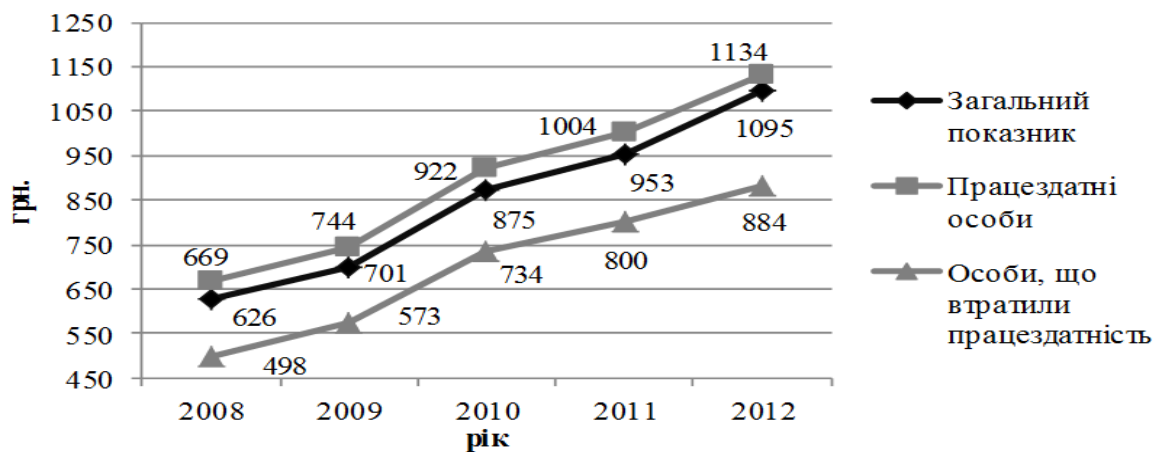

Рис. 1. Динаміка зміни прожиткового мінімуму в Україні з 2008 по 2012 рр., грн. [2]

В Україні існують програми соціального страхування і державної допомоги бідним, які передбачають страхування у разі непрацевдатності, втрати роботи, програми додаткової допомоги: допомога багатодітним родинам, надання різних пільг. Саме тому однією з першочергових проблем соціального захисту є реформування системи соціального обслуговування та надання допомоги малозабезпеченим верствам населення. Воно має спрямовуватися на розроблення нових механізмів реалізації чинних законодавчих актів з питань соціальної політики, послідовне здійснення заходів щодо розвитку та зміцнення системи соціального захисту, вдосконалення механізму фінансування державної соціальної допомоги, що забезпечить гарантований рівень соціального захисту малозабезпечених верств населення.

Найбільш важливою проблемою соціального захисту сім'ї, жінок, дітей і молоді є законодавче забезпечення створення сприятливих умов та фінансової підтримки розвитку сім'ї, ефективного виконання нею репродуктивної, виховної, економічної, соціальної функцій, дотримання на практиці конституційного принципу рівності прав жінки і чоловіка, здійснення цілеспрямованої політики щодо працевлаштування молоді.

Виходячи з цілої низки сучасних проблем розвитку та фінансування соціальної сфери, головною метою держави має стати пошук напрямів та способів удосконалення системи соціального захисту населення.

Удосконалення системи соціального захисту населення України можливе шляхом прискорення з боку органів законодавчої влади підготовки і прийняття основних законів, у яких відображалися б заходи державного регулювання тих соціально-економічних процесів, від яких прямо чи опосередковано залежить соціальний захист населення.

Доцільним є впровадження системи державних соціальних нормативів та механізмів індексації грошових доходів і заощаджень населення з урахуванням інфляційного зростання цін, введення з боку державних виконавчих органів контролю за раціональним і цільовим використанням коштів, виділених на фінансування системи соціального захисту.

В межах одного закону необхідно закріпити вичерпний перелік підстав та критеріїв, які дають право на соціальний захист з боку держави, а також характеристики всіх форм та видів соціального захисту, які держава гарантує різним соціальним групам та категоріям населення. Основою для формування такого переліку повинні бути конституційні гарантії соціальних прав людини, міжнародні зобов'язання України, а також законодавчо визначені пріоритети соціального розвитку держави. Необхідно здійснити перегляд всієї системи пільг, соціальних та компенсаційних виплат, щоб виявити і скасувати ті з них, які є малоефективними, не діють чи втратили актуальність. Водночас потрібно покласти на системну основу фінансування тих заходів соціального захисту, які показали свою ефективність, але з певних причин фінансувалися недостатньо.

Необхідно підвищити роль недержавних громадських організацій у формуванні системи соціального захисту населення в Україні. Для покращення партнерських відносин між органами влади та громадськими організаціями необхідно здійснювати спільну координацію дій, проводити заходи з метою визначення пріоритетів у сфері соціального захисту. Доцільно також створити мережу державних консультаційних служб із залученням громадських організацій з метою широкого інформування

громадян про їх права і обов'язки у сфері надання державної соціальної допомоги.

Важливо усвідомити, що удосконалення системи соціального захисту населення - це досить тривалий і послідовний процес змін, а не тимчасова кампанія. Удосконалення має проводитися системно, відкрито, з широким залученням до процесу прийняття важливих рішень громадськості, представників підприємництва, органів місцевого самоврядування та інших зацікавлених сторін.

Література

1. Право соціального захисту України: навч. посіб. / [Під ред. Н. Б. Болотіна]. - К.: Знання, 2011. - 156 с.
2. Динаміка зміни прожиткового мінімуму в період з 2008 по 2012 рр. [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: [http:// www.ukrstat.gov.ua/](http://www.ukrstat.gov.ua/).

Майорова Т.В.

Державна бюджетна політика в активізації інвестиційних процесів в Україні

Однією із основних умов досягнення довготривалих позитивних темпів зростання вітчизняної економіки є активна діяльність держави у фінансовому забезпеченні інвестиційної діяльності через бюджетні важелі, які мають забезпечувати нарощення фінансових ресурсів через механізми бюджетних інвестицій та опосередковано сприяти скорочення непродуктивних державних видатків і відповідного збільшення чистих заощаджень у розпорядженні недержавних секторів економіки.

В Україні в останні роки реалізація бюджетної політики спрямована на формування сприятливого макроекономічного середовища, здійснення послідовних та ефективних заходів у податково-бюджетній сфері, забезпечення стабільності державних фінансів, високих темпів економічного зростання на основі проведення модернізації економіки держави та підвищення її конкурентоспроможності. У той же час, бюджетна політика досі не стала механізмом реалізації державної стратегії у сфері структурних реформ,

а значна частина рішень у сфері бюджетної політики підпорядковується не стратегічним економічним міркуванням, а є предметом зовнішнього і внутрішнього політичного торгу.

Встановлюючи пріоритетом соціальну спрямованість бюджетних видатків та орієнтуючись на завдання мінімізації дефіциту бюджету, уряд, нажаль, обмежує інвестиційну функцію бюджету, що гальмує оновлення економіки і запровадження інновацій. Як результат – низька ефективність використання бюджетних важелів, структурні деформації середовища ринкової координації та значні дисбаланси розвитку національної економіки, завдали суттєвого негативного впливу на інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання.

Із цих позицій передумови ефективності та дієвості бюджетних важелів в інвестиційній сфері повинні забезпечувати здатність держави ставити і досягати стратегічні орієнтири розвитку відповідно до національних інтересів, виконувати завдання, пов'язані із впливом на соціально-економічні процеси, дотримуватися визначених пріоритетів, а також нейтралізувати можливі загрози економічній безпеці з застосуванням важелів, властивих ринковій економіці.

Насамперед мають бути закладені основи державної інвестиційної політики, яка здатна забезпечити адекватне реагування держави на найважливіші виклики, у тому числі, пов'язані зі світовими кризовими процесами, провідними тенденціями розвитку світової економіки – глобалізацією та постіндустріальною модернізацією. За таких умов провідним завданням має стати випереджальне нарощування державних інвестицій, що стане важливим свідченням покращення ділової активності в державі та потужним імпульсом для економічного зростання, а стратегічним орієнтиром – виведення обсягу капітальних видатків на рівень не менше ніж 20 % видатків зведеного бюджету.

Обов'язковою умовою нарощування державного інвестування є удосконалення механізмів розподілу інвестиційних коштів та контролю за їх

використанням. Це потребує покращення інституційної основи видатків розвитку.

Враховуючи існуючі прорахунки у бюджетній політиці стратегічними пріоритетами у державній інвестиційній політиці України мають бути:

- ❖ спрямування державних інвестицій у структурну перебудову промислового та аграрного комплексів та створення замкнених ланцюгів виробництва, що сприятиме досягненню конкурентних переваг у довгостроковій перспективі, адаптації виробництва до вимог ринку, а також становленню в Україні ефективного внутрішнього ринку та розвитку імпортозаміщення;

- ❖ підвищення інноваційної складової державних інвестицій, що дозволить модернізувати виробничий та науково-технологічний потенціал підприємств, сприятиме розвитку виробництва продукції з високою доданою вартістю та зменшенню технологічного розриву з розвиненими країнами;

- ❖ упровадження енергозберігаючих технологій та використання відновлювальних енергоресурсів з метою забезпечення масштабного скорочення обсягів енергоспоживання у виробництві, зниження енергоємності ВВП;

- ❖ перехід від селективної державної підтримки окремих галузей до розвитку перспективних міжгалузевих бізнес-мереж, які поєднуюватимуть виробничий, науково-технологічний та інноваційний потенціал підприємств. Це дозволить зменшити асиметричність у фінансуванні галузей, стимулюватиме розвиток малих та середніх підприємств, сприятиме виникненню ефективних форм співробітництва, розвитку аутсорсингу та субконтрактингу;

- ❖ запровадження державних субсидій на виведення з експлуатації застарілих основних засобів, проведення НДДКР та підвищення кваліфікації персоналу підприємств;

- ❖ забезпечення контролю за цільовим використанням наданих державою пільг та субсидій на розвиток та модернізацію шляхом

встановлення для їх одержувачів нормативів з виробництва та/або експорту продукції, а також відповідних механізмів звітності та контролю;

❖ підвищення ролі держави як інвестора інноваційної діяльності шляхом реалізації інноваційних проектів на принципах державно-приватного партнерства, а також запровадження механізмів державного страхування ризиків, пов'язаних з розвитком інноваційних напрямів, що передбачає надання державних гарантій при кредитуванні інноваційних проектів, які на початковому етапі є непривабливими для приватних інвесторів через їх ризикованість, але у довгостроковій перспективі забезпечують конкурентні переваги для української економіки;

❖ створення системи персональної відповідальності та забезпечення ефективного контролю на всіх стадіях виконання цільових програм, що сприятиме підвищенню їх ефективності та унеможливить нецільове використання бюджетних коштів.

❖ переорієнтація бюджетно-податкової політики на надання державної підтримки галузям господарства, які спроможні в середньостроковому періоді забезпечити підвищення технічного рівня виробництва, зростання продуктивності праці та отримання конкурентних переваг на світових ринках.

Окрім, визначених нами пріоритетних напрямів бюджетного інвестування, слід віднести також фінансування розвитку інфраструктури, необхідної для забезпечення умов науково-технічного, інноваційного та соціального розвитку, включаючи модернізацію та розвиток стратегічно важливих об'єктів виробничої інфраструктури: транспортної, інформаційно-комунікативної та зв'язку.

УДК 330.341.
Віталійович

Радинський Сергій

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Інноваційна діяльність носить творчий характер, важко поєднується з чіткою регламентацією робіт, слабо піддається формалізації, і тому раціональна її організація, яка б забезпечувала, в перспективі, повноцінний інноваційно-економічний розвиток суб'єктів господарювання є надзвичайно складною проблемою. Складність даної проблеми полягає в тому, що механізм інноваційного розвитку суб'єктів господарювання обумовлює наявність низки передумов та чинників, які мають вплив на обрання однієї із декількох альтернатив стратегії інноваційного розвитку, а відповідно і на кінцевий фінансовий результат інноваційної активності суб'єктів господарювання.

Складність вибору оптимальної інноваційної стратегії також обумовлюється великою кількістю критеріїв оцінки та неоднозначністю отримуваних результатів через дію факторів ризику. Відповідно вибір напрямків інноваційної діяльності не може ґрунтуватися лише на об'єктивних розрахунках, а вимагатиме поєднання формалізованих і неформалізованих підходів.

В теорії прийняття рішень завдання вибору інноваційних стратегій розвитку суб'єктів господарювання є слабоструктуризованими. Оскільки елементи і зв'язки інноваційного процесу не встановлені однозначно, їх вибір є функцією вищого керівництва господарюючого суб'єкта. Однак, це не виключає логіки самого процесу прийняття рішень, на наявність якої вказує багато дослідників в сфері інноваційної діяльності. Такий підхід розмежовує адміністративний акт прийняття рішень з вибору інновацій від аналітичної його підготовки. Результатом дослідження даної проблеми стала розроблена нами структурно-логічна схема з аналітичної підготовки управлінського рішення по вибору прийнятних механізмів організації та реалізації стратегій інноваційного розвитку суб'єктів господарювання (рис. 1).

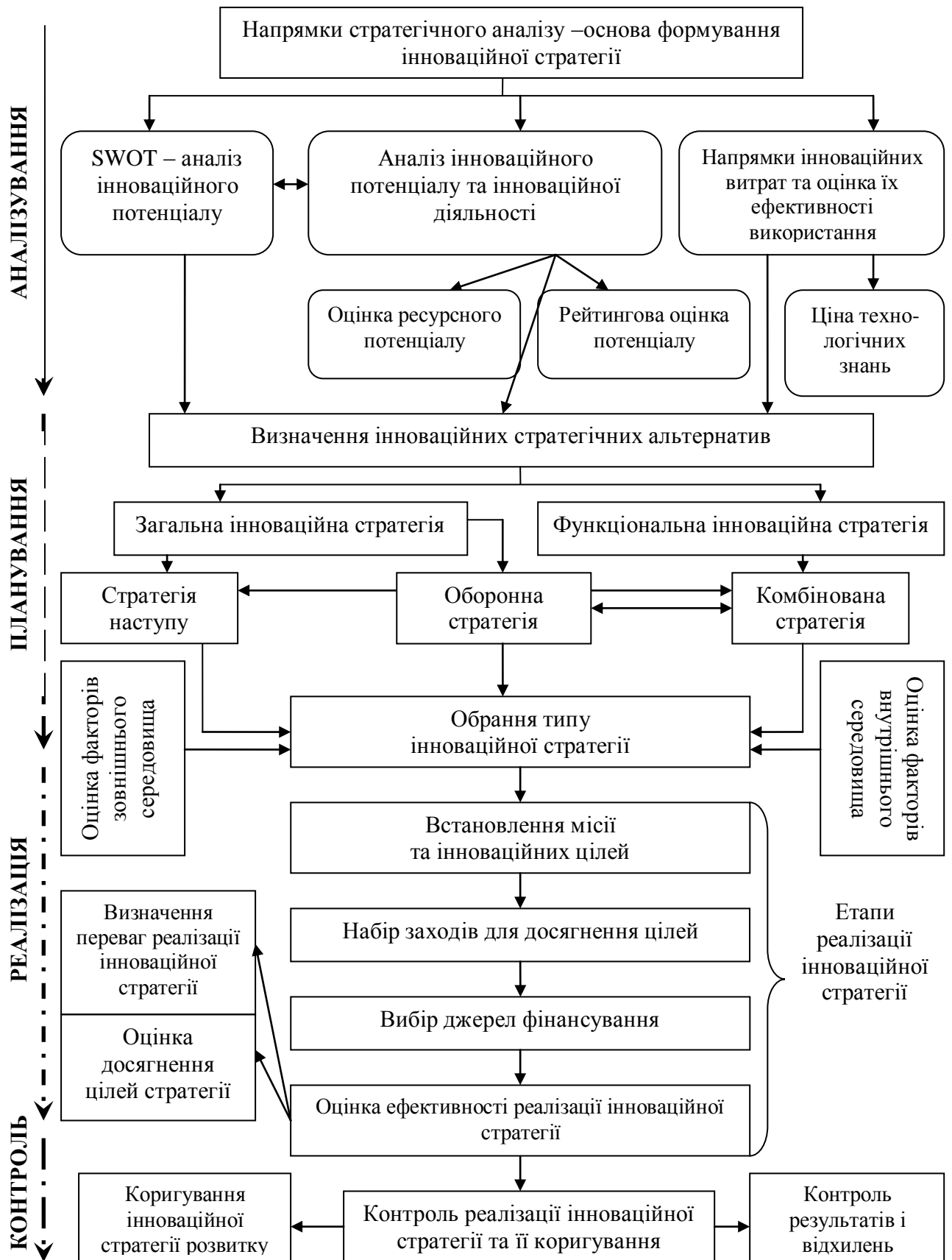

Рис.1. Структурно-логічна схема організації стратегії інноваційного розвитку суб'єктів господарювання [складено автором]

Представлена на рисунку 1. структурно-логічна схема організації стратегії інноваційного розвитку суб'єктів господарювання, окрім аналізування вхідних даних та реалізації процесу інноваційного розвитку, в основі також передбачає виконання окремих етапів із широким використанням основних функцій управління - планування та контролю.

Коротко визначимо особливості реалізації кожного із етапів представленої структурно-логічної схеми. На етапі аналізування, який визначає передумови формування та реалізації стратегії інноваційного розвитку, лежать SWOT – аналіз та комплексна оцінка інноваційного потенціалу, визначення стану, напрямків та оцінювання ефективності витрат поточної інноваційної діяльності, а також визначення ціни технологічних знань, як наслідку здійснення затрат на інноваційні процеси.

На етапі планування стратегії інноваційного розвитку, слід планувати напрямки інноваційної розвитку на основі вибору із множини напрямків реалізації стратегії.

Етап реалізації, на наш погляд, включає встановлення місії та інноваційних цілей, набір заходів для досягнення цілей, вибір джерел фінансування, оцінка ефективності реалізації інноваційної стратегії. Це основний етап, що впроваджується враховуючи аспекти аналізування та планування. Заключним етапом є формування системи інтегрованого контролю на всіх етапах виконання стратегії для забезпечення неперервного інноваційного розвитку суб'єкта господарювання.

Узагальнюючи результати дослідження, необхідно відзначити, що в запропонованому комплексному механізмі організації стратегії інноваційного розвитку використовуються функції інноваційного та стратегічного менеджменту, що дозволяє більш досконаліше та ефективніше здійснювати управління реалізацією інноваційної стратегії суб'єктів господарювання та, охопивши повний життєвий цикл інновацій на підприємстві, здійснювати чітко сплановану інноваційну діяльність, скоординовану методами стратегічного управління.

КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ХАРАКТЕРИСТИК БРЕНДА

Салєєва К. О.

Науковий керівник к.е.н. Горова К.О.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Бренд - це більше, ніж назва, символ чи образ : це стосунки, які може створити тільки споживач. Це діяльність по створенню довгострокової переваги товару(послуги), ґрунтована на спільній дії на споживача товарного знаку(знаку обслуговування), упаковки, рекламного звернення, матеріалів, сейлз промоушн і інших елементів реклами, об'єднаних певною ідеєю і однотипним оформленням, виділяючих товар(послугу) серед конкурентів і створюючих його образ .

Володіння брендом - переможний результат історії фірми, долі її засновників і керівників, умілих талановитих бренд-мейкерів, як би вони себе не називали. Не кожне ім'я фірми може бути назване брендом, не кожному призначено таким стать, не кожен може утримати рівень бренду. Тому необхідно проаналізувати всі характеристики бренда [1].

Фахівці у сфері брендінгу, спираючись на маркетингові дослідження і аналіз ринкових констант, виділяють основні принципи, дотримання яких дозволяє створювати і просувати на ринок успішний бренд :

- базування бренду на системному аналізі і дослідженнях ринку і споживача;

- побудова бренду, максимально релевантного споживачеві і людським цінностям;

- диференціація бренду, його відмінність від існуючих брендів;

- послідовність побудови комунікацій бренду із споживачем, а також їх постійність;

- відповідність продуктів бренду обіцянкам бренду;

- достатній розмір бюджету для довготривалого просування бренду;

- контроль за ходом брендінгової кампанії, аналіз ефективності і визначення пріоритетів [2].

Створення успішного бренду — ключова мета основних маркетингових зусиль: чим успішніше бренд, тим більше продажів, а, отже, і прибуток.

З іншого боку, класифікація складових бренду, інші учені виділяють наступні:

- візуальний знак, або брендова марка (символ, назва, дизайн, кольори або їх комбінація), який прикріплюється до продуктів або послугам;
- робота на зміцнення довіри, надійності і ексклюзивності, що сприймаються споживачами відносно конкретного бізнесу;
- додавання цінності своєму продукту або послугі;
- надання споживачеві певної психологічної винагороди;
- спрощення для споживача рішення задачі диференціації пропонованої йому продукції;
- сприяння формуванню у споживача позитивних стосунків з брендом [3].

Всі компоненти, розглянуті вище, можна виділити деякі спільні риси, що можна розділити на матеріальні та нематеріальні. Ця інформація представлена на рисунку 1.2.1.

Рис. 1.2.1 – Матеріальні та не матеріальні компоненти бренду

Проаналізувавши всі вище зазначені компоненти бренда, можна адекватно оцінити силу та конкурентоспроможність бренда, адже кожне підприємство прагне перемогти в конкурентній боротьбі. Причому перемогти не раптово, а в підсумку постійних та тяжких зусиль. Досягається ця мета чи ні – залежить від конкурентоспроможності товарів, тобто від того, наскільки вони кращі порівняно з аналогами – продукцією інших підприємств. Споживачі в цьому ланцюжкові відіграють не останню роль.

Використана література

1. Аакер Девид. Создание сильных брендов / Д. Аакер. – М. : Издательский Дом Гребенникова, 2003. – 439 с.
2. Домнин В.Н. Брендинг: новые технологии в России / В.Н. Домнин. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2004. – 381 с.
3. Кузьменко Т.С. Додаткові компоненти бренду /Т.С. Кузьменко //Держава і право: de lege praeterita, instante, future: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Миколаїв, 27-28 листопада 2009 року. – Миколаїв: Ілліон, 2009. – С. 224-225.

Бондаренко А.Ф., Розкошна О.А., Косенко В.І.,

ДВНЗ „Українська академія банківської справи НБУ”, м.Суми

Інноваційні підходи щодо розробки та реалізації клієнтинг-стратегії банку

Функціонування кредитно-фінансових установ може бути ефективним за умови застосування новітніх підходів дослідження споживацьких вимог відносно обирання банківських продуктів. Нинішня ситуація на вітчизняному банківському ринку відзеркалює тенденції у світовій банківській сфері, що пов'язані з концепцією маркетингу відносин у банках (клієнтинг, маркетинг взаємовідносин, маркетинг лояльності, маркетинг утримання, «face-to-face»-маркетинг).

Французькі фахівці Ж.-Е. Мерс'є і Ж.-Е. Пісіні, співробітники фірми «А.Т. Kearney Paris», вважають, що у сфері банківського маркетингу

відбувається переворот, пов'язаний з розробкою та реалізацією стратегії задоволення потреб клієнтів. За їхніми оцінками, комерційні банки, які здатні реалізувати дану стратегію, зможуть підвищити рентабельність своєї діяльності у розрахунку на одного клієнта на 50-100 %, у т.ч. за рахунок таких факторів:

- маркетинг, що враховує життєвий цикл клієнта – на 25-50 %;
- стратегія залучення й утримання клієнтів – на 20-40 %;
- використання альтернативних каналів збуту – на 5-10 %.

Але, на жаль, завжди існують чинники, що обмежують ефективність функціонування системи маркетингу. Найважливішим серед них є низькі витрати на маркетинг, які у комерційних банках становлять менше 2 % від загальних витрат у порівнянні з 15 % у компаніях, що спеціалізуються на виробництві споживчих товарів [1].

Крім того, традиційна організаційна структура банків не дає їм можливості здійснювати стратегію маркетингу, орієнтовану суто на клієнта. Недоліки нинішньої структури комерційних банків України виявляється на всіх її рівнях:

– дирекція маркетингу та інші підрозділи маркетингової служби банку, як правило, структуровані за окремими банківськими послугами, за якими і розробляються плани маркетингу, не скоординовані з відповідними планами за іншими банківськими продуктами;

– численні мережі розподілу і збуту банківських продуктів та послуг не визначають конкуруючі між собою комерційні цілі;

– кожен відділ банку, який безпосередньо контактує з клієнтами, концентрує зусилля на «своїх» операціях і контроль над «своїми» витратами, не координуючи свою діяльність з іншими підрозділами [2].

Напрямки дій, що пропонуються західними фахівцями, можуть істотно підвищити ефективність банківського маркетингу шляхом створення позитивного іміджу, пов'язані із запровадженням нових методів організації та управління відносинами банку з клієнтами, наочними результатами яких

стало новітнє автоматизоване устаткування банківських відділень, розвиток різних форм дистанційного обслуговування.

Враховуючи надбання науково-технічного прогресу, слід зазначити, що даний процес істотно впливає на поширення банківських послуг через мережу Інтернет, що підвищує конкурентну спроможність банків. Але все ж таки, однією з проблем вітчизняної банківської системи є низький рівень використання інформаційних технологій. Вже сьогодні досить багато зарубіжних банків оформлюють депозити і кредити через Інтернет. В Україні ж так званий Інтернет-банкінг досить пасивний і може розглядатися лише як перспективна проблема, а не як предмет активної поточної діяльності.

Досвід використання інноваційних банківських технологій в найбільших банках України представлено в таблиці 1.

Таблиця 1- Впроваджені інноваційні ІТ - технології в найбільших банках України (за рівнем капіталізації) [3]

Найменування банку	Назва проекту
ВАТ «Державний ощадний банк України»	Сертифікація чіпового еквайрінгу (2006 р.)
ВАТ «Укресімбанк»	Сертифікація на відповідність вимогам міжнародного стандарту безпеки платіжних карт - PCI DSS v. 1. 2 (2009 р.)
ВАТ КБ «ПриватБанк»	Впровадження сервісу онлайн-платежів LiqPay на базі технології VISA Money Transfer (2009 р.)
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	Модернізація контактного центру (2010 р.)
ПАТ «Укрсоцбанк»	Створення семи макрорегіональних центрів на базі 27 філій (2010 р.)
ПАТ «УкрСиббанк»	Автоматизація процесів роботи підрозділів банку (2010 р.)
ЗАТ «Альфа-Банк»	Організація мультисервісної мережі передачі голосу і даних для відділень роздрібних продажів «Альфа-Банк Експрес» на базі обладнання Cisco Systems (2008 р.)
ВАТ «ВТБ Банк»	Побудова служби підтримки користувачів (КПС) (2006 р.)
АТ «ОТП Банк»	Побудова катастрофостійких центрів обробки даних на базі систем зберігання і блейд-серверів компанії Dell з використанням технологій віртуалізації серверів (2009 р.)
ПАТ «Банк Форум»	Спільний проект з 7 банками «АТМоСфера» (2008 р.)

Якщо провести аналіз використання ІТ - технологій в українських банках та банках промислово розвинутих країн, то можна зробити висновок, що проблема не конкурентоспроможності вітчизняних банківських установ

полягає у тому, що темпи впровадження інноваційних банківських послуг значно нижчі, ніж у світі.

Отже, впровадження інноваційних підходів щодо запровадження клієнтоорієнтованого маркетингу сприятиме ефективності взаємодії банку з клієнтською аудиторією.

Література:

1. Черняков, О. В. Досвід маркетингового дослідження ринку корпоративних клієнтів [Текст] / О. В. Черняков, О. В. Яременко, Ю. В. Сергієнко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць / ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми, 2002.- Т. 6.- С. 125-131.
2. Заєць, М.А., Петрова, А.О. Корпоративний імідж в оптимізації стратегії банківського маркетингу [Текст] / М.А. Заєць, А.О. Петрова. – Видавництво Львівська політехніка. – 2008. – № 633. – С. 843.
3. Олещук, М. Г. Впровадження інноваційних ІТ-технологій як напрямок підвищення конкурентоспроможності банків на ринку банківських послуг України [Текст] / М. Г. Олещук // Науковий вісник ДДМА. – 2010. – № 1 (6Е). – С. 351 – 358.

УДК – 336.02

Борисюк О.В. – к.е.н.,
ст. викл.кафедри фінансів і оподаткування
Східноєвропейського
національного університету
імені Лесі Українки

Тенденції боргової кризи країн Євросоюзу

В наш час безсумнівним є факт, що виникнення державного боргу є звичайним наслідком економічної активності. Разом із тим, в певний час одні економічні одиниці отримують додаткові доходи, в той час як інші відчують їх нестачу. Нарощування боргу надає можливість обом збільшувати споживання і стимулювати економічне зростання.

Найбільш динамічно світ нарощував свою заборгованість в останні кілька років, коли обсяг боргу збільшувався більш ніж на 3 трлн дол. США

на рік. Так, для того, щоб пройти шлях від 30 до 40 трлн дол. США., всім країнам знадобилося лише 2 роки і 10 місяців (наприкінці 2007 року сума боргу складала 30,1 трлн дол. США) [2,18].

Якщо перша хвиля глобальної фінансово-економічної кризи у 2008-2009 рр. була започаткована кризою на іпотечному ринку в США, то другу хвилю глобальної кризи експерти пов'язують із борговими проблемами розвинутих країн, в тому числі країн Євросоюзу.

Боргові проблеми Європейського Союзу лише на перший погляд видаються виключно їх внутрішнім питанням та зони функціонування єдиної європейської валюти - євро. Адже економіка ЄС у цілому та єдина європейська валюта - євро, зокрема, відіграють значну роль у міжнародних економічних відносинах.

Слід зазначити, що нині боргова криза країн Євросоюзу справляє надзвичайно сильний негативний вплив на розвиток європейської економіки. Адже якість виконання позичальниками своїх боргових зобов'язань зачіпає соціально-психологічні підвалини функціонування економічних процесів як таких.

Найбільш гострою борговою кризою серед країн Європейського Союзу є боргова ситуація в Греції.

Так, на державний борг Греції припадає лише 4,2 % сукупного державного боргу 17 країн ЄС, що використовують єдину валюту - євро, тобто так званої Єврозони. За абсолютною величиною державний борг Греції у 4,8 рази менший за державний борг Франції і у 6,3 рази менший за державний борг Німеччини. Однак у Франції та Німеччині обсяг державного боргу становить лише 82-83 % від обсягів їх національного валютного внутрішнього продукту (ВВП), тоді як у Греції державний борг більше, ніж у 1,4 рази (а за окремими джерелами 1,6 рази) перевищує обсяг її річного ВВП [1,8].

Як наслідок, уряди країн Європейського союзу разом із Міжнародним валютним фондом в березні 2012 року прийняли рішення про надання нової фінансової допомоги Греції у розмірі додаткових 130 млрд. євро.

Поряд із потребою вирішення поточних економічних проблем країн єврозони для ЄС актуальним залишається питання усунення недоліків функціонування єврозони з метою недопущення в майбутньому подібних криз. Дії європейських політиків є свідченням того, що під впливом економічної кризи держави ЄС зробили вибір на користь посилення інституційної складової економічної інтеграції.

Водночас із наростанням боргової кризи в Греції, існує проблема її поширення на інші країни Єврозони, зокрема Греції, Італії, Португалії, Ірландії та Іспанії.

Як наслідок, в травні 2011 року було укладено угоди щодо отримання 26 млрд. євро кредиту від Міжнародного валютного фонду та 78 млрд. євро від країн-членів Європейського союзу урядом Португалії [3,7].

Ірландія в свою чергу, згідно укладеної угоди з Міжнародним валютним фондом, залучить позику в розмірі 19,5 млрд. СПЗ.

Проте, іншою проблемою може стати загроза боргової кризи в Іспанії, яка потребує значно більших обсягів фінансової допомоги. Іспанія є 9-тою найбільшою економікою в світі і 4-тою в ЄС, неплатоспроможність якої може мати суттєві економічні наслідки для світової економіки.

Нині Іспанія також як і Греція, Ірландія, Португалія втратили конкурентні позиції на світових ринках, і мають значний дефіцит платіжного балансу, стикнулися з кризою будівельної галузі, яка похитнула фінансову стабільність банківської системи.

Водночас, разом із об'єктивними чинниками, що є реальними джерелами кризи в економіці ЄС, спостерігається ще й масштабна гра міжнародних фінансових спекулянтів, що прагнуть заробити на значних коливаннях курсу єдиної європейської валюти - євро. Спекулянти зацікавлені у дестабілізації ситуації на світовому фінансовому ринку й, вочевидь, прагнуть цьому

сприяти, в тому числі «розхитуючи» фінансові ринки, коли для цього виникають сприятливі «інформаційні приводи». Тобто відбувається «гра на настроях та очікуваннях» суб'єктів ринку.

Для стабілізації ситуації у країнах Європейського союзу розглядається можливість подальшого їх об'єднання у фіскальну унію з метою кращого контролю державними витратами та надходженнями, узгодження бюджетних політик країн. Зрозуміло, що цей процес є складним, і для здійснення реформ необхідною є підтримка усіх урядів країн та їх громадян. Варіанти вдосконалення Європейського союзу як економічного об'єднання країн є різними, однак, безсумним є факт необхідності реформування існуючої системи об'єднання.

Література

1. Богдан Т. Боргова піраміда та її наслідки / Т. Богдан // Дзеркало тижня. – 2013. -9.02. - С.8.

2. Богдан Т. Регулювання боргових процесів на новому етапі розвитку світової фінансової системи / Т. Богдан // Вісник НБУ. - 2010. - № 8. - С.18 - 24.

3. МВФ і Україна: новий осінній призов // Дзеркало тижня. – 2011. – 17 вересня. – с.7.

УДК 336.722.8

Ксенія Миколаївна Гладчук
асистент кафедри банківських інвестицій
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

МОДЕЛЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ІРО В УКРАЇНІ

Перехід економіки України до ринкових засад господарювання викликав суттєві зміни у функціонуванні вітчизняного ринку капіталу. Важливим завданням фінансового менеджменту на даному етапі є зменшення боргового навантаження підприємств та використання нових методів фінансування, в тому числі акціонування. В умовах фінансової глобалізації значного

поширення набуває такий інструмент залучення акціонерного капіталу, як *первинна публічна пропозиція акцій*, або *IPO*. Дослідження передумов становлення ринку IPO в Україні показало, що наша країна має всі необхідні засади для його активізації, а саме: 1) економічний потенціал держави та її привабливість для інвесторів; 2) значний інвестиційний потенціал (у першу чергу, за рахунок заощаджень населення); 3) велика кількість акціонерних товариств, які гостро потребують фінансування для розвитку бізнесу (зокрема, агропідприємств), а також державних підприємств, які очікують на приватизацію; 4) діючий біржовий ринок, початкова законодавча база та інфраструктура; 5) наявність ряду компаній, які мають досвід проведення IPO за кордоном, зарекомендували себе і в перспективі повертатимуться на вітчизняний ринок IPO, залучаючи до нього не лише локальних, але й іноземних інвесторів.

Але ряд факторів все ще змушує вітчизняних емітентів обирати іноземні юрисдикції для здійснення первинної публічної пропозиції акцій. Серед них: низька капіталізація та ліквідність біржового ринку; функціонування в країні декількох депозитаріїв; поліцентрична біржова система; відсутність єдиного законодавчого акту, який би повністю регламентував процес первинної публічної пропозиції акцій; слабка база інституційних інвесторів; низька активність населення на фондовому ринку; закритість ринку для іноземних учасників (інвесторів та емітентів); нерозвинена корпоративна культура підприємств та недотримання основних норм взаємодії з інвесторами.

Тому сучасний ринок IPO як такий в Україні відсутній, проте на заміну йому активно функціонує ринок IPO українських компаній за кордоном. Загалом, за період 2005-2011 рр. українським підприємствам вдалося залучити 2,32 млрд. дол. США (22 угоди), що є досить незначним показником у порівнянні з розвиненими країнами. Для прикладу: за 2004-2011 рр. у США та Китаї було залучено відповідно 325 та 429 млрд. дол. США у результаті проведених 1275 та 1600 угод. Польща провела 659 угод на суму 22,7 млрд. дол. США. Компанії з Росії лише протягом 2010-2011 рр.

отримували по 5 млрд. дол. США щороку, а загальний капітал, залучений з 2004 р., склав 64 млрд. дол. США (89 угод) [1, с. 11, 17; 2; 3; 4, с. 108; 5].

З огляду на зазначене, актуальним є усунення факторів, що стримують розвиток ринку IPO в Україні. За результатами проведеного дослідження сучасного стану та перспектив використання IPO в Україні, а також напрямків удосконалення законодавчої бази, запропоновано структурну модель функціонування ринку IPO в Україні (рис. 1).

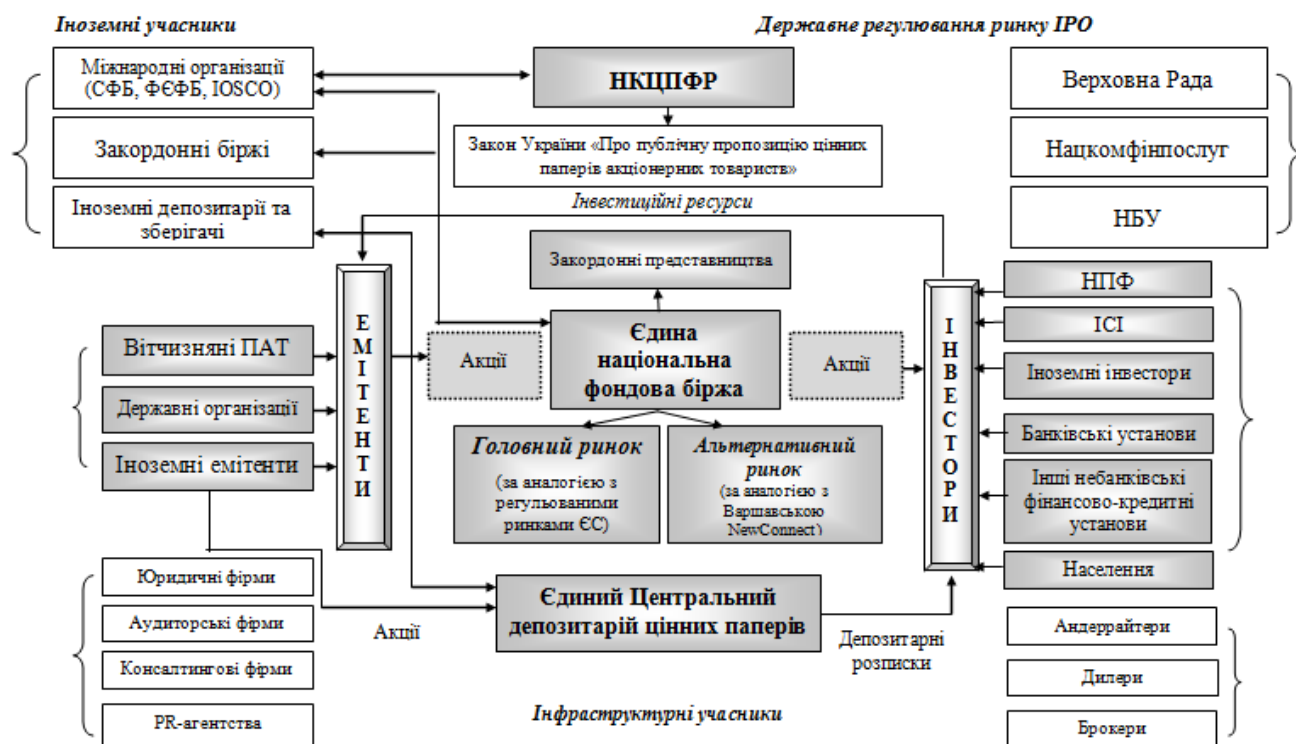

Рис. 1. Структурна модель функціонування ринку IPO в Україні

Джерело: складено автором самостійно

Дана модель охоплює наступні складові: 1) нормативно-правову, що передбачає у т.ч. прийняття Закону України «Про публічну пропозицію цінних паперів акціонерних товариств», розробленого відповідно до принципів функціонування регульованих ринків ЄС; 2) інституційну, за якою основними учасниками ринку є єдина національна фондова біржа з поділом на головний та альтернативний сегменти, емітенти (АТ, держорганізації — під час проведення приватизації, та іноземні емітенти), інвестори (НПФ, ІСІ, іноземні інвестори, банківські та інші небанківські фінансово-кредитні установи, населення), органи регулювання (НКЦПФР, ВРУ,

Нацкомфінпослуг та НБУ), інфраструктурні учасники (єдиний Центральний депозитарій цінних паперів, андеррайтери, брокери, дилери, юридичні, аудиторські та консалтингові фірми, PR-агентства), іноземні контрагенти (міжнародні організації типу СФБ, ФЄФБ, IOSCO, закордонні біржі, депозитарії, зберігачі та ін.); 3) організаційну, яка відображає рух акцій та ДР від емітентів до інвесторів в обмін на інвестиційні ресурси, а також встановлює взаємозв'язки між усіма учасниками ринку. Впровадження даної моделі у вітчизняну практику дозволить активізувати ринок IPO в Україні та вирішить питання довгострокового фінансування вітчизняних підприємств в умовах глобальних викликів.

Література:

1. Global IPO Trends Report 2012 / Звіт міжнародної аудиторської компанії Ernst&Young — 29 с. — [Електронний ресурс]. — Доступно з: <[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Global_IPO_trends_2012/\\$FILE/Global_IPO_trends_2012.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Global_IPO_trends_2012/$FILE/Global_IPO_trends_2012.pdf)>.

². Пионеры IPO. Выпуски 1, 3, 4. Аналитические обзоры публичных предложений, состоявшихся в 2005, 2007 и 2008 годах в России, подготовленные компанией «The PBN Company» / [Електронний ресурс]. — Доступно з: <www.pbnco.com>.

³. Рэнкинг Эмитентов IPO/SPO/PO 2006-2011: данные информационно-аналитического проекта «Публичные и Частные размещения акций» / Offerings.ru, подготовленного аналитической группой «ReDeal» / [Електронний ресурс]. — Доступно з: <<http://www.offerings.ru/market/placement/lastplacement>>.

⁴. IPO from A to Z: The Guide for the Issuer 2010 («IPO від А до Я: Посібник для Емітента 2010») / Звіт, підготовлений компанією Dagda LLC. — 2010. — 134 с.

⁵. Данные аналитического портала «IPO Tracker в России и СНГ» компании «The PBN Company» / [Електронний ресурс]. — Доступно з: <http://www.pbnco.com/eng/fc/ipo_tracker.php>.

Маркович І.Б.

к.е.н., асистент кафедри фінансів, обліку і контролю Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЯК ПРІОРИТЕТ РОЗВИТКУ НА УСІХ РІВНЯХ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Інноваційний підхід до управління підприємствами, галузями та й взагалі національним господарством, сьогодні є єдино можливим для досягнення так званої «позитивної стабільності» або динамічного розвитку.

Все частіше можна зустріти в економічних дослідженнях переконливі докази того, що Україна повинна еволюціонувати до нової інноваційної моделі економіки, що дозволить максимально ефективно використати наявний потенціал в цій сфері.

Стан інноваційної діяльності в українській економіці загалом можна оцінити як незадовільний і такий, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у промислово розвинутих країнах. Не зважаючи на декларовані державою стратегії та програми трансформації на основі інноваційної складової, практична їх реалізація залишається недостатньо результативною.

На наш погляд, така ситуація обумовлена довгостроковим впливом загальноекономічних проблем, які пов'язані із глибокою деформацією галузевої структури економіки України, в якій переважають низькотехнологічні сировинні виробництва, що менше сприймають результати наукових досягнень і є менш ефективними при їх порівнянні з високотехнологічним виробництвом.

Варто зауважити, що інноваційна активність диференціюється за формою власності підприємств – її носіїв. Тобто, в Україні найбільша інноваційна активність характерна для підприємств іноземної та змішаної форм власності. Це пов'язано, в першу чергу, у вітчизняному парадоксі неефективності ведення бізнесу державою. Мається на увазі, що співвідношення у отриманих прибутках між підприємствами однієї галузі (за винятком секторів, де держава є по суті монополістом), складається явно на користь приватного сектора.

В наукових колах сьогодні точаться активні дискусії з приводу визначення оптимального співвідношення інструментів регулювання в економіці інституційними та ринковими механізмами. Оскільки загальновідомо, що посилення лібералізація та інтервенціозім є процесами циклічними, необхідно чітко розуміти, у якій фазі економічного розвитку перебуває держава.

Адже, посткризові стани вимагають посилення функцій держави і сповільнення приватизаційних процесів. Натомість після подолання наслідків криз, ефективним є розширення приватного сектору. Ці тенденції знаходять пряме вираження в динаміці інноваційних процесів в країні, адже саме держава сьогодні може стати акселератором вдосконалень та науково-технічного зростання.

Ефективне здійснення інноваційної політики неможливе без нагального вдосконалення інвестиційного середовища держави, тобто необхідне формування таких політичних, правових, економічних і соціальних умов, які би сприяли інвестиційній діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів.

Розвинута економіка характеризується зростанням кореляції інноваційної та структурної політики. Основним шляхом державного впливу є стимулювання інноваційної діяльності через структурну політику, тобто необхідне стимулювання розвитку традиційних галузей з орієнтацією на нову технічну базу, підтримка високотехнологічних виробництв та скорочення стагнуючих виробництв для переливання ресурсів до галузей, які мають вищий інноваційний потенціал.

Отже, інновації та випереджаючий розвиток підприємств є тим пріоритетом, на основі якого повинні базуватися усі програми розвитку України. Лише розуміння та врахування тенденцій змін на світових ринках може дати поштовх до розширення присутності вітчизняних суб'єктів господарювання як в національних межах, так і за кордоном.

Серік О. П. , студент

Науковий керівник: Розкошна О. А., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», м. Суми

Інноваційні підходи запровадження ощадливого виробництва

В ринкових умовах господарювання нагальною проблемою виробничої галузі є наявність надлишкового виробництва, високої капіталомісткості, низької продуктивності праці.

Саме застосування концепції ощадливого виробництва надасть можливість покращити ситуацію в українських підприємствах. Вище зазначена концепція була розроблена та впроваджена в японській автомобілебудівній компанії Toyota. Дана концепція менеджменту передбачає залучення кожного співробітника до процесу оптимізації розвитку бізнесу і максимально орієнтована на споживача [1].

Зазначимо, що ощадливе виробництво можна запровадити, якщо акцентувати увагу на двох важливих факторах: специфіці виробничого процесу та персоналі, який є найважливішою складовою внутрішнього середовища будь-якої організації.

Відносно виробничого процесу. Філософія ощадливого виробництва уособлює в собі два основні поняття: процес створення цінності для споживача та «муда» - втрати у виробництві. Характеристика даної концепції вміщується в такий вислів: «Все, що ми дійсно намагаємося зробити в заощадливій виробничій системі – це заставити один процес виробляти те, що потрібно для наступного процесу тоді, коли це потрібно»[2]. Це означає, що потрібно пов'язати всі процеси – починаючи з отримання сировини для виробництва продукції до потрапляння останньої на ринок – в безперервний потік без обхідних шляхів, що забезпечуватиме скорочення терміну виконання замовлення, найвищий рівень якості та найменші видатки. Також необхідне скасування тих процесів, які не сприятимуть прискоренню надходження продукції до споживача.

Виділяють наступні види «муди»[1] :

- перевиробництво товарів, коли товар вже вироблений, а попит на нього ще не виник;
- зберігання матеріалів, деталей і напівфабрикатів між виробничими стадіями;

- недоцільне транспортування матеріалів (наприклад, через неоптимальне розташування обладнання, цехів);
- недоцільні етапи виробничого процесу, що виникають через нестачу обладнання чи наявності помилок в проектуванні;
- наявність зайвих запасів, наприклад "про всяк випадок";
- недоцільне переміщення людей, наприклад, у пошуках інструменту, матеріалів і т.ін.;
- наявність дефектів.

Наступним дієвим фактором успішного запровадження ощадливого виробництва є персонал. Так, у компанії Toyota постійно здійснюється навчання персоналу, оскільки кожний поважаючи себе керівник має слідкувати за тим, щоб підлеглі не втрачали бажання щодо свого розвитку, самовдосконалення[3]. Процес навчання передбачає складання планів та перебіг 4-х етапів, а саме:

- попередня теоретико - методологічна підготовка початківця – учня;
- детальне ознайомлення з виробничими операціями;
- виконання виробничої операції;
- перевірка результатів виконання.

Працівникові допомагають не лише стати вузькоспеціалізованим спеціалістом, а й освоїти всі інші операції, які виконують інші члени його команди. В разі виникнення проблеми у діяльності компанії, шукають не винуватця, а причину виникнення даної проблеми.

Отже, концепція ощадливого виробництва є досить дієвою, і тією, що потребує детального вивчення та запровадження у вітчизняних бізнес-структурах.

Література:

1. Современные подходы к оптимизации производства [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.mashportal.ru/technologies-1133.aspx>. – Заголовок с экрана

2. Майкл Ротер, Джон Шук. Учитесь видеть [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.mashportal.ru/technologies-1133.aspx>. – Заголовок с экрана
3. Майер, Девид. Талантливые сотрудники. Воспитание и обучение людей в духе ДАО TOYOTA [Текст]/Девид Майер, Джеффри Лайкер. – М., 2008. – 294 с.

УДК 658.5: 339.13

к. е. н. Струтинська Ірина, Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

АКТИВІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ – ДВИГУН РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Активізація інноваційно-інвестиційної діяльності – це чи не єдиний варіант виходу України з кризи і значний поступ на шляху входження в систему економічних відносин світового співтовариства. Це не легкий і затратний шлях, який потребує значних зусиль із чіткої організації і жорсткого контролю інвестиційної діяльності. Але цим шляхом ідуть всі провідні і розвинуті країни світу, такі як США, Японія, Німеччина, Великобританія, Франція та інші. Саме в цих країнах спостерігається радикальний перехід від традиційної до інноваційної науково-технічної політики [2].

Інноваційна і інвестиційна діяльність нерозривно пов'язані між собою, тому що інноваційний розвиток потребує інвестування, а стимулювання інвестиційної діяльності має розглядатися як провідний напрямок в стратегічній політиці держави.

Для українських підприємств в сучасних умовах господарювання самостійне підтримування відповідних темпів розвитку технологій практично неможливе. На це є об'єктивні причини. По-перше, значний розрив між технологічним станом розвинених країн світу та України. По-

друге, внаслідок браку фінансових ресурсів підприємства не в змозі самостійно забезпечувати достатній рівень фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. І по-третє, конкурувати з іноземними підприємствами за умов отримання ними різноманітної допомоги з боку держави фактично неможливо. Все це свідчить про необхідність формування чіткої державної політики у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності.

Держава, використовуючи певні механізми, повинна забезпечити умови для формування та стимулювання розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності, насамперед, за допомогою створення позитивного інвестиційного клімату внаслідок поліпшення загального міжнародного іміджу країни.

Важливим механізмом забезпечення інноваційної спрямованої промислової політики є визначення пріоритетів стратегічного розвитку країни. Перш за все, це стосується розробки програм розвитку регіону. Адже успіх України на міжнародній арені – це результат продуктивності всіх її регіонів.

Саме тому, вирівнювання регіональних диспропорцій, подолання нерівності в соціально-економічному розвитку регіонів набувають все більшої актуальності в нинішніх умовах функціонування економіки країни. Нині стало закономірним, те, що конкурентні переваги отримує той регіон, який сформував стратегічний потенціал та забезпечив його ефективне використання. Вочевидь, засобом забезпечення сталого регіонального розвитку є підготовка та впровадження обґрунтованої стратегії розвитку регіону [1].

Розробка стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку регіону вкрай необхідна для залучення інвестицій, відновлення конкурентоспроможного виробництва, зростання зайнятості населення регіону. Для цього необхідно стимулювати науково-технічний прогрес, який становить основу стійкого економічного зростання не тільки регіону, але й держави загалом.

Отже, вважаємо, що інновації, інвестиції і правильно розроблена стратегія розвитку регіону повинні стати базою, так би мовити двигуном, для

ефективного функціонування і стійкого соціально-економічного розвитку країни.

Література:

1. Струтинська І.В. Становлення та розвиток логістичних центрів як чинник економічної стабілізації підприємств автомобілебудівної галузі: дис..кандидата економічних наук: 08.00.04 / Струтинська Ірина Володимирівна. – Тернопіль, 2011. – 263 с.

2. Sosna, M. (2010). Business model innovation through trial-and-error learning : the Naturhouse case Long range planning : LRP ; international journal of strategic management / publ. In assoc. with the Strategic Planning Society and the European Strategic Planning Federation, 43(2), 383-407.

ХАРАКТЕРНІ РИСИ КОНЦЕПЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Підлісний В.В.
здобувач, Черкаський державний
технологічний університет

Концепція стратегічного управління лежить в основі стратегічного мислення і знаходить вираз у певних характерних рисах її застосування:

1. Базується на певному поєднанні теорії: системному, ситуаційному та цільовому підходах до діяльності підприємства, що трактується як відкрита соціально-економічна система. Використання тільки однієї із зазначених засад не дає змоги досягти потрібних результатів – розвитку підприємства у довгостроковій перспективі.

2. Орієнтує на вивчення умов, в яких функціонує підприємство. Це дозволяє створювати адекватні цим умовам системи стратегічного управління, що будуть відрізнятися одна від одної залежно від особливостей підприємства та характеристик зовнішнього середовища.

3. Концентрує увагу на необхідності збору та застосуванні баз стратегічної інформації. Аналіз, інтерпретація та застосування інформації для прийняття стратегічних рішень дає змогу визначити зміст та послідовність дій щодо змін на підприємстві завдяки зменшенню невизначеності ситуації.

4. Дозволяє прогнозувати наслідки рішень, що приймаються, впливаючи на ситуацію шляхом відповідного розподілу ресурсів, встановлення ефективних зв'язків та формування стратегічної поведінки персоналу.

5. Передбачає застосування певних інструментів та методів розвитку підприємств (цілей, «дерева цілей», стратегій, «стратегічного набору», стратегічних планів, проектів і програм, стратегічного планування та контролю тощо) [1]. Наведені характеристики не

вичерпують сутність концепції стратегічного управління, але дають змогу визначити найбільш суттєві складові.

Існує багато описів послідовності проходження окремих етапів стратегічного управління (деякі досить детальні, інші – дуже узагальнені), однак з тим, що треба визначити місію (сферу діяльності), проаналізувати зовнішнє та внутрішнє середовище, сформулювати цілі та стратегії їхнього досягнення, розробити й виконати стратегічні плани, проекти та програми, - погоджуються всі. На практиці процес стратегічного управління не має таких точних, розділених між собою етапів: порушується послідовність, оскільки більшість робіт виконується одночасно, спостерігається повернення до вже «пройдених» етапів для уточнення; межа між окремими видами робіт є дещо розмитою (наприклад, це твердження є досить актуальним для етапів встановлення цілей та визначення стратегій їхнього досягнення). Стратегічне управління не може розглядатися як робота винятково менеджерів вищого рівня управління.

Зміни в законодавстві, цінах на енергоносії та інші види товарів і послуг, в технології, організаційних формах підприємств і формах їхньої власності, наявність конкуренції не лише з вітчизняними фірмами, а доводять, що ми живемо в світі, який швидко змінюється і найчастіше не в тих напрямках, які нам би були до вподоби. Підприємства стикаються з невизначеністю, непередбачуваними ситуаціями, коли еволюційний підхід, екстраполяційні прогнози та плани, які побудовані за «прирістними» методами, не можуть забезпечити правильної орієнтації та підготовки підприємства до майбутнього, а отже і виживання.

Високі темпи розвитку виробництва і світової цивілізації призвели до проблем багатоваріантності розвитку корпоративної економіки. Все це змістило акцент в управлінні на прогнозування майбутнього розвитку і призвело до появи стратегічного управління.

Список використаних джерел:

1. Шершньова З.Є., Стратегічне управління / Шершньова З.Є., С.В. Оборська: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.

ВПЛИВ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ НА КОН'ЮНКТУРУ РИНКУ

Підлісна О.В.,
ст. викладач кафедри маркетингу та реклами,
Київського національного торгово-економічного університету

Кон'юнктура – це найважливіші ознаки, риси, показники, які характеризують поточний та перспективний стан розвитку певної галузі. Кон'юнктура ринку – це економічна ситуація, що складається на ринку і характеризується рівнями попиту і пропозиції, динамікою цін, місткістю ринку тощо

Для аналізу ринку важливо правильно встановити та визначити чинники, що формують сприятливий або несприятливий їх збіг для суб'єктів ринку.

Економічний зміст кон'юнктури характеризуються сукупністю обставин, яка обумовлює можливість піднесення чи спаду господарської активності на окремих підприємствах або в економіці в цілому.

На думку автора особливостями кон'юнктури ринку рекламних послуг є:

- деформована структура витрат на рекламу в розрізі засобів реклами або медіа носіїв;
- динамічне зростання загального обсягу витрат на рекламу у порівнянні з іншими галузями економіки;
- невідповідність якості реклами вимогам рекламодавців та споживачів;
- невідповідність ціни рекламних послуг якості їх надання;
- широке розповсюдження прив'язки вартості реклами до курсу іноземних валют (у першу чергу до долара США);
- періодичні зміни економічного середовища;
- недосконалий розвиток нормативно-правової бази щодо регулювання ринку реклами;
- відсутність кваліфікованих кадрів тощо.

Зміни економічного середовища на ринку України призводить до розвитку консалтингового бізнесу, який є окремим напрямом рекламного бізнесу. Підприємства України, на відміну від зарубіжних, мають свою специфіку за допомогою поєднання власних консалтингових послуг з проведенням маркетингових досліджень або рекламних агенцій. Аналогічні кампанії в Європейських країнах мають вужчу специфіку

Пропонуємо проводити спостереження за станом ринку за спеціальною схемою, яка включає в себе визначення різного роду маркетингових змін (рис. 1).

Рис.1.Схема аналізу ринку до і після рекламної кампанії

Вивчення ситуації на ринку має на увазі уточнення характеристик цільової аудиторії; вивчення потреб споживачів; здійснення порівняльного аналізу сприйняття пропозицій підприємств конкурентів. Вивчення позиції досліджуваного підприємства на ринку здійснюється шляхом визначення впливу реклами на цільову аудиторією, тобто нагадування, впізнання, запам'ятовування; вивчення відношення цільової аудиторії, а саме лояльність, корисність; визначення позиціонування підприємства на ринку іт.д.

ЛОГІСТИЧНИЙ ПРИНЦИП ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ СВОЇХ ПОСЛУГ

Касатонова І.А., к.е.н., доц. каф. економіки підприємства
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Основні положення логістики, характерні для фірм-виробників і споживачів продукції (пріоритет споживача, високий рівень сервісу,

скорочення часу виконання замовлення тощо), в повній мірі відносяться і до підприємств транспортної галузі, задіяним в логістичних системах і процесах переміщення вантажів взагалі. Відмінною рисою їх роботи в нових умовах конкуренції на ринку транспортних послуг стає розробка політики комплексного вирішення транспортних і пов'язаних з ними проблем на іншому, якісно високому рівні. Практика показує, що така політика приносить успіх, якщо вона достатньо диференційована і базується на таких основних компонентах, як: надання нетрадиційних нових додаткових послуг, політика в області комунікацій і політика укладення контрактів.

Організацію перевезень вантажів з урахуванням відстані їх транспортування, кількості і термінів доставки необхідно планувати поряд з наданням додаткових послуг клієнтам. Аналіз участі фірм-перевізників у логістичній діяльності вантажовласників США показав, що транспортні підприємства вельми охоче йдуть на розширену диверсифікацію своєї діяльності [1]. Це підвищує потенціал залучення клієнтури, збільшує прибуток, прискорює впровадження новітніх транспортних технологій, зміцнює становище на ринку транспортних послуг. У свою чергу, фірми-продуценти не менш зацікавлені в тому, щоб звільнитися від багатьох логістичних функцій і зосередити увагу на основній профільуючій діяльності з метою зниження витрат і підвищення гнучкості в роботі.

Споживачам транспортних послуг вигідніше передати транспортним фірмам функції з виконання та оформлення розрахунків за перевезення вантажів та відмовитися на користь транспортників від роботи, пов'язаної з визначенням ціни за перевезення, складськими операціями і вибором оптимального маршруту доставки товарів. Фірмам-перевізникам вигідно виконувати функції контролю за вантажами, що знаходяться на шляху прямування, займатися організацією електронного обміну даними між усіма учасниками транспортного процесу і зберіганням інформації.

Досвід багатьох транспортних фірм, які взяли на озброєння логістичну концепцію, показує, що політика додаткових послуг, не пов'язаних

безпосередньо з перевезеннями, має велике значення і дає позитивні результати:

- підвищує потенціал залучення клієнтури,
- збільшує прибуток,
- дозволяє прискорити впровадження більш прогресивних транспортних технологій,
- поліпшує обслуговування споживачів, що знаходяться у постійному контакті з перевізником,
- зміцнює становище фірми на ринку транспортних послуг.

У свою чергу, промислові фірми, що довіряють частину своїх функцій транспортним підприємствам, воліють спеціалізуватися на основній своїй діяльності для підвищення її ефективності і готові оплачувати кваліфіковані послуги сторонніх фірм з виконання низки логістичних функцій. Промислові фірми бачать в цьому процесі свою основну вигоду – зниження сумарних витрат і особливо скорочення фонду заробітної плати. Крім того, поряд з чисто економічними факторами вантажовласники отримують більш високий ступінь свободи маневру. Так, підвищення комерційної гнучкості дуже цінно для галузей, що працюють на розподілених по великих територіях ринках і несуть втрати від несвоєчасного перемикання товарних потоків відповідно до коливань попиту.

Література: 1. Токмакова І. В. Перспективи розвитку транспортно-логістичного бізнесу в Україні / І. В. Токмакова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків: УкрДАЗТ. – 2011. – № 34. – С. 228 – 230.

Весна 2013 года станет для Украины временем выбора. 20 лет подряд она старалась угодить сразу всем, став "европейским", но не нарушив тесного сотрудничества с Россией. Все четыре украинских президента с завидным постоянством обещали Брюсселю продвижение на Запад — и тут же подписывали с Россией конвенции об экономическом сотрудничестве. А в феврале этого года Виктор Янукович даже выступил с предложением создать общую зону свободной торговли между Европой и Россией, где Украина была бы связующим звеном.

Ни Россия, ни Евросоюз не оценили размаха. Европа настоятельно порекомендовала Киеву выбрать, наконец, с кем он будет развивать свободную торговлю дальше — путь многовекторности и отсрочек перестал ее устраивать.

Поэтому в данной работе ниже мы рассмотрим преимущества и недостатки от вступления Украины в Таможенный Союз

Преимущества:

- главное преимущество вступления Украины в Таможенный союз - скидка на газ. Суммарная выгода украинцам от преференций при вступлении в Таможенный союз – снятие пошлин, снижение платы на газ – составляет от 6 до 16 миллиардов долларов в год;

- еще одно преимущество для Украины - российский рынок. В страны [СНГ](#) идет более 38% экспорта. Специалисты убеждены: Таможенный союз выгоден тем отечественным производителям, которые не хотят повышать качество своей продукции. В первую очередь это касается производителей пищевых продуктов, часть которых при вступлении в зону свободной торговли с [ЕС](#) могут не выдержать конкуренции. Присоединение Украины к Таможенному союзу России, Белоруссии и Казахстана позволит за три года нарастить объем экспорта украинских товаров в России на 4,6-8,8 миллиардов долларов.

- Отмена Россией пошлин на экспорт углеводородов улучшит сальдо торгового баланса Украины на 2,9 миллиарда долларов.

- существенные выгоды, которые может получить Украина от вступления в Таможенный союз, станут уменьшение цен на базовые ресурсы, что поспособствует развитию ее экономики

- Вступление в Таможенный союз позволит Украине стабилизировать свое финансовое положение и обеспечить стабильный спрос на национальную валюту.

- Среди преференций Украине будет обеспечен доступ товаров агропромышленного комплекса и продовольственных товаров на рынок

Таможенного союза. Участие в этом интеграционном объединении позволит Украине поднять уровень экономической активности на 17% ВВП в десятилетний период.

Недостатки:

- при вступлении в [Таможенный союз](#) украинцы могут почувствовать подорожание товаров из Европы.
- социальные стандарты, пенсии и зарплаты будут приближенными к России, Беларуси и Казахстана.
- В обмен на полученные выгоды Украина ежегодно будет терять 110 миллиардов гривен таможенных сборов, которые будут идти в общую казну и, как показывает существующая практика, почти полностью оставаться в Москве.
- вступление в ТС ограничивает возможности Украины по заключению договоров о свободной торговле с другими странами

Следовательно, проанализировав преимущества и недостатки от вступления Украины в Таможенный союз, можно сделать вывод, что в любом из выбранных Украиной решений мы получим как прибыль, так и убыток. Находясь между двумя мощными объединениями невозможно получить только выгоду. Подсчитать денежные последствия от принятия того или иного решения можно будет лишь тогда, когда Украина определится, и мы узнаем, на каких условиях и с какими ограничениями будем работать. Вступив в Зону Свободной Торговли, Украина имеет шансы столкнуться с заградительными пошлинами со стороны России. И наоборот. Зато отсутствие окончательного выбора означает ограничения и с востока и с запада. И пока Украина колеблется между выбором той или иной стороны, ее регионы на практике ощущают выгоды от перспективы быть частью Таможенного союза. Так, например, Ростов-на-Дону и Луганск - административные центры, входящие в состав еврорегиона «Донбасс», подписали соглашение об установлении партнерских отношений, предусматривающее развитие экономических связей, создание

благоприятных условий для укрепления рыночных отношений между хозяйствующими субъектами двух городов, углубления культурных и научных связей. А мнение самого населения Украины разделило их на две стороны, где одна сторона «за», другая «против». Причем старшее поколение поддерживает данную инициативу, а молодежь больше лояльно относится к Зоне свободной торговли, т.е. к Европейскому Союзу.

Киевский экономический институт Крымского национально экономического университета им. В.Гетьмана

ТЕЗИСЫ

на тему:

«Проблемы развития менеджмента и управления в Украине»

Выполнили:

Студентки группы МО – 32

Нитченко Светлана, Гончаренко Владислава

Проверила:

Малышева Елена Валериевна

Проблемы развития менеджмента и управления в Украине.

- Система управления экономикой привела к критическому обострению экономических и социальных проблем общества.
- Проблемы управления имеют свои особенности для разных предприятий.
- Большинство проблем связаны с отраслевыми особенностями и спецификой конкретных производственных процессов.

- Первой проблемой является отсутствие менеджеров-профессионалов.
- Второй проблемой является отсутствие корпоративного управления, выработанных принципов взаимоотношений собственника и менеджера.
- В результате полное непонимание проблем инвестирования, стратегических целей и механизмов исполнения.
- Возникает проблема организации надёжного оперативного обмена технико-экономической информацией между органами управления.
- Проблема функций менеджмента требует отдельного рассмотрения поскольку до сих пор не существует общепризнанного их перечня.
- Выход из экономического кризиса любого предприятия невозможен без осуществления инвестиционной деятельности направленной на обновления производства.
- Сами по себе инновации не гарантируют коммерческого успеха
- Основной проблемой развалившей рабочие отношения лежит в разном понимании стратегического управления компанией.
- Разногласия заключаются в том, что собственник хочет получения прибыли на каждом этапе, а менеджер высокой квалификации настроен на стратегические цели.
- Руководители организаций концентрируют внимание в большей степени на вопросах прибыльности, доходности и других финансовых показателях, в то время как главной составляющей внутренней среды организации в соответствии с современной концепцией менеджмента является персонал.
- Феномен миссии для руководителей является в большей степени модой, нежели фактором управления.
- В тех организациях, где все же обозначена миссия, она не всегда становится достоянием работников организации и тем самым теряет свое значение консолидирующего фактора организации, что, в конечном счете, приводит к снижению эффективности деятельности организации.

- Для избежания проблем в процессе управления систему мотивации необходимо разрабатывать с учетом украинского менталитета.
- Развитие персонала превратилось в последние два десятилетия в ключевой элемент управления современной организацией и является одним из важнейших факторов повышения конкурентоспособности.
- Отличительной особенностью и основной функцией менеджмента является управление в условиях неопределённости и прогнозируемой опасности с целью обеспечения непрерывности миссии и стратегии компании.
- Проблема соответствия миссии и стратегии компании возникает также при использовании различных инноваций, которые осуществляются в рамках диверсификации основной деятельности.
- Именно привлечение грамотного управленца, умеющего применить свой предыдущий опыт и привести позитивные изменения, адаптироваться в новой ситуации, оперативно принимать решения, создавать эффективную команду и управлять ею, является определяющим фактором успеха любого бизнеса.
- Главным двигателем бизнеса во многих случаях выступает энтузиазм работника.

Тарасенко В.В. , Якимова Е.М.

Группа МО-31

Крымский Экономический Институт:

"Киевского Национального Экономического

Университета им. В. Гетьмана"

«Расширение подготовки кадров по международному туризму в Крыму»

Туризм сегодня не дает такого вклада, как в других странах в формировании валового внутреннего продукта, бюджета и национального дохода от деятельности этой важной по результативности отрасли. Низкая результативность этой сферы хозяйствования во многом зависит от

отсутствия подготовленных кадров, решающих эту проблему. Решить, эту задачу призваны вузы Украины, наука, где решаются проблемы подготовки кадров исполнительского звена и высших кадров. Эти кадры могут послужить гарантом стратегического формирования будущего страны. Сочетание подготовки специалистов медицинского профиля, лесохозяйственного и геологического составляет фактически костяк специалистов, которые содержат рекреационный потенциал в виде, привлекательном для использования человеком в целях восстановления здоровья. Также готовят специалистов специфического профиля, например, поддерживающих инфраструктуру рекреации: специалистов, отвечающих за строительство дорог, за связь, коммуникации, специалистов, поддерживающих чистоту в бытовой инфраструктуре, по переработке и устранению отходов, т.е. специалистов, непосредственно формирующих процессы пользования потенциалов. К числу специалистов рекреационного комплекса относятся менеджеры, экономисты, работающие в конкретных сферах хозяйственной деятельности.

Подготовку специалистов для работы в рамках этого потенциала ведут институты медицинского профиля - врачей, других медицинских работников, которые контролируют здоровье приезжающих, восстанавливая их здоровье или поддерживая его. Так как в составе природного потенциала Крыма есть зеленые насаждения, то они также привлекают приезжающих. Например, горы в районе Нового Света имеют естественные лесные покровы в виде реликтового можжевельника, который обладает определенными лечебными свойствами и многие туристы стремятся там побывать.

Крым располагает условиями для такого активного отдыха. Многие десятилетия здесь культивировался планеризм (музей планеризма расположен в помещениях туристской базы "Приморье" в Коктебеле).

Планеризм получил новое развитие в дельтапланах, парапланах, воздушных шарах, производимых в Феодосии рядом с Коктебелем.

Весь комплекс услуг для активного отдыха туристов в Крыму пока недостаточно обеспечен технически и кадрами. Вторую часть проблемы Симферопольский государственный университет постепенно решает. Готовятся учебные и методические материалы по расширению специализации менеджеров туризма, устанавливаются контакты с зарубежными университетами, имеющими опыт решения образовательных проблем в условиях такой специализации (Ницца, Перпиньян, Гренобль, Генуя), предпринимаются попытки привлечения новых возможностей при подготовке экскурсоводов для ранней стадии подготовки менеджеров.

В перспективе намечено с применением средств мульти-медиа по наиболее интересным объектам сформировать озвученные видео-компьютерные фильмы, а по системе Интернет - давать возможность туристическим фирмам мира знакомиться с этими достопримечательностями. На базе университета ведутся занятия в экспериментальных классах общеобразовательной школы. Ученики этих классов обучаются работе на современных компьютерах, связи по электронной почте и по Интернет.

В АО "Крымтур" существует учебный центр, который занимается подготовкой кадров для своей системы и имеет возможность предоставить свою учебную базу для других фирм. В дочерних предприятиях системы круглогодично занято более 2000 человек около 100 профессий. Это обязывает осуществлять качественную подготовку и переподготовку кадров: экскурсоводов, организаторов, инструкторов по туризму, групповодов, горничных, поваров и других. Программы курсовой подготовки утверждены Министерством образования и состоят из лекций, семинарских и практических занятий, учебных экскурсий, походов, показов, изучения передового опыта с использованием широких возможностей отделений центра и материальной базы АО "Крымтур" в Симферополе, Севастополе, Евпатории, Феодосии, Ялте, Гурзуфе. Причем, после успешной сдачи экзаменов и получения удостоверения наиболее достойные из них могут получить работу в системе АО "Крымтур".

В условиях отмечавшегося спада экономики Украины, России и других стран бывшего Советского Союза и стран Восточной Европы произошел спад и в туристическом бизнесе Крыма. Создание новой информационной базы о туристических объектах древнего и средневекового Крыма привлечет не только туристов, но и инвесторов, понимающих прибыльность и беспроигрышность возрождения "седой старины" для туризма. Понимая международное значение такого возрождения, к новым специальностям предъявлено требование изучения минимум двух европейских языков, преподавания специальных курсов на этих языках и даже защиты выпускной (дипломной работы) на одном из европейских иностранных языков. Выполнение отмеченных выше условий подготовки менеджеров по туризму в Симферопольском государственном университете создаст необходимую базу выхода их на международные стандарты специалистов.

Пріоритетні напрями впровадження інноваційно-інвестиційної політики на рівні регіону

В.В. Ляшенко

доцент кафедри «Підприємництва» Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини ВНЗ Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

Розвиток сучасної економіки країни не можливо розглядати не враховуючи необхідність впровадження досягнень науково-технічного прогресу, впровадження різноманітного фінансування нововведень, в тому числі залучення інвестицій, використання всього потенціалу та потужностей підприємств і організацій, врахування стратегічних напрямів діяльності, досягнення комерційних результатів від виведення на ринок нових товарів та послуг. Однак, національна економіка, безумовно, будується на регіональному розвитку.

Сучасний регіональний розвиток на рівні держави полягає у визначенні ключових проблем регіонального розвитку, пріоритетів державної

регіональної соціально-економічної політики з точки зору загальнонаціональних потреб та інтересів. Одним із стратегічних завдань розвитку регіону є підвищення конкурентоспроможності та зміцнення ресурсного потенціалу регіону. Вирішення цього завдання можливе шляхом збільшення інвестицій в пріоритетні сфери економіки, впровадження інновацій, підтримка малого та середнього підприємництва, розвиток виробничої та соціальної інфраструктури, раціональне природокористування та охорона навколишнього середовища, розвиток туризму та рекреації.

На сьогодні в Україні на законодавчо-нормативному рівні задекларовано реалізацію механізму інноваційної політики, що базується на пріоритетних напрямках інноваційної діяльності у стратегічному та середньостроковому періодах [1].

Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні є науково і економічно обґрунтовані та визначені напрями провадження інноваційної діяльності, що спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної, конкурентоспроможної, екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково-технічних досягнень.

Стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності розраховані на тривалу перспективу (10 років) та повинні забезпечити соціально-економічне зростання держави, її сталий розвиток. Середньострокові пріоритетні напрями формуються на основі стратегічних пріоритетних напрямів та повинні бути реалізовані на загальнодержавному, галузевому та регіональних рівнях.

Реалізація регіональної соціально-економічної політики не можлива без урахування основних засад інноваційно-інвестиційної діяльності: формування інноваційно-інвестиційної інфраструктури; стимулювання інноваційної діяльності; створення інформаційного середовища для забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності; подальшої нормативної

підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності; науково-обґрунтованої підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності тощо [2].

Такий механізм буде дієздатним тільки при умові активізації інноваційно-інвестиційної політики і постійному нарощуванні обсягів інвестицій, що суттєво вплине на спроможність усього потенціалу регіону, його конкурентоспроможність.

Реалізація інноваційно-інвестиційної політики на регіональному рівні дозволить зміцнити національну економіку, запобігти економічним кризам і сприяти підвищенню добробуту населення країни та регіонів.

1. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, с.166
2. В'юн В.Г., Ляшенко В.В. Регіональна економіка. Навчальний посібник. - Миколаїв, ММІ ВМУРОЛ «Україна», 2009. – 88 с.

Крымский экономический институт ГВУЗ

Киевский Национальный экономический институт

ТЕЗИСЫ

По дисциплине: Административный менеджмент

На тему:

Перспективы развития подходов к управлению в XXI веке

Выполнила:
Студентка гр. МО-31
Хворостяная Евгения

Симферополь 2013 г.

Перспективы развития подходов к управлению в XXI веке

Современный менеджмент достиг предела своего развития. Его основы, говорит, были заложены еще в начале двадцатого века, а существенные прорывы в развитии произошли буквально десятки лет назад. Менеджмент формировался для решения проблем эффективности (обеспечение того, чтобы среднеквалифицированные сотрудники согласованно, усердно, компетентно и результативно выполняли повторяющуюся работу) и масштаба (обеспечение выпуска сложных продуктов в значительных количествах). Решением была бюрократия, ее иерархическая структура, спускаемые сверху вниз цели, четкое определение ролей и тщательно проработанные правила и процедуры.

Однако сегодня менеджмент столкнулся с иными проблемами, связанными с существенным изменением внешней среды. Сегодня организациям приходится работать в условиях непрерывных изменений и растущей взаимозависимости, встраиваться в поток креативного развития и своевременно меняться, чтобы удержаться на плаву, искать пути стимулирования сотрудников к проявлению инициативы и творчества, стараться учитывать интересы все большего числа заинтересованных сторон. Принципы стандартизации, специализации, иерархии, контроля и первостепенной важности интересов собственников организации, характеризовавшие сегодняшний менеджмент, недостаточны для решения обозначенных задач. Поэтому менеджмент требует, чтобы его изобрели заново. Для движения вперед менеджерам необходимо в первую очередь

осознать необходимость назревших изменений. Во-вторых, нужно не задавливать в себе недовольство, перемены требуют справедливого возмущения сложившимся положением. Наконец, нужна смелость, чтобы выйти за привычные рамки. Слишком часто менеджеры стараются зафиксировать, встроить в систему лучшие практики и не смотрят вовне.

Нужны содержащие вызов цели, которые станут стимулом для поиска радикально новых способов мобилизации и организации человеческих способностей.

Современная модель менеджмента представляет собой целостный интегрированный подход к управлению ее невозможно просто разбить на отдельные элементы. Поэтому и задачи, связанные с развитием менеджмента, переходом к менеджменту будущего, будут частично перекрывать одна другую.

Можно выделить 11 основных задач менеджмента :

1. Менеджмент должен служить высшим целям. Максимизация доходов собственников как основная цель функционирования организации не может гарантировать ни максимального использования энергии людей, ни достижения удовлетворенности всех заинтересованных сторон. Менеджмент должен концентрироваться на достижении социально значимых, благородных целей;
2. Полноценное внедрение в менеджмент идеи сообщества и гражданства. Современная взаимозависимость многочисленных заинтересованных в результатах управления той или иной деятельностью сторон требует прекращения использования подхода «выигрыш – проигрыш»;
3. Восстановление философских основ менеджмента. Менеджмент должен обеспечивать не только эффективность, но и приспособляемость, инновационное развитие, вдохновение и социальную ответственность. Поэтому необходимо искать новые принципы в таких областях, как антропология, биология, дизайн, политология, теология;
4. Устранение патологий формальной иерархии. Пирамидальная иерархия власти ведет к снижению ценности единичного сотрудника при отсутствии у него формальной власти, необоснованным и некорректным решениям за счет несогласованности полномочий и опыта (компетентности), снижению инициативности, дисбалансу внимания между опытом и новыми идеями и т.д. Поэтому традиционная пирамидальная иерархия должна быть замещена подобием «естественных» иерархий, где положение и влияние определяются вкладом в создание ценности и характеризуются своевременным перераспределением власти. Иерархии должны сосуществовать, отражая опыт и авторитет их членов в важных областях;
5. Уменьшение страха и повышение доверия. Управление командно-контрольного типа ведет к отсутствию инициативы и неспособности сотрудников принимать

самостоятельные решения. Поэтому менеджмент будущего должен опираться на принцип доверия, стимулирующий обмен информацией, высказывание мнений, принятие на себя риска;

6. Пересмотр средств контроля. Жесткий внешний контроль, осуществляемый сверху вниз, подавляет инициативу, творчество и снижает приверженность сотрудников. Поэтому контроль должен в большей степени осуществляться через наблюдение со стороны коллег и самодисциплину;

7. Изменение задач лидерства. В рамках сегодняшнего менеджмента, лидер является высшей инстанцией, принимающей неоспоримо верные решения и осуществляющей жесткий надзор. Менеджмент будущего предполагает, что лидер – архитектор социума, обеспечивающий возможности для сотрудничества, творчества, инноваций;

8. Расширение пределов и использование различий. Расхождения в опыте, ценностях и способностях способствуют формированию разных мнений, идей, проведению экспериментов, что обеспечивает почву для стратегически важных обновлений;

9. Превращение выработки стратегии в постоянно развивающийся процесс. В условиях непрерывных плохо предсказуемых изменений долгосрочное планирование становится непростым делом. Формирование и реализацию единственной стратегии следует заместить подверженными эволюции стратегиями, создаваемыми с применением биологических принципов разнообразия (вариативность развития), отбора (низкозатратные быстрые проверки важных предположений), сохранения (затраты на реализацию наиболее перспективных стратегий);

10. Пересмотр структуры и разукрупнение организации. Сегодня возможности стремительно возникают и исчезают, для их своевременного использования организации требуется способность быстро перенастраивать инфраструктуру и ресурсы. Поэтому крупные скованные предприятия должны быть разбиты на более мелкие и гибкие единицы;

11. Расширение подготовки менеджеров, изменение мышления. Наряду с традиционными навыками аналитического и дедуктивного мышления менеджерам понадобятся способности творческого решения задач, рефлексивного обучения, системно- и ценностно-ориентированное мышление. Основная задача на ближайшую перспективу, состоит в том, чтобы выйти за рамки существующих практик управления, не упустив преимущества современного менеджмента. Организации должны стать в большей степени способными к адаптации, инновационному развитию и вдохновлению, не теряя фокуса, дисциплины и ориентации на результат. Решению этой задачи может помочь новое

мышление, свободное от устаревших убеждений, и новые инструменты, наподобие тех, что способствовали социальной революции во всемирной паутине.

Цель менеджмента будущего – формирование организации, столь же человеческой, как и сами люди, работающие в ней. Люди имеют три важных черты: они могут приспосабливаться, создавать новое и мыслить социально. К сожалению, существующие системы управления чаще способствуют слабому проявлению таких свойств у организации. Пионеры менеджмента работали против человеческой природы, стараясь сделать из свободомыслящих, несговорчивых людей лояльных послушных сотрудников. Сегодня перед менеджментом стоит обратная задача. Организации должны стать более человечными.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

*Чобіток В. І., к.е.н., доц.
кафедри Економіки і
організацій діяльності суб'єктів
господарювання, Українська
інженерно-педагогічна
академія, м. Харків*

В сучасних умовах нестабільної економічної ситуації в країні та недостатнього фінансового забезпечення з боку держави важливого значення набуває питання забезпечення діяльності державних вищих навчальних закладів усіма необхідними матеріально-технічними, кадровими та іншими ресурсами для забезпечення навчального процесу.

Підприємницькі ідеї пронизують усю статутну діяльність як зарубіжних університетів і коледжів, так і сучасних вітчизняних вищих навчальних закладів (ВНЗ).

Найголовнішим завданням підприємницької діяльності ВНЗ є його виживання в сучасних ринкових умовах із обмеженою фінансовою допомогою з боку держави. До активного підприємництва ВНЗ також спонукають світова економічно-фінансова криза, загострення конкурентної боротьби на ринку освітніх послуг, а також багато інших факторів.

Процеси реформування національної вищої освіти у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу і подальшої інтеграції в світову систему освіти вимагають впровадження нових рішень і підходів у статутній діяльності ВНЗ. Розглянемо нагальні проблеми вдосконалення організації фінансування ВНЗ у зв'язку з необхідністю у підвищенні ефективності навчально - виховного процесу, підготовки фахівців міжнародного рівня і їх подальшої інтеграції в міжнародне співтовариство. Проаналізуємо деякі позитивні риси з досвіду міжнародної освіти.

Відомо, що вища освіта в усіх розвинених країнах світу має державну фінансову підтримку. Значний вплив на розвиток освіти здійснює й приватний капітал: міжнародних корпорацій, фірм, бізнес-структур, громадян. Набуваючи все більшої залежності від приватного інвестування при загальному зменшенні частки бюджетного (державного) фінансування, вища освіта вимушена орієнтуватися на ринкові запити замовників освітніх послуг, виграючи у прикладних аспектах навчання і НДДР і втрачаючи у продукуванні фундаментальних знань.

Вдосконалення національної системи вищої і післядипломної освіти „потребує подальшого покращання фінансового забезпечення освіти і науки, що позитивно позначиться на їх матеріально-технічній базі”. Нові методики, підходи і рішення з фінансування освітніх послуг належать до інновацій економічно-ринкового типу. Вони об'єднують викликані науково-технічним і промислово-економічним розвитком суспільства нововведення щодо типів і форм фінансування освіти та кредитування освітніх послуг: закладів освіти різних типів, освітніх послуг, статутної діяльності закладів освіти тощо.

Такі нововведення є інноваціями економічно-промислового розвитку, що залежать від сучасних ринкових вимог і утворюють нові можливості, форми і джерела для подальшого розвитку та підтримки як всієї системи освіти, її структурних елементів і складових, відкриття у навчальних закладах нових професій і спеціальностей, сприяють відповідності системи освіти, науково-освітнього та просвітницько-культурного обслуговування ринковим потребам суспільства.

До інновацій економічно-промислового розвитку можна віднести: урізноманітнення форм і методів фінансування державного замовлення, впровадження прогресивних рішень щодо цільового використання державних коштів на підготовку і перепідготовку фахівців для народного господарства країни; участь приватного капіталу у створенні та фінансуванні закладів освіти різних рівнів, освітньо-наукових програм, кредитуванні навчання студентів і науковців з приватним фінансуванням на контрактній основі; створення при корпораціях, компаніях, виробництвах і підприємствах нових навчальних закладів із професійної підготовки, підвищення кваліфікації, надання суміжних професій; створення новітніх навчально-науково-виробничих комплексів, технопарків тощо (рис. 1).

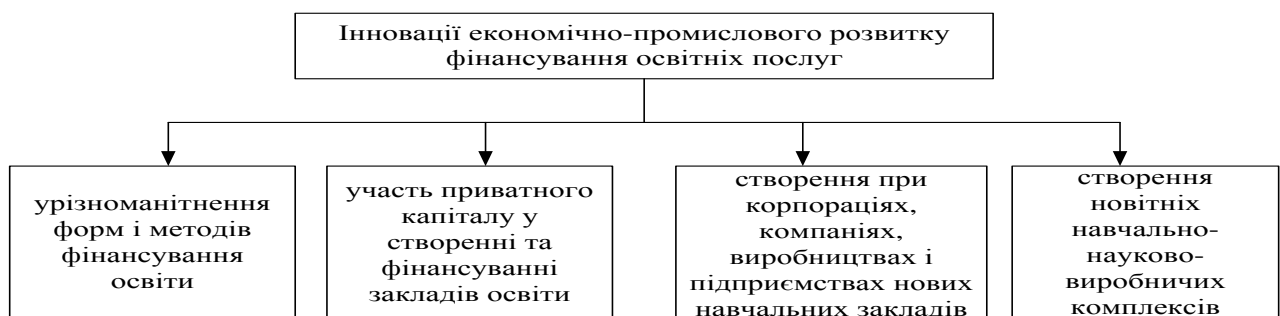

Рис. 1 Інновації економічно-промислового розвитку фінансування освітніх послуг

У зв'язку з ринковими трансформаціями і реформами в економіці, народному господарстві, в тому числі – системі освіти, очевидно поступово змінюватимуться й принципи фінансування вищої освіти. Державне

бюджетне замовлення на підготовку фахівців для різних галузей народного господарства поступово трансформуватиметься в галузеве замовлення, замовлення фірм, компаній, виробництв, причому бюджетні форми фінансування зберігатимуться для підготовки кадрів для невиробничої сфери, випереджаючих фундаментальних наукових досліджень, розробки нової техніки, технологій, наукового обслуговування суспільства, соціально-гуманітарних досліджень, а також виховної роботи і фізичного виховання. Кошти на такі цілі можуть направлятися як з державного (муніципального) бюджету, так і з галузевих відрахувань, виробничих фондів, приватного характеру. Все більше занурюючись у підприємницьку діяльність, з метою отримання додаткових фінансових надходжень ВНЗ винаходять інноваційні методи і технології пошуку позабюджетних коштів, застосовуючи у своїй роботі основи менеджменту, маркетингу, інформаційно-рекламної діяльності, нові комп'ютерні технології, дистанційне навчання, інтернаціоналізацію освітньої діяльності з метою залучення якомога більшої кількості іноземних студентів (рис. 2).

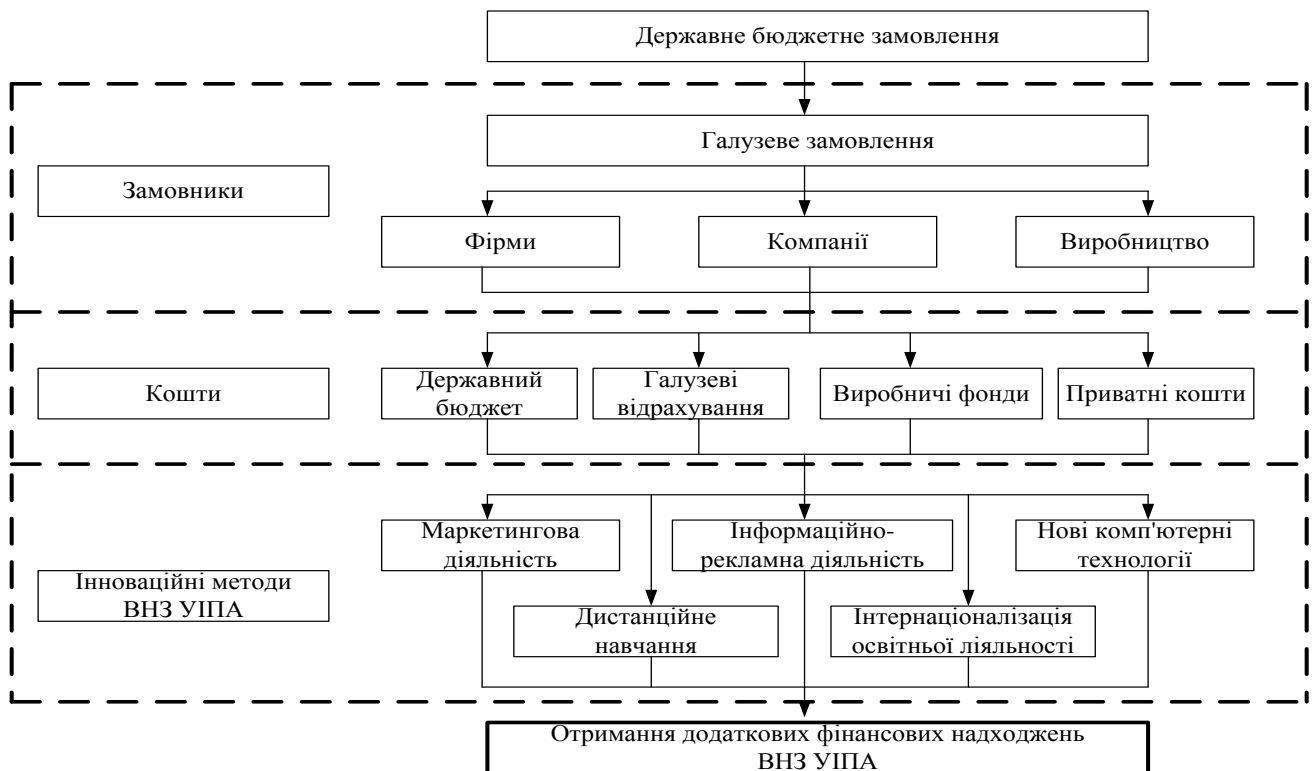

Рис. 2 Механізм отримання додаткових фінансових надходжень ВНЗ

Отже, із зазначеного вище видно, що вдосконалення форм фінансування вищої освіти є необхідним для її подальшого розвитку в умовах ринкових перетворень в Україні. Важливими є як підприємницька діяльність ВНЗ, так і залучення приватних інвестицій, участь приватного капіталу в підготовці фахівців для народного господарства країни і в укріпленні загального інтелектуального потенціалу нації. З позицій майбутньої євроінтеграції, подальшої демократизації національної вищої школи і наближення її до світових норм, впровадження принципів міжнародної вищої освіти повинні стати наступними після зовнішнього незалежного оцінювання реальними кроками, спрямованими на підвищення її ефективності, якості, іміджу.

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

ШАМОТА Г.М.

**К.Е.Н., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ КАФЕДРИ ФІНАНСІВ
ДВНЗ «УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»**

Провідна роль у економічному зростанні країни та її стабільності належить інноваціям, про що свідчить досвід передових країн світу. Розвиток України як держави, що прагне на рівних увійти до світового співтовариства розвинених країн, потребує різкої активізації роботи в галузях інноваційного, переважно малого та середнього науково-виробничого бізнесу.

Промислові підприємства сьогодні функціонують в умовах постійної зміни внутрішніх та зовнішніх факторів розвитку, тому саме можливості адекватно і своєчасно реагувати на ці зміни й підтримувати відповідність між внутрішнім економічним потенціалом і зовнішнім середовищем визначають рівень адаптації підприємств та результативність їх діяльності. Організаційний розвиток є передумовою ефективного функціонування всіх систем підприємства, а також основою досягнення його стратегічних цілей.

Фундаментальні основи теоретико-методичних засад інноваційного і стратегічного управління підприємством розкрито у працях нижчезазначених вітчизняних та зарубіжних науковців: Ф. Котлера, І. Ансоффа, П. Друкера, М. Портера, Ж-Ж. Ламбена, Й. Шумпетера. Запропоновані ними концепції глибоко

ОПРАЦЬОВАНІ Ї НАБУЛИ РОЗВИТКУ В ПРАЦЯХ РОСІЙСЬКИХ І ВІТЧИЗНЯНИХ ВЧЕНИХ П.М. ЗАВЛИНА, С.В. ВАЛДАЙЦЕВА, С.Д. ІЛЬЄНКОВОЇ, О.С. ВІХАНСЬКОГО, М.І. БУХАЛКОВА, Т.І. ЛЕПЕЙКО, С.М. ІЛЛЯШЕНКА, Л.Г. МЕЛЬНИКА, Л.П. КАВУНЕНКО, М.І. КРУГЛОВА, П.Г. ПЕРЕРВИ, В.П. МОСКАЛЕНКА, Р.А. ФАТХУТДИНОВА ТА ІН. АЛЕ, ЯК СВДЧИТЬ ПРАКТИКА, ІСНУЄ ЗНАЧНА КІЛЬКІСТЬ НЕВИРШЕНИХ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ АДАПТОВАНОГО ДО ВІТЧИЗНЯНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВІДПОВІДНОЇ ПОЛІТИКИ.

ІННОВАЦІЙНИЙ ТИП РОЗВИТКУ ВИЗНАЧАЄ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ ТА ЇЇ РОЛЬ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ. ПІД ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РОЗУМІЮТЬ ПРОЦЕС СТРУКТУРНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ, ЩО ДОСЯГАЄТЬСЯ ЗА РАХУНОК ШИРОКОГО ВПРОВАДЖЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВИХ ЗНАНЬ, ТЕХНІКИ, ДОСВІДУ ДЛЯ ЗРОСТАННЯ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА, ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКТУ.

НАУКОВЦІ УКРАЇНИ ТІСНО ПОВ'ЯЗУЮТЬ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ З ПОНЯТТЯМ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ. ТОМУ, МИ МОЖЕМО РОЗГЛЯДАТИ ІННОВАЦІЙНУ МОДЕЛЬ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.

МАТЕРІАЛЬНОЮ БАЗОЮ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ЯВЛЯЮТЬСЯ НАУКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПІДПРИЄМСТВА, ЩО ОРІЄНТОВАНІ НА РОЗРОБКУ І ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ, МАШИН ТА МАТЕРІАЛІВ.

А ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ НЕОБХІДНО ПРОДОВЖУВАТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА, ПРИВЕДЕННЯ ЙОГО У ВІДПОВІДНІСТЬ ДО НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, З УРАХУВАННЯМ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ, ЩО ДОЗВОЛИТЬ ПІДПРИЄМСТВАМ ЗДІЙСНЮВАТИ ВНУТРІШНЮ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.

ТЕПЕРІШНЯ ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ЗНАЧНО УСКЛАДНЮЄ ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ. НАЯВНИЙ ОБСЯГ ВКЛАДЕНЬ НЕ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ПЕРЕДУМОВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ І НАВІТЬ ПОВНОЦІННОГО ВІДТВОРЕННЯ НАЯВНОГО СТАНУ. ТОМУ НЕОБХІДНО ЗБІЛЬШУВАТИ РОЛЬ ДЕРЖАВИ У СТИМУЛЮВАННІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ НА ЗАСАДАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПОВИННА ЗАБЕЗПЕЧУВАТИСЯ КОМПЛЕКСНИМ ЗАСТОСУВАННЯМ УСІХ ДОСТУПНИХ ВАЖЕЛІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ПРЯМОГО ТА НЕПРЯМОГО РЕГУЛЮВАННЯ, МОБІЛІЗАЦІЄЮ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУСПІЛЬСТВА, АКТИВІЗАЦІЄЮ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ, НАУКИ ТА БІЗНЕСУ.

ТАКИМ ЧИНОМ МОЖНА ЗРОБИТИ ВИСНОВКИ, ЩО ПОЛІПШЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ МОЖЛИВО ЗА РАХУНОК СТАБІЛЬНОЇ

ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ, ВПРОВАДЖЕННЯ ОСТАННІХ НАУКОВИХ РОЗРОБОК ТА ДОСЯГНЕНЬ, ПЕРШОЧЕРГОВОМУ СПРЯМУВАННЮ КОШТІВ НА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.

Швець Л.І.
аспірант ТНЕУ
м. Тернопіль

АКТУАЛЬНІСТЬ І МЕТОДИКА ВІДОБРАЖЕННЯ ВИТРАТ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В ОБЛІКУ

У період економічних трансформацій, існування фінансової кризи та соціальної напруги у суспільстві, втілення концепції корпоративної соціальної відповідальності є особливо актуальним для вітчизняної машинобудівної галузі. Даний вид промислового виробництва являється одним із пріоритетних в Україні, оскільки машинобудування є «галуззю-організатором», здатною удосконалювати розвиток усієї економіки шляхом створення матеріально-технічної бази. Про позитивні зрушення галузі свідчать показники питомої ваги обсягу реалізованої продукції машинобудування 2012 році, які становили 12,6% з усієї промисловості країни, що є на 1% більше, порівняно із 2011 роком, коли питома вага обсягу реалізованої продукції дорівнювала 11,6% [2]. Проте попри позитивні відносні показники обсягів реалізації продукції невтішною є ситуація, яка стосується захисту працівників даних виробничих об'єктів. Станом на 2011 рік чисельність штатного персоналу підприємств складала 560 381 особу, проте аналіз статистичних даних щодо рівня охорони праці та техніки безпеки свідчить про існування негативних наслідків виробничої діяльності. Зокрема у 2011 році кількість потерпілих з утратою працездатності на 1 робочий день і більше та зі смертельними наслідками становила 1 102 людини, з них 3 дітей, віком до 18 років і 217 жінок, кількість потерпілих, які частково втратили працездатність і були переведені з основної роботи на іншу на 1 робочий день і більше дорівнювала 53 людини, кількість загиблих від травматизму становила 89 осіб [2]. Така статистика дає підстави стверджувати про необхідність перегляду практики діяльності підприємств із захисту персоналу від травм і професійних захворювань, що потребує витрат матеріальних, фінансових, трудових ресурсів. Проте у системі обліку важко знайти відповідь на запитання скільки ресурсів витрачають економічні об'єкти на потреби охорони праці та техніки безпеки, ефективності таких витрат, скільки потрібно витратити ресурсів у майбутньому для створення максимально безпечних і сприятливих для роботи умов, що доводить актуальність обраного нами дослідження.

В умовах конкурентної боротьби для прийняття управлінських рішень необхідно мати достовірну інформацію про вартісний вимір видів діяльності, що здійснюють на підприємстві для зіставлення понесених витрат із вигодами, отриманими в результаті функціонування. З цією метою доцільно визначати витрати діяльності з охорони праці та техніки безпеки для оптимізації й управління ними і, відповідно, зниження рівня травматизму та професійних захворювань. Вважаємо, що поставлене завдання можна здійснити шляхом організації системи управлінського обліку через калькулювання вартості процесу охорони праці, використовуючи метод калькулювання за видами діяльності (ABC калькулювання). Дана система є ефективною при управлінні накладними витратами, що часто є непрямими по відношенню до виробленої продукції. Оскільки більшість витрат з охорони праці є накладними, які у фінансовому обліку відносять до статті «загальновиробничі витрати», розподіляючи між продукцією на основі єдиної бази розподілу, калькулювання за видами діяльності дозволить здійснити чітку ідентифікацію їх вартісного значення.

Сутність методу калькулювання за процесами полягає у виділенні основних процесів і процесів 2-го порядку(при складній структурі діяльності можна виділяти і більше), прослідкуванні видів діяльності, необхідних для підтримки функціонування процесів і ресурсів, витрачених у ході діяльності. Шляхом розподілу ресурсів між кожним видом діяльності на основі драйверів витрат для кожного пулу витрат точність розрахунків значно підвищиться та можливим буде отримання достовірних даних про вартість заходів з охорони праці та собівартість продукції підприємства. Орієнтований перелік можливих процесів з охорони праці та техніки безпеки показано у табл.1.

Таблиця 1

Структура процесу охорони праці та техніки безпеки

Процес 1 порядку	Процес2 порядку	Процес 3 порядку	Види діяльності
Охорони праці та техніки безпеки	Техніки безпеки	Технологічного оснащення і моніторингу	Створення (придбання) необоротних активів
			Модернізація, дообладнання, реструктуризація необоротних активів
			Догляд за необоротними активами
			Поточний ремонт необоротних активів
			Контроль справності обладнання
			Управління технологічним оснащенням з техніки безпеки
		Навчання з техніки безпеки	Систематичне навчання
			Інструктажі
			Управління процесом навчання з техніки безпеки
	Пожежної безпеки	Технологічного оснащення	Створення (придбання) необоротних активів
			Модернізація, дообладнання, реструктуризація необоротних активів
			Догляд за необоротними активами
			Контроль справності обладнання
			Поточний ремонт необоротних активів
			Управління процесом технологічного оснащення у цілях

	Навчання з пожежної безпеки	пожежної безпеки	
		Систематичне навчання	
		Інструктажі	
		Управління процесом навчання з пожежної безпеки	
	Гігієни праці та виробничої санітарії	Гігієни праці	Аналіз виробничих умов праці
			Розробка лікувально-профілактичних і санітарно-гігієнічних заходів
			Управління процесом гігієни праці
		Виробничої санітарії	Організація механізму дотримання умов гігієни праці
			Контроль дотримання умов гігієни праці
			Управління процесом виробничої санітарії
	Медичного обслуговування		Утримання медичних закладів на території підприємства

Таким чином, маючи повне уявлення про витрати з охорони праці, можна зменшити невизначеність і приймати рішення щодо необхідності інвестицій в процес створення безпечних умов праці, вибору найбільш ефективних варіантів вкладень у профілактику професійних захворювань і виробничого травматизму, зниження рівня смертності.

Література:

- 1.АткинсонЕ.А. Управленческийучет, 3-е изд.:Пер. с англ./ Е.А. Аткинсон, Р.Д. Банкер, Р.С. Каплан, М.С. Янг – М.: изд. дом «Вильямс», 2003. – 878с.
2. Статистична інформація «Промисловість України» [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

А.В. Мельник

магістрант Кримського економічного інституту ДВНЗ ”Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”

Управління якістю продукції

У статті розглядено поняття управління якістю продукції на підприємствах, а також його основні етапи. Визначені поняття та принципи впливу системи управління якістю продукції на ефективність діяльності підприємства.

Постановка проблеми. Важливим фактором, що визначає успішність підприємства в ринковому середовищі, його фінансову стабільність та конкурентоздатність, є якість випущеної продукції. Підвищення рівня якості є однією із форм конкурентної боротьби, завоювання та утримання позицій

на ринку. При цьому високий рівень якості продукції сприяє підвищенню попиту на продукцію і збільшення суми прибутку за рахунок зростання обсягів продукції. Вироби залишаються технічно прогресивними, зручними, красивими, модними до тих пір, доки їм на зміну не прийдуть нові, ще більш досканалі, що обумовлено науково-технічним прогресом в науці і техніці. Але на кожному етапі якість продукції повинна бути оптимальною, тобто такою, що максимально задовольняє потреби споживачів при відносно мінімальних затратах на її досягнення. Саме це й визначає актуальність обраної теми.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Вітчизняні вчені багато уваги приділяють питанням якості продукції, системам управління якістю. Управління якістю продукції детально проаналізоване в публікаціях таких авторів як Осадчук О.П., Харченко Т.Б., Петренко К.В., Сіднєва Ж.К., Ю.Ф. Мельник, В.М. Новіков, М.Г. Круглов, В.М. Приходько, М.І. Шаповал, Г.М. Шишков, Ю.В. Савицький, О.І. Момот та інші.

Проблеми якості продукції та системи управління якістю детально розглянуті в працях зарубіжних вчених: М. Бест, Е. Демінг, Дж. Джуран, К. Ісікава, Ф. Кросбі, Г. Тагуті, А. Фейгенбаум, В. Шухарт, А. Робертсон та інших.

У своїх працях вчені розглядали підходи до визначення якості, здійснили аналіз методів оцінки рівня якості продукції, визначили організаційні аспекти управління якістю, а також працювали над окремими проблемами щодо поліпшення рівня якості готової продукції. Однак із плином часу та досягненням науково-технічного прогресу сутність та значення поняття управління якістю продукції змінюється та коригується.

Мета даної статті – це комплексне дослідження сучасних теоретичних та практичних основ управління якістю продукції, принципів та факторів успішного управління якістю на підприємстві.

Головною особливістю процесу управління якістю продукції є те, що він має бути постійним, планомірним, цілеспрямованим та особливо

важливо, щоб керівництво підприємств дбало про системне здійснення всіх процесів управління якістю в межах виробничої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Наявність конкурентного середовища в умовах ринкової економіки зобов'язує приділяти особливу увагу проблемам якості. Протягом останніх років керівники багатьох підприємств зіткнулися з необхідністю управління якістю як засобом досягнення конкурентоспроможності, завоювання довіри до продукції у споживача. Якість стала не просто невід'ємною складовою конкурентоспроможності, а й необхідною передумовою виживання багатьох підприємств і цілих країн.

Особливо гостро це питання стоїть для країн з перехідною економікою, до яких належить і Україна. Вступ України до Світової організації торгівлі передбачає вихід української промисловості у відкритий світовий торгівельно-економічний простір, тому необхідно адаптувати існуючу систему якості до умов світового співтовариства та міжнародних стандартів.

До того ж, завойовувати доведеться як зовнішній ринок, так і утримувати внутрішній. Адже всі кордони країн-учасниць мають бути відкритими, як наслідок при відкритому русі товарів та послуг недоброякісна продукція пересуватиметься туди, де нижчий рівень культури якості. Таким чином якість стала однією зі складових безпеки держави. Можна зазначити, що управління якістю – це скоординована діяльність, яка полягає у спрямуванні та контролі організації щодо якості, що звичайно охоплює розроблення політики і цілей у сфері якості, планування якості, контроль якості, забезпечення та поліпшення якості [3].

У сучасній теорії і практиці управління якістю виділяють такі п'ять основних етапів [1]:

- прийняття рішень «що робити» і підготовка технічних умов;
- перевірка готовності виробництва и розподіл організаційної відповідальності;
- процес виготовлення продукції

– усунення дефектів й забезпечення інформацією зворотного зв'язку з метою внесення в процес виробництва і контролю змін, що дозволить уникати виявлених дефектів у майбутньому;

– розроблення довгострокових планів з якості.

Поліпшення якості у повсякденній практиці здійснюється шляхом створення та впровадження на підприємствах відповідних систем управління якістю. Система управління якістю (СУЯ) — це нова філософія якості, яку можна визначити як регламентовану нормативними документами сукупність взаємопов'язаних організаційних, технічних, економічних, соціальних та ідеологічних заходів, методів і засобів спрямованих на встановлення, забезпечення, підтримку та відновлення необхідного рівня якості продукції при її плануванні, виготовленні та експлуатації [3].

СУЯ є тією частиною загальної системи управління підприємства, яка спрямована на досягнення результатів відповідно до цілей у сфері якості і на задоволення потреб, очікувань або вимог зацікавлених сторін. У ринкових умовах господарювання, що постійно змінюються, на перший план виходить виживання підприємств і недопущення їх банкрутства, тому сьогодні як ніколи важливо використовувати на практиці нові напрямки, які орієнтовані на довгострокове та ефективне функціонування. Саме застосування СУЯ падає підприємствам можливість істотно підвищувати ефективність своєї діяльності, забезпечувати споживачів продукцією і послугами, що відповідають потребам і вимогам як безпосередніх споживачів, так і законодавства. Створення ефективних систем якості, орієнтованих на впровадження сучасного досвіду у галузі організації та технологій, забезпечує стійке положення підприємства на ринку. Тому, на думку автора, конкуренція фірм — це конкуренція їх систем управління якістю.

Управління якістю являється складовою успішного управління організацією. Для поліпшення показників діяльності організації, встановлено вісім принципів управління якістю, приведені в міжнародних стандартах ISO (International Organization for Standardization). Це міжнародні стандарти, які є

організаційно-технічною основою систем управління якістю. Дані принципи можуть використовуватися вищим керівництвом у своїй роботі.

Вище перераховані принципи управління якістю формують основу стандартів на системі управління якістю, що входять до стандартів ISO 9000. Слід визначити, що в Україні вже запроваджено міжнародні стандарти серії ISO 9000 як національні (ДСТУ ISO 9000-2001)

Таким чином, система управління якістю повинна бути розроблена, насамперед, як інструмент управління підприємством відповідно до ринкових умов. Вона має бути комплексно функціональною, інтегрованою у споживчу якість через відповідність, врівноваженість попиту і пропозиції. Можливості її комплексності сприяють стабільності розвитку підприємства та відіграють виключну роль у забезпеченні його економічної стійкості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Серед найважливіших факторів, що визначають ефективність системи управління якістю на тому чи іншому підприємстві і у суспільстві загалом, є гарантії високої якості продукції, яка максимально відповідає попиту на неї не тільки на сучасний, а й на більш віддаленіший період. Тобто завоювання підприємством власної ніші на ринку стає можливим лише у разі постійної здатності виробляти продукцію високої якості, яка повністю відповідає вимогам замовників. При цьому необхідно довести, що ця здатність поширюється не тільки на певні її зразки, а й на всю продукцію, що випускається.

Впровадження ефективної системи управління якістю дозволить значно поглибити саме поняття управління і на цій основі розширити межі діяльності сучасного підприємства, охопити процесами управління весь його життєво-технологічний цикл. Застосування вищенаведеного методу управління забезпечує створення замкнутого процесу, який розпочинається з визначення потреб ринку та їх задоволення і включає в себе всі фази постійного удосконалення якості та конкурентоспроможності продукції.

Література:

1. Осадчук О.П. Якість продукції як об'єкт управління / Осадчук О.П. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – №4. – С. 144-147.
2. Харченко Т.Б. Методика впровадження системи управління якістю на підприємстві / Харченко Т.Б. // АПЕ. – 2005. – №12. – С. 152-156.
3. Петренко К.В. Система управління якістю продукції на підприємстві як чинник його ефективної діяльності / Петренко К.В. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – №12. – С. 32-34.
4. Система управления качеством. Основные положения и словарь (ISO 9000.2000) ДСТУ // Охрана труда. – 2007. – №4. – С. 5-27.
5. Сіднева Ж.К. Актуальні питання створення систем управління якістю на підприємствах / Сіднева Ж.К. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – №10. – С. 108-111.

Д. А. Гладков

Основные методические направления оценки финансового состояния торговых предприятий

Постановка проблемы. На современном этапе функционирования торговых предприятий происходят определенные положительные сдвиги в их финансовой деятельности, в частности наблюдается преодоление убыточности их функционирования, ускорение темпов роста объемов активов и капитала, но одновременно финансовый капитал характеризуется неудовлетворительной структурой, что создает существенные преграды для осуществления эффективной деятельности. Этим обусловлена необходимость управления финансовым состоянием торговых предприятий.

Анализ финансового состояния предприятия является одним из наиболее важных этапов процесса управления финансовым состоянием предприятия, так как это – процесс целенаправленного подбора соответствующих показателей для их использования в процессе анализа, осуществления прогнозирования и планирования параметров финансового состояния и

деятельности торгового предприятия, а также является основой для принятия соответствующих управленческих решений.

Анализ исследований и публикаций. Многие отечественные и зарубежные ученые изучали вопрос анализа и оценки финансового состояния предприятия, среди которых можно выделить исследования И.О. Бланка , Е. Бригхема , Т.К. Киселевой и других. Эти ученые в своих трудах это направление исследования определяют как один из наиболее важных этапов управления финансовым состоянием предприятия.

Нерешенные ранее проблемы. Неоднозначность в осуществлении оценки финансового состояния на предприятиях исходит из существования расхождений в определении подходов к его оценке. Также актуальной является проблема формирования основных направлений оценки с учетом специфики деятельности торговых предприятий.

Цель исследования состоит в анализе существующих точек зрения по поводу определения направлений оценки финансового состояния предприятия и рассмотрения его основных показателей, а также формирование на основе этого анализа собственной точки зрения по поводу направлений оценки с соответствующей системой показателей для торговых предприятий.

Основные результаты исследования. Рассмотрим существующие наборы показателей по составным элементам финансового состояния торгового предприятия.

Чаще всего платежеспособность предприятия определяется по таким основным показателям: коэффициент текущей платежеспособности, коэффициент промежуточной платежеспособности и коэффициент абсолютной платежеспособности.

Коэффициент текущей платежеспособности характеризует статическое состояние и определяет, какой объем денежных ресурсов есть в наличии у предприятия на момент осуществления оценки. Основной целью использования данного показателя является определение возможностей погашать текущие обязательства и определение резерва ликвидных активов

для погашений обязательств предприятия в случае несбалансированности его денежных потоков.

Использование коэффициента промежуточной платежеспособности предусматривает избегание влияния запасов предприятия, ликвидная стоимость которых сводится к нулю, и таким образом позволяет определить возможность погашения текущих обязательств при наиболее критическом положении предприятия.

При определении уровня коэффициента абсолютной платежеспособности учитывают высоколиквидные ценные бумаги.

Для определения платежеспособности торговых предприятий также целесообразно использовать коэффициенты соотношения дебиторской и кредиторской задолженности и задолженности по коммерческим расчетам.

Для оценки платежеспособности предприятия важна не только статическая оценка, но и определение уровня динамической платежеспособности. Это возможно в процессе анализа сбалансированности денежных потоков.

В процессе анализа денежных потоков для определения уровня сбалансированности денежных потоков используются такие показатели, как чистый денежный поток, коэффициент «качества» чистого денежного потока, балансовое равенство денежных потоков, коэффициент достаточности денежных потоков от операционной деятельности и общий коэффициент, показатели дефицитности денежных потоков по уровню, периоду и частоте возникновения.

Для более детального анализа уровня динамической платежеспособности ее оценка должна включать три этапа. На первом этапе рассматривается динамика объема формирования входящего и исходящего денежных потоков в разрезе источников поступления и направлений траты денежных средств. На втором этапе анализируется сбалансированность входящего и исходящего денежных потоков по общему объему. На третьем этапе определяются относительные показатели оценки уровня сбалансированности денежных потоков торгового предприятия.

Также для оценки финансового состояния предприятия важным является определение показателей финансовой стойкости, в первую очередь показателей оценки структуры капитала. К наиболее распространенным коэффициентам структуры капитала предприятия принято относить коэффициент автономии, коэффициент финансовой независимости, коэффициент концентрации заемного капитала, коэффициент финансовой стойкости.

На практике большое внимание уделяется анализу эффективности использования активов. Таким образом, возникает необходимость в установлении показателей эффективности использования активов. Эффективность использования активов характеризуется их оборотностью. Чаще всего используют такие показатели: длительность одного оборота, коэффициент оборачиваемости оборотных средств. Также используют показатели оборачиваемости по элементам, например коэффициент оборачиваемости дебиторской задолженности.

Для оценки эффективности хозяйственной деятельности используют показатели прибыльности.

Важным показателем является рентабельность собственного капитала, которой позволяет определить эффективность использования капитала и сравнить этот показатель с возможным доходом от вложения этих средств в ценные бумаги.

В последнее время определенного внимания заслуживает такое направление оценки, как определение уровня риска предпринимательской деятельности. Поскольку фактор риска наиболее существенное влияние имеет на уровень прибыльности предприятия, при исследовании проблемы риска рассматривают уровень прибыльности с учетом фактора риска.

Таким образом, финансовое состояние торгового предприятия характеризуется по таким направлениям, как платежеспособность со статической и динамической точек зрения, финансовая стойкость, деловая

активность, которая определяется, прежде всего эффективностью использования оборотных активов, прибыльность с учетом фактора риска.

Выводы. На основе проведенного критического анализа существующих в теории и практике подходов к оценке финансового состояния предприятия сформулировано собственное видение этого вопроса. Определено, что в современных условиях функционирования торговых предприятий необходимой является всесторонняя оценка финансового состояния, которая определяет необходимость учета таких направлений оценки, как платежеспособность, финансовая стойкость, деловая активность, прибыльность предприятия, а также сбалансированность денежных потоков и уровень фина

Кузнецова А.М.; Суворова М.А. (МО-32)

ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В КРЫМУ

Перспективность и возможность развития туризма в Крыму достаточно подтверждена научными исследованиями и практикой финансово-хозяйственной деятельности. Наряду с существующими и широко распространенными в регионе видами туризма, появились менее развитые, но с давними традициями: спортивный, учебный, научный, промышленный туризм и др.

В регионе есть все необходимые предпосылки для организации нетрадиционных видов туризма, которые могли бы с одной стороны, сгладить проявление сезонности крымского туризма, способствовать освоению менее рекреационно загруженных территорий, а с другой стороны, отчасти решить проблемы занятости населения в целом и в межсезонные периоды. Это - этнический туризм, религиозный, военно-исторический, сельский зеленый туризм. Однако следует отметить, что для реализации,

каких бы то ни было, программ развития курортно-рекреационного комплекса в Крыму важнейшим фактором является наличие необходимого объема финансовых ресурсов. В связи с этим вопросы обеспечения финансовыми ресурсами предприятий курортно-рекреационного сектора АРК являются достаточно актуальными и значимыми.

Проблемы развития и финансирования КРК Крыма носят во многом исторический характер, т.к. в большей степени они сформировались еще в период перехода к рыночной экономике. Важнейшими из них являются:

- достаточно болезненная ломка советских стандартов и механизмов в управлении и развитии сферы туризма. Традиционное для неевропейского мышления невнимание к модным молодежным движениям в сфере свободного времени и, как следствие, отсутствие серьезных инвестиций в новые виды туризма и активного отдыха;

- потеря традиционных рынков (Сибирь и Дальний Восток России, страны Средней Азии, страны Прибалтики, восточные области Германии, Польша, Венгрия, Чехословакия, Финляндия);

- слабая работа с перспективными рынками, полное отсутствие каких-либо стратегий по захвату рынков Центральной и Северной Европы и возвращению традиционных рынков;

- сужение индивидуальных сроков отдыха с 24 дней до 7-14;

- сокращение сезона. Почти полное выпадение из загрузки здравниц и частного сектора июня - во всех отношениях благоприятного времени;

- выпадение из интересов туристов некоторых центров - Симферополь, Куйбышево, Старый Крым, Ангарский перевал;

- уничтожение маршрутного пешеходного туризма и системы горных приютов;

- старение или полное разрушение баз размещения и их оборудования даже в курортах круглогодичного использования - самый яркий пример - виллы Симеиза;

- разрушение пляжей и береговых сооружений;

- массовое уничтожение зеленых насаждений парков и заповедников;

- массовое нарушение норм экологической, сейсмической, оползневой, штормовой безопасности при новом строительстве и реконструкции баз размещения;

- экономическая неэффективность и отсутствие налоговой отдачи значительной доли здравниц, огромное число частных гостиниц и пансионатов, работающих в "тени".

Для устранения указанных проблем необходимо определить на региональном уровне оптимальную структуру финансовых ресурсов курортно-рекреационного комплекса, сформировать долгосрочную стратегию не только привлечения иностранных инвестиций и целевого финансирования, но и эффективного использования финансовых ресурсов.